

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΤΗΣ ΠΡΟΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΝΑ
ΚΑΤΑΓΓΕΙΛΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΑ
ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΕΔΙΑΣΜΕΝΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ - ΔΗΜΗΤΡΑ

Επιβλέποντες:

Αμπακούμκιν Γεώργιος, Επίκ. Καθηγητής
Τσέλιου Ελευθερία, Επίκ. Καθηγήτρια

Αξιολογήτρια:

Ρούσση Χριστίνα

Βαθμός: 10

ΒΟΛΟΣ

2013

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμότερές μου ευχαριστίες στους επιβλέποντές μου, Επίκουρο Καθηγητή κ. Γεώργιο Αμπακούμκιν και Επίκουρη Καθηγήτρια κα Ελευθερία Τσέλιου, για την εμπνευσμένη καθοδήγησή τους σε όλα τα βήματα της παρούσας διπλωματικής. Ευχαριστώ για την υπομονή τους, την ηθική τους υποστήριξη και την πολύτιμη βοήθειά τους.

Εν συνεχεία, θα ήθελα να ευχαριστήσω την κα Jui-Ying Feng και τον κ. Murray Levine για την συνεργασία και την ευγενική παραχώρηση του ερωτηματολογίου τους.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω το «Χαμόγελο του Παιδιού» και ιδιαίτερος τον Ψυχολόγο κ. Στέφανο Αλεβίζο για την πολύτιμη βοήθειά του, καθώς και για το υλικό και τις πληροφορίες που απλόχερα μου παραχώρησε.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω και να αφιερώσω την παρούσα εργασία στους δικούς μου σημαντικούς «άλλους» για την πολύτιμη συμπαράστασή τους και για την υπομονή τους.

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΠΑΙΔΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ: ΟΡΙΣΜΟΣ, ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	9
<i>Ορισμός παιδικής κακοποίησης</i>	9
<i>Επιπτώσεις Παιδικής Κακοποίησης</i>	10
<i>Νομοθεσία και Ρόλος εκπαιδευτικού</i>	12
ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ	13
<i>Επίσημες καταγγελίες</i>	13
<i>Παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης</i>	13
ΘΕΩΡΙΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΘΕΣΗΣ ΓΙΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ	24
<i>Έρευνες που στηρίχθηκαν στα πλαίσια κάποιας θεωρίας</i>	24
<i>Η Θεωρία της Λογικής Πράξης</i>	27
<i>Θεωρία της Προσχεδιασμένης Συμπεριφοράς</i>	33
Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΈΡΕΥΝΑ	38
ΜΕΘΟΔΟΣ	40
ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	40
ΥΛΙΚΟ	41
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	50
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	51
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ	52
ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	55
ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΤΗΣ ΠΡΟΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	57
ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	69
ΣΥΖΗΤΗΣΗ	72
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ	72
ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	73
ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΟΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	74
ΣΥΝΟΨΙΖΟΝΤΑΣ	78
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	81
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	83

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να μελετήσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την πρόθεση των εκπαιδευτικών για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης μέσα στα πλαίσια της θεωρίας της λογικής πράξης και της θεωρίας της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς. Παράλληλα, εκτός από τους βασικούς παράγοντες, που σύμφωνα με τις θεωρίες επηρεάζουν την πρόθεση για κάποια συμπεριφορά, στο μοντέλο εισήχθησαν και κάποιοι επιπλέον παράγοντες προς διερεύνηση. Συγκεκριμένα, οι παράγοντες αυτοί ήταν: κάποιες επιπλέον στάσεις, οι γνώσεις των εκπαιδευτικών, κάποια χαρακτηριστικά της εργασίας τους και τέλος κάποια χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού. Η πρόθεση για καταγγελία χωρίστηκε σε 7 επιμέρους προθέσεις, στην πρόθεση α) για καταγγελία της γενικής κακοποίησης, β) για καταγγελία των σοβαρών περιστατικών κακοποίησης, γ) για καταγγελία των λιγότερων σοβαρών περιστατικών κακοποίησης, δ) για καταγγελία της σεξουαλικής κακοποίησης, ε) για καταγγελία της σωματικής κακοποίησης, στ) για καταγγελία της συναισθηματικής κακοποίησης και τέλος ζ) για καταγγελία της παραμέλησης. Επιπλέον ερευνήθηκε εάν τα χαρακτηριστικά του περιστατικού όπως ο βαθμός σοβαρότητας του περιστατικού και ο τύπος κακοποίησης, επηρεάζουν την πρόθεση των εκπαιδευτικών για καταγγελία. Η συλλογή των δεδομένων έγινε με τη χορήγηση του ερωτηματολογίου CARIS των Feng και Levine (2005). Στην έρευνα συμμετείχαν 117 εκπαιδευτικοί που εργάζονταν σε δημόσια σχολεία της πόλης του Ρεθύμνου, εκ των οποίων 60 εκπαιδευτικοί εργάζονταν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και 57 εκπαιδευτικοί στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν να υποστηρίζουν την προβλεπτική ικανότητα και των δύο θεωριών. Για την πρόβλεψη της πρόθεσης να καταγγείλουν τα λιγότερο σοβαρά περιστατικά κακοποίησης, τη σεξουαλική κακοποίηση και τη συναισθηματική κακοποίηση βρέθηκε ότι η θεωρία της λογικής πράξης επαρκεί, ενώ για την πρόβλεψη της πρόθεσης να καταγγείλουν τη γενική κακοποίηση, τα σοβαρά περιστατικά κακοποίησης, τη σωματική κακοποίηση και την παραμέληση η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς αποτελεί το κατάλληλο μοντέλο. Παράλληλα βρέθηκε ότι οι γνώσεις βελτίωναν σημαντικά την πρόβλεψη όλων των προθέσεων. Οι επιπλέον στάσεις βρέθηκαν να συνεισφέρουν μόνο σε δύο συμπεριφορές, για την καταγγελία της σωματικής κακοποίησης και την καταγγελία της παραμέλησης. Αντίθετα τα χαρακτηριστικά της εργασίας και τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού δεν βρέθηκαν να αυξάνουν την πρόβλεψη καμίας πρόθεσης.

Τέλος, βρέθηκε ότι ο βαθμός σοβαρότητας του περιστατικού κακοποίησης και ο τύπος της κακοποίησης επηρεάζει, τόσο την πρόθεση των εκπαιδευτικών για καταγγελία της κακοποίησης όσο και τις γνώσεις τους πάνω στα περιστατικά. Τέλος, μόνο ο τύπος της κακοποίησης βρέθηκε να επηρεάζει τη στάση έναντι στη καταγγελία.

Abstract

The purpose of this research is to study the factors affecting teachers' intention to report child abuse and neglect in the context of the theory of reasoned action and the theory of planned behaviour. Except from the main factors, which are based on the theories, some other factors have been added in order to research their contribution to the model. More specifically, some more attitudes, the teachers' knowledge, the organizational settings and finally the teachers' characteristics. The intention to report child abuse was divided in 7 different intentions: a) to report general abuse b) to report severe incidents of abuse c) to report less severe incidents of abuse d) to report sexual abuse e) to report physical abuse f) to report emotional abuse and lastly g) to report neglect. Moreover, it was researched whether teachers' intention differ, depended on the severity and the type of abuse. The collection of the data was done by the questionnaire CARIS of Feng and Levine (2005). In the research, 117 teachers from public schools in Rethimno took part. From these, 60 teachers worked in primary schools and 57 in secondary schools. The results of the study indicate to support both theories' predictive power. For the prediction of the intention to report the less severe incidents, the sexual abuse and the emotional abuse was found that the theory of reasoned action was an effective model but for the intention to report general abuse, the severe incidents of abuse, the physical abuse and the neglect, the addition of perceived behavioural control improved the prediction of intention. Furthermore, it was shown that the addition of knowledge in the model improved the prediction of all intentions. The additional attitudes were found to contribute only in two behaviours, for the intention to report physical abuse and neglect. However, the organizational settings and the teachers' characteristics were not shown to increase the prediction of any intention. Finally, it was found that the type of abuse and the severity of the incident affected not only teachers' intention to report, but also their knowledge. Finally, it was found that only the type of abuse affected the attitude towards reporting.

Εισαγωγή

«Το παιδί έχει ανάγκη για την πλήρη και αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, από αγάπη και κατανόηση. Θα μεγαλώνει, όπου είναι δυνατόν, με την ευθύνη και την φροντίδα των γονέων του και πάντοτε σε μια ατμόσφαιρα στοργής και ηθικής και υλικής ασφάλειας» (Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού, 1959, Αρχή 6^η).

Δυστυχώς, μισό και πλέον αιώνα μετά την προαναφερόμενη διακήρυξη για τα δικαιώματα του παιδιού, η παιδική κακοποίηση και παραμέληση εξακολουθεί να αποτελεί ένα παγκόσμιο φαινόμενο, όσο και αν οι πραγματικοί αριθμοί των παιδιών που είναι θύματα κακοποίησης και παραμέλησης δεν μπορούν να υπολογιστούν, αφού καταγράφονται μόνο όσα περιστατικά καταγγέλλονται επίσημα.

Εκτός από τα πολύ σοβαρά ψυχολογικά και σωματικά τραύματα που δημιουργεί, ενδέχεται να αποδειχτεί ακόμα και θανατηφόρα σε ορισμένες περιπτώσεις. Σε έρευνα του διεθνούς οργανισμού της Unicef σε αναπτυγμένες χώρες, βρέθηκε ότι σχεδόν 3.500 παιδιά κάτω των 15 ετών πέθαναν εξαιτίας σωματικής κακοποίησης και παραμέλησης (First comparative analysis of child maltreatment in rich nations, 2003), ενώ ο αριθμός αυτός παγκοσμίως υπολογίζεται σε 57.000 (Goebbels, Nickolson, Walsh & De Vries, 2008). Η Ελλάδα μαζί με την Ισπανία, την Ιταλία, την Ιρλανδία και τη Νορβηγία έχουν εξαιρετικά χαμηλή συχνότητα θανάτων παιδιών από κακοποίηση, όπως φάνηκε από τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής (First comparative analysis of child maltreatment in rich nations, 2003).

Όμως, στην Ελλάδα δεν υπάρχουν επίσημα στατιστικά στοιχεία που να καταγράφουν τον αριθμό των παιδιών που υπήρξαν θύματα παιδικής κακοποίησης. Σε μια πρόσφατη αναφορά για λογαριασμό της Unicef (Μπουγιούκος & Φασουλής, 2012), στην οποία καταγράφεται η κατάσταση των παιδιών στην Ελλάδα, σχολιάζεται ότι οι επίσημοι φορείς που είναι υπεύθυνοι για την καταγραφή των στατιστικών στοιχείων, μέχρι στιγμής, δεν έχουν προχωρήσει στην καταγραφή τους.

Αντίθετα, ο εθελοντικός οργανισμός «Χαμόγελο του Παιδιού», ο οποίος αναλαμβάνει διάφορες δράσεις για την προστασία των παιδιών, ανακοίνωνε στην ιστοσελίδα του στατιστικά στοιχεία από τις καταγγελίες για περιστατικά παιδικής κακοποίησης που είχε λάβει (Χαμόγελο του παιδιού, 2010). Κατά το ημερολογιακό

έτος 2010 δέχτηκαν καταγγελίες για 445 σοβαρά περιστατικά κακοποίησης που αφορούσαν σε 912 παιδιά (Χαμόγελο του παιδιού, 2010). Αντίστοιχα για το ημερολογιακό έτος 2011 δέχτηκαν καταγγελίες για 431 σοβαρά περιστατικά κακοποίησης που αφορούσαν σε 844 παιδιά. Η πλειοψηφία των παιδιών - θυμάτων ήταν ηλικίας 0 έως 12 ετών, από τα οποία 352 ήταν αγόρια, 354 κορίτσια και 138 αγνώστου φύλου. Οι περισσότερες καταγγελίες ήταν για σωματική κακοποίηση με ποσοστό 51%, παραμέληση/εγκατάλειψη 42%, εξώθηση σε επαιτεία 3%, ψυχολογική-συναισθηματική κακοποίηση 2%, σεξουαλική κακοποίηση 1,5% και εξώθηση ανηλίκου σε πορνεία 0,5%. Επίσης οι θύτες της κακοποίησης ήταν σε ποσοστό 37% και οι δύο γονείς, 36% η μητέρα, 18% ο πατέρας και 9% κάποιος άλλος (Χαμόγελο του παιδιού, 2011).

Σκοπός

Η πρόθεση για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης είναι, σύμφωνα με την βιβλιογραφία, μια πολύπλοκη διαδικασία όπου εξαρτάται από διάφορους παράγοντες. Δεν είναι, όμως, απολύτως ξεκάθαρο ποιοι αποτελούν τους πιο καθοριστικούς παράγοντες, όπως επίσης εάν η πραγματοποίηση της συμπεριφοράς αυτής εξαρτάται από παράγοντες οι οποίοι βρίσκονται υπό τον έλεγχο του ατόμου ή και από άλλους που δεν είναι υπό τον έλεγχό του.

Η παρούσα έρευνα προσπαθεί να μελετήσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την πρόθεση των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση μέσα στα πλαίσια της θεωρίας της λογικής πράξης και της θεωρίας της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς.

Επιπλέον, εκτός από τους βασικούς παράγοντες που καθορίζουν την πρόθεση του ατόμου για κάποια συμπεριφορά σύμφωνα με τις θεωρίες, από τα αποτελέσματα διάφορων ερευνών έχουν αναδειχθεί και άλλοι παράγοντες. Σκοπός, λοιπόν είναι να ελεγχθεί αν κάποιοι από αυτούς τους παράγοντες επηρεάζουν την πρόθεση για καταγγελία. Συγκεκριμένα, οι παράγοντες αυτοί είναι α) οι γνώσεις των εκπαιδευτικών στη νομοθεσία και στην παιδική κακοποίηση, β) κάποιες επιπλέον στάσεις: η στάση έναντι στην παιδική κακοποίηση, η στάση των εκπαιδευτικών έναντι στην σωματική τιμωρία, η στάση έναντι στην τιμωρία των θυτών της παιδικής κακοποίησης και η στάση έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική τους ευθύνη να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση, γ) τα χαρακτηριστικά εργασίας: η βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία εργάζονται και ο αριθμός μαθητών στους οποίους

διδάσκουν, δ) τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού: τα έτη της προϋπηρεσίας τους και, τέλος, ε) τα χαρακτηριστικά του περιστατικού, όπως η σοβαρότητα και ο τύπος της κακοποίησης.

Η συνέχεια της εισαγωγής χωρίζεται σε τέσσερις ενότητες, η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει τον ορισμό της παιδικής κακοποίησης, τις επιπτώσεις της κακοποίησης και το ρόλο του εκπαιδευτικού. Στη δεύτερη ενότητα παρουσιάζονται τα διάφορα ερευνητικά αποτελέσματα που αναφέρονται στην καταγγελτική συμπεριφορά των επαγγελματιών που είναι υποχρεωμένοι βάσει νόμου να καταγγείλουν και οι παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία. Στην τρίτη ενότητα παρουσιάζονται οι θεωρίες στα πλαίσια των οποίων η παρούσα έρευνα προσπαθεί να διερευνήσει την καταγγελτική συμπεριφορά των εκπαιδευτικών. Τέλος, στην τέταρτη ενότητα αναφέρονται οι υποθέσεις καθώς και μια συνοπτική παρουσίαση της έρευνας.

Παιδική κακοποίηση: ορισμός, επιπτώσεις και ρόλος εκπαιδευτικού σύμφωνα με τη νομοθεσία

Ορισμός παιδικής κακοποίησης

Σημαντικός παράγοντας, τόσο για την κατανόηση του φαινομένου της παιδικής κακοποίησης όσο και για την κατανόηση των συμπεριφορών των εκπαιδευτικών που μελετούνται στην έρευνα αυτή, είναι ο ορισμός της κακοποίησης.

Η κακοποίηση και παραμέληση του παιδιού, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, χωρίζεται σε 4 ευρείες κατηγορίες οι οποίες είναι οι εξής: η σωματική κακοποίηση, η παραμέληση, η συναισθηματική-ψυχολογική κακοποίηση και η σεξουαλική κακοποίηση (Alpert, Cohen & Sege, 1997. Paavilainen & Tarkka, 2003).

Ως σωματική κακοποίηση θεωρείται κάθε τραυματισμός παιδιού, που δεν είναι ατύχημα, από τους γονείς του ή από άτομα που έχουν αναλάβει την φροντίδα του. Αναφέρεται σε πράξεις που προκαλούν πόνο και σε προσωρινές ή μόνιμες βλάβες. Η σωματική κακοποίηση περιλαμβάνει πληθώρα πράξεων, όπως: χτυπήματα, κλοτσιές, κάψιμο από τσιγάρα, κοψίματα, γδαρσίματα, δαγκώματα, δηλητηριάσεις, στραγγαλισμός κ.α. (Alpert, et al. 1997. Maas, Herrenkohl & Sousa, 2008. Paavilainen & Tarkka, 2003. Schmitt, 1986).

Η παραμέληση αφορά σε κάθε συμπεριφορά όπου η φροντίδα του παιδιού είναι δεν είναι η κατάλληλη ή δεν επαρκεί για την ομαλή και ολόπλευρη ανάπτυξη του. Περιλαμβάνει συμπεριφορές όπου ο γονέας αποτυγχάνει να παρέχει στο παιδί του την κατάλληλη διατροφή, ένδυση, στέγη, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, εκπαίδευση, ασφαλείς συνθήκες διαβίωσης, σωστή επίβλεψη και προστασία κ.α. (Alpert, et al. 1997. Stoltenborgh, Bakermans- Kranenburg & Ijzendoorn, 2012).

Η Ψυχολογική – Συναισθηματική κακοποίηση ή παραμέληση αναφέρεται σε συμπεριφορές όπου οι γονείς ή οι άνθρωποι που είναι υπεύθυνοι για τη φροντίδα του παιδιού το απορρίπτουν, τρομοκρατούν, υποβιβάζουν, γελοιοποιούν ή απομονώνουν, εκμεταλλεύονται ή δεν ανταποκρίνονται συναισθηματικά στο παιδί (Hibbart, Barlow, MacMillan, Committee on child abuse and neglect & American Academy of child and adolescent psychiatry, 2012. Maas et al. 2008. Paavilainen & Tarkka, 2003). Αν και αποτελεί την πιο συχνή μορφή κακοποίησης, καταγγέλλεται λιγότερο, αφού είναι εξαιρετικά δύσκολο να διαγνωστεί. Συνήθως συνυπάρχει και με άλλες μορφές κακοποίησης, χωρίς να αποκλείεται το γεγονός ότι μπορεί να είναι και ο μοναδικός

τύπος κακοποίησης ενός παιδιού (Hibbart et al. 2012. O' Dougherty-Wright, Crawford & Del Castillo, 2009. Paavilainen & Tarkka, 2003).

Τέλος, σεξουαλική κακοποίηση θεωρείται σύμφωνα με τους Berkowitz, Boss, Chadwick & Whitworth (1992 αναφέρεται στους Alpert et al. 1997, σελ: 4) «η εμπλοκή ενός παιδιού σε σεξουαλικές δραστηριότητες για τις οποίες είναι αναπτυξιακά ανέτοιμο και ανίκανο να συναινέσει». Οι σεξουαλικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν πράξεις που αποσκοπούν στη σεξουαλική διέγερση (Finkelhor, 1994). Περιλαμβάνει τόσο πράξεις με σωματική επαφή, όπως χάρδια σε ερωτογενείς περιοχές του παιδιού ή από το παιδί σε ερωτογενείς περιοχές του ενήλικα, σεξουαλικά φιλήματα, συνουσία, βιασμό κ.α., όσο και πράξεις χωρίς σωματική επαφή, όπως έκθεση του παιδιού σε πορνογραφικό υλικό ή παρακολούθηση σεξουαλικής δραστηριότητας, συμμετοχή του παιδιού για τη δημιουργία πορνογραφικού υλικού, παρενόχληση, επιδειξιμανία, σεξουαλικές προτάσεις στο παιδί κ.α. (Alpert, et al. 1997. Finkelhor, 1994. Kirk, Logie & Mok, 2010. Modelli, Galvao & Pratesi, 2012).

Επιπτώσεις Παιδικής Κακοποίησης

Η αντιμετώπιση του φαινομένου της παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης είναι εξαιρετικά σημαντική, αφού επιφέρει πλήθος προβλημάτων στα παιδιά. Σωματικά, συναισθηματικά, ψυχολογικά, νοητικά και κοινωνικά προβλήματα επηρεάζουν το παιδί που υφίσταται την κακοποίηση, όχι μόνο κατά τη διάρκεια της παιδικής και εφηβικής του ηλικίας, αλλά το ακολουθούν και το επηρεάζουν σε όλη του τη ζωή (Lev-Wiesel & Sternberg, 2012. Tonmyr, Draca, Crain & MacMillan, 2011. Usta, Farver & Danachi, 2011. Walsh & Farrell, 2008).

Επιπτώσεις συναισθηματικής κακοποίησης και παραμέλησης

Η συναισθηματική κακοποίηση έχει σχετιστεί από διάφορους ερευνητές με συναισθήματα ντροπής, ταπείνωσης, αναξιοσύνης, αναστολής και θυμού (Harvey, Dorahy, Vertue & Duthie, 2012. Wright et al. 2009), άγχος, διαταραχές μετά-τραυματικού στρες, συμπτώματα κατάθλιψης (Erikson & Egelang, 1996, αναφέρεται στους Lev-Wiesel & Sternberg, 2012. Harvey et al. 2012. Usta et al. 2011), προβλήματα προσκόλλησης, αναπτυξιακά και μαθησιακά προβλήματα, προβλήματα κοινωνικοποίησης κ.α. (Hibbart et al. 2012. Erikson & Egelang, 1996, αναφέρεται στους Lev-Wiesel & Sternberg, 2012. Harvey et al. 2012).

Τέλος, η παραμέληση επιφέρει πληθώρα προβλημάτων όπως προβλήματα συμπεριφοράς, καθυστέρηση στη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη, κατάχρηση ουσιών, επικίνδυνη σεξουαλική συμπεριφορά, αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης μετά-τραυματικού στρες και βίαιης συμπεριφοράς (Stoltenborgh, Bakermans- Kranenburg & Ijzendoorn, 2012).

Επιπτώσεις σωματικής κακοποίησης

Αντίστοιχα και η σωματική κακοποίηση έχει συνδεθεί με αισθήματα θυμού, ενοχής, ντροπής, με αγχώδεις διαταραχές, διαταραχές μετατραυματικού στρες, κατάθλιψη, επιθετικότητα (Erikson & Egelang, 1996, αναφέρεται στους Lev-Wiesel & Sternberg, 2012. Pelcovitz, Kaplan, Goldenberg, Mandel, Lehane, & Guarrera, 1994 αναφέρεται στους Runyon, Deblinger, Ryan & Thakkar- Kolar 2004. Wolfe, Scott, Wekerle, & Pittman, 2001 αναφέρεται στους Arata, Langhinrichsen- Rohling, Bowers & O'Brien, 2007), με τη νεανική παραβατικότητα, με την εμπλοκή με το νόμο, με επιθετικότητα (Fry, McCoy & Swales, 2012), με φτωχές κοινωνικές δεξιότητες, χαμηλά επίπεδα ενσυναίσθησης (Azar, Barnes, & Twentyman, 1998 αναφέρεται στους Runyon et al. 2004) και με χαμηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις (Erikson & Egelang, 1996, αναφέρεται στους Lev-Wiesel & Sternberg, 2012). Τέλος οι Glaser & Prior (1997, αναφέρεται στους Lev-Wiesel & Sternberg, 2012) συμπληρώνουν ότι σχετίζεται και με τη φύση των σχέσεων που θα δημιουργήσουν στη πορεία της ζωής τους.

Επιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης

Η σεξουαλική κακοποίηση, επιφέρει πολύ πιο σοβαρά ψυχολογικά τραύματα και ψυχιατρικά προβλήματα (Lev-Wiesel & Sternberg, 2012. Fry et al. 2012). Μέσα στην πληθώρα των προβλημάτων είναι διαταραχές μετά-τραυματικού στρες, κατάθλιψη, σεξουαλικές διαταραχές, αυτοκτονικές τάσεις, αγχώδεις διαταραχές (Beitchman, Zucker, Hood, Da Costa, Akman & Cassavia, 1992. Chen, Murad, Paras, Colbenson, Sattler, Goranson, Zirakzadeh, 2010 αναφέρεται στους Fry et al. 2012), κοινωνική απομόνωση, χαμηλή αυτοεκτίμηση, φοβικά συναισθήματα, αισθήματα ενοχής (Beitchman et al. 1992), διαταραχές προσωπικότητας όπως διαταραχή πολλαπλής προσωπικότητας και συναισθηματικές διαταραχές (Beitchman et al, 1992).

Νομοθεσία και Ρόλος εκπαιδευτικού

Η παιδική κακοποίηση, όπως προαναφέρθηκε μπορεί να δημιουργήσει και να οδηγήσει σε πληθώρα προβλημάτων, τα οποία θα εμποδίσουν την ομαλή και φυσιολογική ανάπτυξη του παιδιού. Ένας τρόπος με τον οποίο θα μπορούσε οποιοσδήποτε να βοηθήσει ένα παιδί που κακοποιείται ή παραμελείται, είναι να καταγγείλει το πρόβλημα που υποψιάζεται στις αρμόδιες αρχές.

Στο άρθρο 23 του Νόμου 3500/2006 (Φ.Ε.Κ. 232/2006) για την ενδοοικογενειακή βία περιγράφονται οι υποχρεώσεις των εκπαιδευτικών. Σύμφωνα με το νόμο, ο εκπαιδευτικός είναι υποχρεωμένος να ενημερώσει άμεσα τον διευθυντή της σχολικής μονάδας, ο οποίος πρέπει να ενημερώσει άμεσα τον εισαγγελέα ή το αστυνομικό τμήμα για την κακοποίηση την οποία υποπτεύονται. Ο εκπαιδευτικός, σύμφωνα με τη 2^η § του άρθρου, δεν καλείται ως μάρτυρας στο δικαστήριο παρά μόνο αν δεν υπάρχουν αλλά αποδεικτικά στοιχεία. Αν και ο νόμος χρησιμοποιεί τον όρο *αναφορά*, στην παρούσα έρευνα αντί του όρου αυτού, χρησιμοποιείται ο όρος *καταγγελία* έτσι ώστε να γίνεται πιο εύκολα κατανοητή η συμπεριφορά την οποία εξετάζουμε.

Τα βασικά στοιχεία του νόμου αυτού, σύμφωνα με την Καραμοσχόγλου (2010), είναι: α) ο μαθητής μπορεί να είναι και ενήλικος, β) ο νόμος δεν προβλέπει ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση που ο εκπαιδευτικός ή ο διευθυντής δεν αναφέρει κάποιο περιστατικό (βέβαια χωρίς να αποκλείονται σε ορισμένες περιπτώσεις), γ) οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές καλούνται ως μάρτυρες μόνο όταν δεν μπορεί να αποδειχτεί με άλλο τρόπο η κακοποίηση, δ) ο εκπαιδευτικός δεν είναι υποχρεωμένος να γνωρίζει όλες τις λεπτομέρειες του περιστατικού, ε) ο εκπαιδευτικός μπορεί να καταγγείλει περιστατικό κακοποίησης ακόμα και όταν το πληροφορήθηκε από κάποιον άλλο, αρκεί η πληροφορία να προέρχεται από έγκυρη πηγή, στ) ο Διευθυντής δεν είναι υποχρεωμένος να έχει ούτε αποδεικτικά στοιχεία, ούτε να αξιολογήσει την περίπτωση και ζ) σε περίπτωση που ο θύτης απαλλαχτεί από το δικαστήριο, δεν προβλέπονται συνέπειες σε βάρος του εκπαιδευτικού ή του Διευθυντή.

Η υποχρέωση αυτή του εκπαιδευτικού για καταγγελία δεν αποτελεί τυχαίο γεγονός. Όπως έχουν τονίσει αρκετοί ερευνητές, οι εκπαιδευτικοί, με το έργο που τελούν, κατέχουν τέτοια θέση, που τους δίνεται η ευκαιρία να αναγνωρίσουν τα σημάδια της κακοποίησης και παραμέλησης και να την καταγγείλουν (Abrahams, Casey & Daro, 1992. Crenshaw, Crenshaw & Lightenberg, 1995. Kenny, 2001a, 2004. O' Toole, Webster, O' Toole & Lucal, 1999.).

Επίσημες Καταγγελίες και παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία

Επίσημες καταγγελίες

Αρκετές έρευνες έχουν διεξαχθεί, που μελετούν την καταγγελτική συμπεριφορά των εκπαιδευτικών (πχ. Abrahams et al. 1992. Feng, Huang & Wang, 2010a. Goebbels, et al. 2008. Sundell, 1997. Webster, O' Toole, O' Toole & Lucal, 2005. Tite, 1993). Ένα από τα βασικά ερωτήματα ήταν εάν οι επαγγελματίες οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι βάσει νόμου να καταγγέλλουν τα περιστατικά που υποπτεύονται για παιδική κακοποίηση, αντιλαμβάνονται το ρόλο τους, προχωρούν στην καταγγελία.

Τα αποτελέσματα πολλών ερευνών (Abrahams et al. 1992. Feng et al. 2010a. Goebbels et al. 2008. Kesner & Robinson, 2002, αναφέρεται στους Goebbels et al. 2008. Sundell, 1997. Tite, 1993. Walsh, Farrell, Schweitzer et al. 2005, αναφέρεται στους Goebbels et al. 2008. Webster, et al. 2005) έδειξαν ότι ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό των επαγγελματιών που είναι υποχρεωμένοι βάσει νόμου να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση, δεν προχωρούν στην καταγγελία του περιστατικού.

Ένα γεγονός, επιπλέον, που προκαλεί εντύπωση είναι ότι αρκετοί από τους επαγγελματίες που είχαν προβεί κάποια στιγμή στην πορεία της καριέρας τους στην καταγγελία κάποιου περιστατικού που υποπτεύονταν, κάποια άλλη στιγμή δεν είχαν καταγγείλει κάποιο άλλο περιστατικό (Feng & Levine, 2005. Zellman, 1990 & 1991, αναφέρεται στους Finkelhor & Zellman, 1991).

Παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης

Το ερώτημα που απασχόλησε, επομένως, τους ερευνητές ήταν: ποιοι είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία ή μη του περιστατικού; Από τα αποτελέσματα πολλών ερευνών αναδείχθηκε πληθώρα παραγόντων που επηρεάζουν την απόφαση αυτή.

Οι Brosig & Kalichman (1992, αναφέρεται στους Feng & Wu, 2005), κατηγοριοποιούν τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση των καταγγελλόντων για καταγγελία ή μη, σε τρεις κατηγορίες. Αυτές είναι: οι παράγοντες που σχετίζονται με το νόμο και τα νομικά θέματα (πχ. γνώση της

νομοθεσίας), οι παράγοντες που σχετίζονται με τον καταγγέλλοντα (πχ. φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, έτη υπηρεσίας) και οι παράγοντες που σχετίζονται με τα χαρακτηριστικά της περίπτωσης (φύλο παιδιού, ηλικία, φυλή, οικογενειακή κατάσταση). Επίσης η Zellman (αναφέρεται στους Zellman & Bell, 1990), και οι O'Toole et al. (1999) και Walsh et al. (2008), υποστηρίζουν ότι ένας ακόμα παράγοντας ο οποίος ενδέχεται να επηρεάζει την απόφαση των εκπαιδευτικών για καταγγελία είναι και ο τύπος και τα χαρακτηριστικά του σχολείου. Βέβαια, αναφέρουν ότι δεν έχει ερευνηθεί αρκετά και χρήζει επιπλέον έρευνας.

Στην πορεία παρουσιάζονται οι παράγοντες χωρισμένοι σε τέσσερις ομάδες, όπως τους κατηγοριοποίησαν οι Brosig & Kalichman (1992 αναφέρεται στους Feng & Wu, 2005), η Zellman (αναφέρεται στους Zellman & Bell, 1990), και οι O'Toole et al. (1999) και Walsh et al. (2008). Αρχικά, λοιπόν παρουσιάζονται οι παράγοντες που σχετίζονται με τις γνώσεις, στην πορεία οι παράγοντες που σχετίζονται με τους επαγγελματίες, με τα χαρακτηριστικά της περίπτωσης και τέλος με τα χαρακτηριστικά του σχολείου.

Γνώσεις και καταγγελία

Οι γνώσεις, αποτελούν μια μεγάλη ομάδα παραγόντων και περιλαμβάνουν δυο υποκατηγορίες: τις γνώσεις θεμάτων που αφορούν στην παιδική κακοποίηση (όπως αναγνώριση σημάδιών, τύποι κακοποίησης) και τις γνώσεις του νόμου και των διαδικασιών καταγγελίας.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, τα αποτελέσματα είναι συγκεχυμένα, τόσο ως προς την εκπαίδευση και τις γνώσεις των εκπαιδευτικών, όσο και ως προς τη συσχέτιση των γνώσεων με την απόφαση για καταγγελία.

Από τα αποτελέσματα αρκετών ερευνών φάνηκε ότι οι εκπαιδευτικοί είχαν από ελάχιστη έως καθόλου εκπαίδευση σε ζητήματα που αφορούν στην παιδική κακοποίηση και παραμέληση, τόσο από το πανεπιστήμιο, όσο και από τον φορέα στον οποίο εργάζονταν (Abrahams, et al. 1992. Bavolek, 1983 αναφέρεται στους Beck, Ogloff & Corbishley, 1994. Kenny, 2001b, 2004. Kenny & McEachern, 2008. McIntyre, 1987. Sponberg, 1989 αναφέρεται στους Abrahams, et al. 1992. Stein, 1984 αναφέρεται στους Alvarez, Kenny, Donohue & Caprin, 2004).

Αντίθετα, τα ευρήματα των Baxter & Beer (1990 αναφέρεται στην Smith, 2010), Beck et al. (1994), Crenshaw et al. (1995), Hazzard (1984, αναφέρεται στους Abrahams et al. 1992), Wurtele & Schmitt, (1992) και Yanowitz, Monte & Tribble,

(2003) έδειξαν ότι η πλειοψηφία των επαγγελματιών που είναι υποχρεωμένοι βάσει νόμου να καταγγείλουν είχε εκπαιδευτεί είτε από το πανεπιστήμιο, είτε από το φορέα στον οποίο εργαζόταν. Παράλληλα βρήκαν ότι παρά την εκπαίδευσή τους σε θέματα που αφορούσαν στην παιδική κακοποίηση, οι εκπαιδευτικοί δεν αισθάνονταν καλά προετοιμασμένοι για να αντιμετωπίσουν ένα τόσο πολύπλοκο φαινόμενο και είχαν ελλειπείς γνώσεις.

Αναφορικά με τη σχέση ανάμεσα στις γνώσεις και την καταγγελία, σε άλλες έρευνες βρέθηκε να υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ γνώσεων και καταγγελιών, σε άλλες αρνητική συσχέτιση και σε άλλες δεν βρέθηκε καμία σχέση ανάμεσα στις γνώσεις και στις καταγγελίες.

Η Zellman (1990) σε δημοσκοπική έρευνα με επαγγελματίες που είναι υποχρεωμένοι βάσει νόμου να αναφέρουν την κακοποίηση, βρήκε ότι όσες περισσότερες γνώσεις είχαν, τόσο πιο πιθανό ήταν να εμπλακούν σε καταγγελία. Αντίστοιχα, η Kalichman (1999, αναφέρεται στην Kenny, 2004) υποστηρίζει ότι η έλλειψη γνώσεων εμποδίζει τις καταγγελίες, αφού οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν την ικανότητα να αναγνωρίζουν τα σημάδια της κακοποίησης.

Αντίθετα, η Kenny (2004) και οι Walsh, Bridstock, Farrell, Rassafiani & Schweitzer (2008) υποστηρίζουν ότι οι γνώσεις «εμποδίζουν» τους εκπαιδευτικούς να καταγγείλουν. Η Kenny (2004), στην προσπάθεια να ερμηνεύσει το φαινόμενο αυτό υποστηρίζει ότι οι εκπαιδευτικοί που είχαν γνώσεις, αισθάνονταν λιγότερο γνώστες των σημαδιών της κακοποίησης, δεδομένου ότι πλέον γνώριζαν την πολυπλοκότητα του φαινομένου αυτού.

Οι Yanowitz et al. (2003), Walsh et al. (2005, αναφέρεται στους Goebbels et al. 2008), βρήκαν ότι αν και οι εκπαιδευτικοί έχουν τις απαραίτητες γνώσεις έτσι, ώστε να αναγνωρίσουν τα συμπτώματα της παιδικής κακοποίησης, παρόλο αυτά υπάρχουν, αρκετοί άλλοι παράγοντες που τους επηρεάζουν με αποτέλεσμα να μην προβαίνουν στην καταγγελία των υποπτευόμενων περιστατικών.

Τέλος, οι Crenshaw et al. (1995), οι Crenshaw, Lightenberg & Bartell (1993, αναφέρεται στους Goebbels et al. 2008), δεν βρήκαν να υπάρχει σχέση ανάμεσα στις γνώσεις και τις καταγγελίες.

Επαγγελματίες και καταγγελία

Ως παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, έχουν αναδειχτεί αρκετοί οι οποίοι σχετίζονται με τον καταγγέλλοντα

όπως η στάση του έναντι στις υπηρεσίες προστασίας ανηλίκων, η προηγούμενη εμπειρία με καταγγελία, η υποστήριξη που λαμβάνει από το περιβάλλον του, οι διάφοροι προσωπικοί λόγοι, το φύλο, τα χρόνια προϋπηρεσίας, η σχέση εκπαιδευτικών - γονέων, ο φόβος αντίποινων από τους γονείς, οι κοινωνικοί κανόνες, η αποδοχή της σωματικής τιμωρίας και η αντίληψη της ιδιωτικότητας της οικογένειας. Στην πορεία παρουσιάζονται αναλυτικότερα τα ευρήματα των ερευνών.

Υπηρεσίες προστασίας ανηλίκων και προηγούμενη εμπειρία με καταγγελία

Σε αρκετές έρευνες φάνηκε ότι στάση έναντι στις υπηρεσίες προστασίας ανηλίκων αλλά και η προηγούμενη εμπειρία με καταγγελία επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία ή μη του περιστατικού.

Συγκεκριμένα, τα αποτελέσματα των ερευνών έδειξαν ότι, εάν οι επαγγελματίες που είναι υποχρεωμένοι βάσει νόμου να καταγγείλουν είχαν αρνητική στάση έναντι στις υπηρεσίες προστασίας ανηλίκων ή αν είχαν δυσκολία επικοινωνίας με τις υπηρεσίες αυτές, ήταν λιγότερο πιθανόν να προβούν στην καταγγελία του περιστατικού (Alexander, 1990 αναφέρεται στους Alvarez et al. 2004. Crenshaw et al. 1995. Feng, Chen, Fetzer, Feng & Lin, 2012. Feng, Fetzer, Chen, Yeh, & Huang, 2010b. Flaherty, Jones & Sege, 2004 αναφέρεται στον VanBergeijk, 2007. Kenny, 2001a, 2001b. Romano, Casey & Daro, 1990, αναφέρεται στον VanBergeijk, 2007. Sundell, 1997. Zellman & Bell 1990).

Επιπρόσθετα, άλλοι ερευνητές βρήκαν ότι η στάση έναντι στις υπηρεσίες προστασίας ανηλίκων μαζί με άλλους παράγοντες μείωναν την πιθανότητα να καταγγείλουν το περιστατικό πχ. στάση των υπηρεσιών προστασίας ανηλίκων ανάλογα με την περίπτωση και τον τύπο της κακοποίησης. Συγκεκριμένα, οι Crenshaw et al. (1995) σε έρευνα με προσωπικό σχολείων, βρήκαν ότι οι περισσότεροι από αυτούς πίστευαν ότι οι υπηρεσίες προστασίας ανηλίκων ήταν ανίκανες να χειριστούν ή δεν ήθελαν να χειριστούν κάποιες υποθέσεις κακοποίησης, ειδικά όταν αυτές ήταν περιστατικά συναισθηματικής κακοποίησης και παραμέλησης.

Επίσης, η προηγούμενη εμπειρία βρέθηκε ότι αποτελεί ακόμη έναν παράγοντα που ενδέχεται να επηρεάζει την απόφαση για καταγγελία. Συγκεκριμένα, η Kenny, (2001a) βρήκε ότι όσοι εκπαιδευτικοί είχαν προβεί ήδη σε μια καταγγελία είχαν περισσότερες πιθανότητες να βοηθήσουν έτσι, ώστε να γίνει μια άλλη καταγγελία. Παράλληλα τα ευρήματα των Walsh et al (2008) και Bavolek, (1983, αναφέρεται στην Kenny, 2001a), έδειξαν ότι η προηγούμενη εμπειρία με καταγγελία επηρεάζει

τόσο την αναγνώριση της κακοποίησης, όσο και την πρόθεση για καταγγελία. Συνεπώς, βρέθηκε να υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ της προηγούμενης εμπειρίας με καταγγελία και την πρόθεση για καταγγελία.

Υποστήριξη από το περιβάλλον και προσωπικοί λόγοι ως παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία.

Σημαντικός παράγοντας στην λήψη της απόφασης για καταγγελία, σε κάποιες έρευνες φάνηκε να αποτελεί και η υποστήριξη που λαμβάνουν από το περιβάλλον τους οι επαγγελματίες. Οι Abrahams et al. (1992), η Kenny (2001b, 2004), οι Walsh et al. (2005, αναφέρεται στους Goebbels et al. 2008) και οι Goebbels et al. (2008) υποστηρίζουν ότι οι εάν οι επαγγελματίες που είναι υποχρεωμένοι να καταγγείλουν, αισθάνονται ότι το περιβάλλον τους δεν τους υποστηρίζει υπάρχει πιθανότητα να επηρεάσει την απόφαση τους και να μην προβούν σε καταγγελία. Ειδικά όταν είχαν λίγα χρόνια προϋπηρεσίας (Goebbels et al. 2008).

Όμως, αντίθετα ευρήματα είχαν οι Crenshaw, Crenshaw & Lightenberg (1995) όπου δεν βρήκαν ότι η υποστήριξη από το περιβάλλον να επηρεάζει την απόφαση αυτή.

Ακόμα και διάφοροι προσωπικοί λόγοι φάνηκε να αποτελούν παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν αρνητικά την απόφαση για καταγγελία. Ως προς τους προσωπικούς λόγους που οι επαγγελματίες δεν επιθυμούν να εμπλακούν στην καταγγελία, αρκετοί ερευνητές βρήκαν ότι: επιθυμούσαν να προστατεύσουν την ανωνυμία τους, δεν επιθυμούσαν να εμπλακούν με δίκες (Kim, 1986 αναφέρεται στους Alvarez et al. 2004. King, Reece, Bendel & Patel, 1998 αναφέρεται στους Feng & Levine, 2005.), είχαν προσωπικές πεποιθήσεις και προκαταλήψεις (Abrahams et al. 1992), θεωρούσαν την καταγγελία ως χάσιμο πολύτιμου χρόνου, απώλεια ασθενών, οικονομική απώλεια (Finkelhor & Zellman, 1991. Kim, 1986 αναφέρεται στους Alvarez et al. 2004), επέλεγαν να παρέμβουν οι ίδιοι και να προσπαθήσουν να επιλύσουν το πρόβλημα (Payne & Payne, 1991 αναφέρεται στους Alvarez et al. 2004. Sundell, 1997. Wurtelle & Schmitt, 1992), ή περίμεναν να επιλύσουν οι γονείς των παιδιών τα δικά τους προβλήματα πιστεύοντας ότι με αυτόν τον τρόπο θα επιλυθεί και το πρόβλημα της κακοποίησης (Sundell, 1997).

Χρόνια προϋπηρεσίας και φύλο εκπαιδευτικού

Κάποιοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι τα χρόνια προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών (Barksdale, 1989 αναφέρεται στους Feng, Chen, Wilk, Yang, & Fetzer, 2009. Goebbels et al. 2008. Kenny, 2001a) και το φύλο των εκπαιδευτικών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο τόσο στην αναγνώριση, όσο και στην απόφαση για καταγγελία (Beck, et al. 1994. Crenshaw et al. 1995. Finlayson & Koocher, 1991 στο Kenny, 2001a. Kenny, 2001a).

Η Kenny (2001a) υποστηρίζει ότι όταν οι εκπαιδευτικοί ήταν γυναίκες και είχαν πάνω από 5 χρόνια προϋπηρεσίας, αυξανόταν η πιθανότητα να καταγγείλουν ή να βοηθήσουν σε μια καταγγελία.

Επίσης, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των Goebbels et al. (2008) όσοι εκπαιδευτικοί είχαν λίγα χρόνια εμπειρίας, είχαν χαμηλότερη αυτοπεποίθηση όσο αφορά στις ικανότητές τους να αναγνωρίσουν την παιδική κακοποίηση, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η πιθανότητα να μην την αναγνωρίσουν.

Τέλος, και το φύλο των καταγγελλόντων βρέθηκε να επηρεάζει την απόφαση για καταγγελία αλλά με διαφορετικό τρόπο (Beck et al. 1994. Finlayson & Koocher, 1991 αναφέρεται στους Kenny, 2001. Goebbels et al. 2008. Kenny, 2001a). Συγκεκριμένα οι Beck et al. (1994) βρήκαν ότι οι γυναίκες είχαν περισσότερες γνώσεις, επομένως ήταν πιθανότερο να καταγγείλουν την κακοποίηση από ότι οι άνδρες. Τα αποτελέσματα της έρευνας της Kenny (2001a) έδειξαν ότι οι γυναίκες δεν καταγγέλλουν πιο συχνά στις υπηρεσίες προστασίας ανηλίκων από τους άνδρες, αλλά βοηθούν πιο συχνά έτσι, ώστε να γίνουν καταγγελίες. Τέλος, οι Finlayson & Koocher (1991 αναφέρεται στους Kenny, 2001) βρήκαν ότι οι γυναίκες είναι πιο ευαίσθητες στα σημάδια της κακοποίησης σε σχέση με τους άνδρες που δυσκολεύονται να τα αναγνωρίσουν.

Σχέση εκπαιδευτικών - γονέων και φόβος αντιποίνων από τους γονείς

Σημαντικοί παράγοντες που φάνηκε να επηρεάζουν την απόφαση των εκπαιδευτικών για καταγγελία ή μη, είναι η σχέση τους με τους γονείς αλλά και ο φόβος των αντιποίνων.

Τα αποτελέσματα αρκετών ερευνών έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί αισθάνονταν ότι με την καταγγελία θα τραυμάτιζαν τη σχέση που είχαν με τους γονείς των παιδιών και το γεγονός αυτό λειτουργούσε ως ανασταλτικός παράγοντας (Feng et al. 2009. Feng et al. 2012. Flaherty, Jones, & Sege, 2004 αναφέρεται στους Feng, et al. 2009).

Goebbels et al. 2008. Morris et al. 1985 αναφέρεται στους Pollak & Levy, 1989. Payne & Payne, 1991 αναφέρεται στους Alvarez et al. 2004. Wurtelle & Schmitt, 1992. Zellman, 1990).

Σύμφωνα με τους Crenshaw et al. (1995) ο φόβος των εκπαιδευτικών ότι η καταγγελία θα επηρεάσει τη σχέση τους με την οικογένεια του παιδιού, ειδικά όταν η κακοποίηση δεν ήταν τόσο σοβαρή (πχ συναισθηματική κακοποίηση ή παραμέληση) σύμφωνα με την κρίση των εκπαιδευτικών, λειτουργούσε ως ανασταλτικός παράγοντας. Όταν όμως έκριναν ότι η κακοποίηση ήταν σοβαρή (πχ σεξουαλική, σωματική) δεν επηρέαζε την απόφασή τους για καταγγελία.

Όσο αφορά στο φόβο αντιποίνων, οι VanBergeik (2007), Morris, Johnson & Clasen (1985 αναφέρεται στους Pollak & Levy, 1989), Abrahams et al. (1992) και Feng et al (2010b) υποστηρίζουν ότι ο φόβος των εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση εξαγριωμένων γονέων μετά από μια καταγγελία και η πιθανότητα αντιποίνων επηρεάζουν αρνητικά την απόφασή τους για καταγγελία. Αντίθετα οι Crenshaw et al. (1995) δεν βρήκαν τον φόβο των αντίποινων να επηρεάζει την απόφαση για καταγγελία.

Αποδοχή σωματικής τιμωρίας, κοινωνικοί κανόνες και ιδιωτικότητα της οικογένειας

Τα αποτελέσματα αρκετών ερευνών έδειξαν ότι η πλειοψηφία των επαγγελματιών που είναι υποχρεωμένοι βάσει νόμου να καταγγείλουν, αποδέχονται τη σωματική τιμωρία ως μέσο διαπαιδαγώγησης του παιδιού, τη θεωρούν ως γονικό δικαίωμα και επομένως κοινωνικά αποδεκτό (Abrahams et al. 1992. Briggs & Potter, 2004 αναφέρεται στους Feng et al. 2010a. Feng et al. 2012. Kenny, 2004). Επιπλέον η αποδοχή της σωματικής τιμωρίας ως μέσου διαπαιδαγώγησης του παιδιού σχετίζεται αρνητικά με την πιθανότητα καταγγελίας, αφού πιστεύουν ότι με αυτό τον τρόπο εισβάλλουν στην ιδιωτική ζωή της οικογένειας (Aston, 2001 αναφέρεται στους Feng et al. 2010. Feng et al. 2012. Levine, 1983 αναφέρεται στους Beck et al. 1994. Turbett & O' Toole, 1983 αναφέρεται στους Beck, et al. 1994).

Αντίθετα ευρήματα είχαν οι Crenshaw et al. (1995), αφού δεν φάνηκε τα δικαιώματα των γονέων να επηρεάζουν στην απόφαση για καταγγελίας.

Περίπτωση κακοποίησης και καταγγελία

Στην τρίτη μεγάλη ομάδα παραγόντων που επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία ανήκουν διάφορα χαρακτηριστικά που σχετίζονται με την περίπτωση

κακοποίησης, όπως το κοινωνικό - οικονομικό στάτους της οικογένειας του θύματος, η καταγωγή, η ηλικία των παιδιών, ο τύπος κακοποίησης, τα ενδεχόμενα αποτελέσματα της καταγγελίας της κακοποίησης τόσο για το παιδί το ίδιο όσο και για την οικογένειά του.

Κοινωνικό - οικονομικό στάτους και καταγωγή της οικογένειας

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα διάφορων ερευνών, φάνηκε ότι το κοινωνικό - οικονομικό στάτους της οικογένειας και η καταγωγή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην καταγγελία της παιδικής κακοποίησης (Bonardi, 2000 αναφέρεται στους Ibanez, Borrego, Pemberton & Terao, 2006. Hansen, Bumby, Lundquist, Chandler, Lee & Futa, 1997 αναφέρεται στους Ibanez, et al. 2006. Kenny, 2001a. Zellman, 1992).

Σε έρευνα της Zellman (1992) με υποθετικές ιστορίες κακοποίησης βρέθηκε ότι περιστατικά στα οποία περιγράφονταν σεξουαλική και σωματική κακοποίηση παιδιών από οικογένειες Αφρο-Αμερικάνων κρίνονταν ως σοβαρότερα, ήταν πιο πιθανό να αναγνωριστούν ως κακοποίηση και θεωρούνταν ως ξεκάθαρη περίπτωση όπου η νομοθεσία απαιτούσε την καταγγελία. Επιπλέον σε ορισμένες περιπτώσεις κρινόταν ότι τα αποτελέσματα της καταγγελίας θα ήταν πιο ευνοϊκά για οικογένειες χαμηλού κοινωνικού - οικονομικού στάτους και σε όλες τις υποθετικές ιστορίες ήταν πιθανότερο να καταγγελθούν.

Οι Hansen et al. (1997, αναφέρεται στους Ibanez et al. 2006) είχαν αντίθετα αποτελέσματα σε σχέση με την έρευνα της Zellman (1992). Σύμφωνα με αυτούς, στις υποθετικές ιστορίες στις οποίες απεικονίζονταν καυκάσιες οικογένειες, ήταν πιθανότερο να καταγγελθούν τα περιστατικά κακοποίησης.

Ηλικία παιδιών, τύποι κακοποίησης και ενδεχόμενα αποτελέσματα καταγγελίας για το παιδί και την οικογένειά του

Υποστηρίζεται από ερευνητικά δεδομένα των ερευνών ότι η ηλικία των παιδιών - θυμάτων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην απόφαση για καταγγελία. Όσο μεγαλύτερη ήταν η ηλικία των παιδιών στις υποθετικές ιστορίες τόσο λιγότερο πιθανό ήταν να καταγγελθούν συγκριτικά με τις ιστορίες όπου είχαν ως θύματα παιδιά μικρότερη ηλικίας (Ards και Harrell, 1993, αναφέρεται στο Sundell, 1997. Beck et al. 1994. Giovannoni, 1989, αναφέρεται στον Garcia, 1995. οι Zellman, 1992. Zellman & Bell, 1990). Τα αποτελέσματα του Sundell (1997) ήταν αντίθετα, αφού δεν βρέθηκε η ηλικία των παιδιών να επηρεάζει την πιθανότητα για καταγγελία.

Επιπλέον και τα γενικότερα χαρακτηριστικά της περίπτωσης βρέθηκαν ότι αποτελούν παράγοντα που επηρεάζει την απόφαση για καταγγελία. Συγκεκριμένα, φάνηκε ότι επηρεάζουν τόσο την αναγνώριση όσο και την απόφαση για καταγγελία (Bridgstock et al. 2008. King, Reece, Bendel & Patel, 1998 αναφέρεται στους Feng & Levine, 2005).

Ως χαρακτηριστικά του περιστατικού οι Bridgstock et al. (2008) αναφέρουν τον τύπο της κακοποίησης, τη συχνότητα της κακοποίησης, τις επιπτώσεις της κακοποίησης, τα σημάδια κακοποίησης (αν είναι ορατά) και τη συνεργασία των γονέων. Συγκεκριμένα, βρήκαν ότι σε περιπτώσεις εμφανούς και συνεχόμενης κακοποίησης, όπου οι επιπτώσεις της στο παιδί ήταν ορατές και όπου οι γονείς ήταν εχθρικοί ή αμυντικοί ως προς το περιστατικό, η κακοποίηση κρινόταν από τους εκπαιδευτικούς πιο αυστηρά και ήταν πιο πιθανό να αναγνωριστεί και να αναφερθεί.

Η Zellman (1990) βρήκε ότι τα γενικότερα χαρακτηριστικά του περιστατικού είναι η σοβαρότητά του, ο ορισμός του τύπου της κακοποίησης και η εκτίμηση των εκπαιδευτικών για το τι θεωρούν ότι ορίζει ο νόμος για το συγκεκριμένο περιστατικό. Επιπλέον συμπληρώνει ότι κάποια χαρακτηριστικά του περιστατικού κακοποίησης υπό εξέταση, διαφοροποιούν πολύ το περιστατικό τόσο λογικά, όσο και εμπειρικά. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Zellman (1992), η παραμέληση έχει πολύ διαφορετικό νόημα και επιπτώσεις σε ένα παιδί 4 ετών και ένα 14 ετών.

Κάποιοι ερευνητές βρήκαν ότι μόνο ο τύπος κακοποίησης επηρεάζει την απόφαση των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν. Υποστηρίζουν ότι όσο πιο σοβαρός είναι ο τύπος της κακοποίησης ή όσο πιο εμφανή είναι τα σημάδια της κακοποίησης, τόσο πιο πιθανό είναι να καταγγελθεί (Besharon, 1994 αναφέρεται στους Alvarez et al. 2004. Crenshaw et al. 1995. Giovannoni, 1989, αναφέρεται στον Garcia, 1995. Ο' Toole et al.1999. Zellman 1990).

Συγκεκριμένα, οι Williams, Osborne & Pappaport (1987, αναφέρεται στους Crenshaw et al. 1995) βρήκαν ότι από όλους τους τύπους κακοποίησης η σωματική κακοποίηση καταγγελλόταν πιο συχνά, ενώ η συναισθηματική λιγότερο συχνά. Παράλληλα οι Nightingale & Walker (1986, αναφέρεται στον Garcia, 1995) υποστηρίζουν ότι περιστατικά τα οποία θεωρούνται λιγότερο σημαντικά, όπως η παραμέληση ή η συναισθηματική κακοποίηση, έχουν λιγότερες πιθανότητες να αναφερθούν.

Επιπλέον οι Ards' & Harrell (1993 αναφέρεται στον Sundell, 1997), Beck et al. (1994) και Crenshaw et al. (1995), υποστηρίζουν ότι η σωματική και η σεξουαλική

κακοποίηση ήταν πιο πιθανό να καταγγεληθούν από ότι η συναισθηματική. Η Zellman & Bell (1990) βρήκαν ότι η σεξουαλική κακοποίηση θεωρούταν ως ο πιο σοβαρός τύπος κακοποίησης, ενώ η σωματική κακοποίηση θεωρούταν ως ο λιγότερο σοβαρός τύπος κακοποίησης ανάμεσα στις υποθετικές ιστορίες. Τέλος, οι Dukes & Kean (1989, αναφέρεται στους Bornstein, Kaplan & Perry, 2007) βρήκαν ότι η σωματική κακοποίηση θεωρούταν πιο σοβαρός τύπος κακοποίησης συγκριτικά με την παραμέληση και τη συναισθηματική κακοποίηση, παρόλα αυτά ήταν λιγότερο πιθανό να καταγγεληθεί.

Τέλος, σημαντικό παράγοντα για την απόφαση καταγγελίας αποτελούσαν οι συνέπειες της καταγγελίας τόσο στο παιδί όσο και στην οικογένειά του (Beck et al. 1994. Kalichman & Graig, 1991 αναφέρεται στους Feng & Levine, 2005. Zellman, 1990). Οι Beck et al. (1994) βρήκαν ότι το 40% των εκπαιδευτικών που δεν κατήγγειλαν κάποιο περιστατικό κακοποίησης, θεωρούσαν ότι η καταγγελία θα είχε αρνητική επίπτωση για το παιδί και την οικογένειά του.

Τέλος, η Zellman (1990) υποστηρίζει ότι τα προβλεπόμενα αποτελέσματα της καταγγελίας σε συνδυασμό με τον τύπο της κακοποίησης επηρέαζαν την απόφαση για καταγγελία, πχ. σε περιπτώσεις παραμέλησης οι καταγγέλλοντες ζύγιζαν τις συνέπειες που ενδεχομένως θα είχε μια καταγγελία για το παιδί και την οικογένειά του, με αποτέλεσμα να επηρεάζει την απόφαση τους να καταγγείλουν, αν και ο νόμος το απαιτούσε.

Τύπος και χαρακτηριστικά σχολείου

Τέλος, η τελευταία μεγάλη ομάδα παραγόντων που επηρεάζει την απόφαση για καταγγελία, σύμφωνα με τη Zellman (αναφέρεται στους Zellman & Bell, 1990), τους O'Toole et al. (1999) και τους Walsh et al. (2008) είναι ο τύπος και τα χαρακτηριστικά του σχολείου στο οποίο εργάζονται οι εκπαιδευτικοί και οι επαγγελματίες γενικότερα που είναι υποχρεωμένοι βάσει νόμου να καταγγείλουν την κακοποίηση.

Αναλυτικότερα, η Zellman (αναφέρεται στους Zellman & Bell, 1990) βρήκε ότι οι επαγγελματίες που εργάζονταν ιδιωτικά και έβλεπαν μικρό αριθμό παιδιών ανά ημέρα ήταν πιο πιθανό να μην εμπλακούν σε καταγγελία. Όπως επίσης και οι επαγγελματίες που έβλεπαν μικρό αριθμό παιδιών ανά ημέρα ήταν πιο πιθανό να μην καταγγείλουν.

Τα αποτελέσματα της έρευνας των O'Toole et al. (1999) έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί που εργάζονταν σε καθολικά σχολεία ήταν πιο πιθανό να αναγνωρίσουν και να καταγγείλουν περιστατικά κακοποίησης από όλους τους υπόλοιπους τύπους ιδρυμάτων. Επιπλέον, βρήκαν ότι όσο μικρότερο ήταν το μέγεθος του σχολείου σε σχέση με τον αριθμό των μαθητών συνολικά αλλά και σε σχέση με τον αριθμό των μαθητών που είχαν οι εκπαιδευτικοί ανά ημέρα, τόσο πιο υψηλή ήταν η πιθανότητα για καταγγελία της κακοποίησης. Αντίθετα, οι εκπαιδευτικοί που έβλεπαν μεγάλο αριθμό παιδιών την ημέρα κατήγγειλαν λιγότερα περιστατικά κακοποίησης. Βέβαια ο αριθμός μαθητών ανά ημέρα δεν επηρέαζε την αναγνώριση αλλά μόνο την καταγγελία. Παράλληλα βρήκαν ότι και η τοποθεσία του σχολείου επηρέαζε τις καταγγελίες, αφού τα σχολεία που βρίσκονταν σε αγροτικές περιοχές έκαναν λιγότερες καταγγελίες. Βέβαια υπήρχαν και αρκετές υποθέσεις τους οι οποίες δεν επιβεβαιώθηκαν. Αν και είχαν υποθέσει ότι η βαθμίδα του σχολείου στο οποίο εργάζονταν οι εκπαιδευτικοί θα επηρέαζε την απόφαση για καταγγελία και ότι η ύπαρξη πολιτικής του σχολείου και η ύπαρξη βοηθητικής ομάδας για την καταγγελία της παιδικής κακοποίησης θα επηρεάζει τόσο στην αναγνώριση όσο και στην καταγγελία, τα ερευνητικά τους αποτελέσματα δεν υποστήριζαν τις υποθέσεις τους

Τέλος, οι Walsh et al. (2008) ως προς τα χαρακτηριστικά του σχολείου βρήκαν ότι το μέγεθος της σχολικής μονάδας και οι συζητήσεις σχετικά με την παιδική κακοποίηση μέσα στο σχολείο δεν επηρέαζαν ούτε την αναγνώριση της παιδικής κακοποίησης, ούτε την καταγγελία. Αντίθετα, όμως, βρέθηκε ότι οι εκπαιδευτικοί που εργάζονταν σε μεγάλα σχολεία και βαθμολογούσαν το κοινωνικό - οικονομικό επίπεδο των παιδιών ως υψηλό, ήταν πιο πιθανό να αναγνωρίσουν και να καταγγείλουν την σωματική κακοποίηση και παραμέληση. Επιπλέον, και η άποψη των εκπαιδευτικών για την αντιλαμβανόμενη συχνότητα εμφάνισης της παιδικής κακοποίησης στη σχολική κοινότητα αποτελούσε σημαντικό δείκτη πρόβλεψης τόσο της αναγνώρισης όσο και της καταγγελίας της παιδικής κακοποίησης.

Θεωρίες πρόβλεψης της πρόθεσης για συμπεριφορά

Όπως φάνηκε, τα αποτελέσματα διάφορων ερευνών έχουν αποκαλύψει αρκετούς παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση των επαγγελματιών που είναι υποχρεωμένοι βάσει νόμου να καταγγείλουν. Όμως, εντέλει, ποιοι είναι αυτοί οι παράγοντες που διαδραματίζουν το σημαντικότερο ρόλο στην απόφαση για καταγγελία δεν έχει φανεί από πολλές έρευνες. Οι Feng et al. (2010a) σχολιάζουν ότι η πλειοψηφία των ερευνών που προσπαθούσαν να μελετήσουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία, δεν στηρίχτηκαν στα πλαίσια κάποιας θεωρίας που θα μπορούσε να προσφέρει μια καλύτερη διερεύνηση και κατανόηση των παραγόντων που σχετίζονται με την καταγγελτική συμπεριφορά.

Επιπλέον, αρκετοί από αυτούς τους παράγοντες που βρέθηκαν να επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία, θα μπορούσαν να ενταχθούν μέσα σε πιο γενικούς παράγοντες κάποιας θεωρίας. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τη θεωρία της λογικής πράξης και της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς, τα ενδεχόμενα αποτελέσματα μιας καταγγελίας, η στάση εκπαιδευτικών έναντι στις υπηρεσίες προστασίας ανηλίκων, ο φόνος αντιποίησης από τους γονείς, διάφοροι από τους προσωπικούς λόγους (όπως η αντίληψη ότι καταγγελία αποτελεί χάσιμο πολύτιμου χρόνου, απώλεια ασθενών, οικονομική απώλεια) θα μπορούσαν να ενταχθούν μέσα στις συμπεριφορικές πεποιθήσεις που θα καθόριζαν τη στάση των ατόμων έναντι στη συμπεριφορά. Επιπρόσθετα η υποστήριξη από το περιβάλλον θα εντασσόταν στον υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα, ενώ η προηγούμενη εμπειρία με την καταγγελία στον αντιληπτό συμπεριφορικό έλεγχο.

Έρευνες που στηρίχθηκαν στα πλαίσια κάποιας θεωρίας

Οι Goebbels et al. (2008), προκειμένου να μελετήσουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση των δασκάλων να καταγγείλουν κάποιο περιστατικό κακοποίησης που υποπτεύονται, χρησιμοποίησαν το Integrated Change Model. Όπως αναφέρουν σε μια κριτική του μοντέλου αυτού οι Feng et al (2010a), αποτελεί ένα πολύπλοκο μοντέλο, το οποίο στηρίζεται στη θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς και σε τέσσερα ακόμα μοντέλα, αλλά είναι δύσκολο να ελεγχτεί.

Επίσης, οι O'Toole et al (1999), στηρίχθηκαν στη θεωρία της συμβολικής αλληλεπίδρασης για να μελετήσουν την επίδραση των χαρακτηριστικών του σχολείου.

Οι Feng & Levine (2005) χρησιμοποίησαν τη θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς του Ajzen, προκειμένου να μελετήσουν τις προθέσεις του νοσηλευτικού προσωπικού να αναφέρει την παιδική κακοποίηση και παραμέληση. Τα αποτελέσματα της έρευνας τους έδειξαν ότι η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς μπορεί να προβλέψει με επιτυχία την πρόθεση των νοσοκόμων για καταγγελία των περιστατικών κακοποίησης.

Εν συνεχεία, και οι Feng & Wu (2005), Feng et al. (2010a), Ben Natan, Faour, Naamah, Grinberg & Klein- Kremer (2012) χρησιμοποίησαν σε έρευνά τους, τη θεωρία της προσχεδιασμένης δράσης και το ερωτηματολόγιο CARIS που δομήθηκε από τους Feng & Levine (2005), προκειμένου να μελετήσουν την πρόθεση των νοσοκόμων (Feng & Wu, 2005), των γιατρών και νοσοκόμων (Ben Natan et al. 2012) και των νηπιαγωγών (Feng et al. 2010). Από τα αποτελέσματα όλων των ερευνών φάνηκε να υποστηρίζεται η θεωρία της προσχεδιασμένης δράσης στην πρόβλεψη της απόφασης για καταγγελία.

Αντίθετα, οι Stanton, Seild, Pillitteri & Smith (1994, αναφέρεται στους Feng & Wu, 2005) χρησιμοποίησαν τη θεωρία της λογικής πράξης προκειμένου να προβλέψουν την πρόθεση των νοσοκόμων να αναφέρουν την παιδική κακοποίηση. Όμως, όπως αναφέρουν οι Feng & Wu (2005), στην έρευνα αυτή δεν χρησιμοποιήθηκαν όλες οι προτάσεις των Fishbein και Ajzen στην κατασκευή του ερωτηματολογίου και ούτε ελέγχθηκε το μοντέλο αυτό. Επομένως δεν είναι δυνατό να υποστηριχθεί η χρησιμότητα ή μη της θεωρίας για την πρόβλεψη αυτής της συμπεριφοράς.

Όμως, μέχρι στιγμής, καμία έρευνα που ασχολείται με την πρόθεση για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης δεν έχει μελετήσει συγκριτικά τις δύο αυτές θεωρίες. Βέβαια αρκετοί ερευνητές (πχ. Chang, 1998. Gandon, Nasco & Mykytyn, 2011. Ozer, Yilmaz, 2011) εξέτασαν συγκριτικά τις δύο θεωρίες, προκειμένου να ερευνήσουν ποια θεωρία προβλέπει καλύτερα τη συμπεριφορά την οποία μελετούσαν. Ένας βασικός λόγος για την συγκριτική εξέταση των θεωριών είναι ότι, η θεωρία της λογικής πράξης μπορεί να προβλέψει επιτυχημένα συμπεριφορές οι οποίες είναι υπό τον έλεγχο του ατόμου. Αντίθετα, η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς, με την προσθήκη του αντιληπτού συμπεριφορικού ελέγχου, μπορεί να προβλέψει συμπεριφορές που δεν ήταν κάτω από τον απόλυτο έλεγχο του ατόμου (Ajzen, 1991).

Τα αποτελέσματα αρκετών ερευνητών που ασχολήθηκαν με την πρόβλεψη της πρόθεσης διαφορετικών τύπων συμπεριφορών υποστηρίζουν ότι η θεωρία της

προσχεδιασμένης συμπεριφοράς βελτιώνει σημαντικά την πρόβλεψη της συμπεριφοράς υπό εξέταση. Οι συμπεριφορές με τις οποίες ασχολήθηκαν ήταν: πρόβλεψη εκγύμνασης παχύσαρκων ασθενών (Hunt & Gross, 2009), πρόθεση για την αγορά τροφίμων μέσω ηλεκτρονικού εμπορίου (Hansen, Jensen & Solgaard, 2004), πρόθεση για χρήση τσιγάρου (Swaim, Perrine & Aloice- Young, 2007), πρόβλεψη ανήθικης συμπεριφοράς (Chang, 1998), πρόθεση των λογιστών για χρήση της IT (information technology) (Ozer & Yilmaz, 2001), πρόθεση για χρήση προφυλακτικών (Sheeran & Taylor, 1999 αναφέρεται στους Ozer & Yilmaz, 2001), πρόθεση για συχνή εκγύμναση, για επικοινωνία με φίλους, για «απόλαυση» καλού νυχτερινού ύπνου, για αποφυγή κατανάλωσης καφεΐνης, για να πάνε για ψώνια με κάποιο φίλο, για να βάλουν πλυντήριο, για να πλύνουν το αυτοκίνητο κάποιου ατόμου, για να ακούσουν κάποιο μουσικό άλμπουμ, για να νοικιάσουν βιντεοκασέτες ή για να πάρουν συμπληρώματα βιταμινών (Madden, Ellen & Ajzen, 1992 αναφέρεται στους Grandon et al. 2011).

Αντίθετα, τα αποτελέσματα άλλων ερευνητών έδειξαν ότι η θεωρία της λογικής πράξης επαρκεί για την πρόβλεψη της πρόθεσης της συμπεριφοράς υπό εξέταση και ότι η προσθήκη του αντιληπτού συμπεριφορικού ελέγχου δεν βελτίωσε σημαντικά την πρόβλεψη της πρόθεσης (πχ. Chang, 1998. Grandon et al. 2011. Woon & Kankanhalli, 2007). Οι συμπεριφορές με τις οποίες ασχολήθηκαν ήταν η πρόθεση των ατόμων να “υιοθετήσουν” την χρήση του ηλεκτρονικού εμπορίου (Grandon et al. 2011), η πρόθεση των γιατρών για λήψη ηθικών αποφάσεων (Randall & Gibson, 1991 αναφέρεται στον Chang, 1998), η πρόθεση για ηθική συμπεριφορά στα αθλήματα (Vallerand, Deshaies, Guerrier, Pelletier & Mongeau, 1992 αναφέρεται στον Chang, 1998), η πρόθεση για χρήση προγραμμάτων ασφαλούς ανάπτυξης εφαρμογών από τους κατασκευαστές εφαρμογών (Woon & Kankanhalli, 2007), η πρόθεση των φοιτητών για διάβασμα την περίοδο των εξετάσεων με σκοπό την επίτευξη υψηλού μέσου όρου (Sideridis, Kaissidis & Padeliadu, 1998).

Στην πορεία παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι θεωρίες και οι παράγοντες που σύμφωνα με αυτές καθορίζεται η συμπεριφορά των ατόμων.

Η Θεωρία της Λογικής Πράξης

Η θεωρία της λογικής πράξης των Fishbein & Ajzen (1975) αποτελεί μια θεωρία για την πρόβλεψη της πρόθεσης κάποιας συμπεριφοράς του ατόμου. Έχει αποδειχτεί εμπειρικά ότι μπορεί να προβλέψει με επιτυχία αρκετών τύπων συμπεριφορές και συγκεκριμένα συμπεριφορές οι οποίες είναι υπό το απόλυτο έλεγχο του ατόμου, όπως η χρήση αντισυλληπτικών, η πρόθεση ψήφου, η πρόθεση για έκτρωση, η πρόθεση για κάπνισμα παράνομων ουσιών, για απόκτηση παιδιού, για αιμοδοσία, για χρήση προφυλακτικών (τόσο από άνδρες όσο και από γυναίκες), για αγορά τροφίμων και προϊόντων, για παρακολούθηση τηλεοπτικών προγραμμάτων, για χρήση αλκοόλ, για απώλεια βάρους ή για επίσκεψη στην εκκλησία (Sheppard, Hartwich & Warshaw, 1988). Σχηματικά η θεωρία της λογικής πράξης παρουσιάζεται στο σχήμα 1.1.

Σύμφωνα με τη θεωρία των Fishbein και Ajzen (1975, Ajzen, 1991, Κοκκινάκη, 2005), η συμπεριφορά του ανθρώπου είναι μια πράξη αυτόβουλη, όπου το άτομο θα πράξει τη συμπεριφορά για την οποία έχει πρόθεση, εκτός και αν μεσολαβήσουν απρόβλεπτα γεγονότα τα οποία θα τον εμποδίσουν από την εκτέλεση της συμπεριφοράς αυτής.

Η συμπεριφορική πρόθεση, στη θεωρία της λογικής πράξης, αποτελεί τον άμεσο παράγοντα που καθορίζει αν θα πραγματοποιηθεί μία συμπεριφορά και επομένως είναι ο καλύτερος τρόπος πρόβλεψης της συμπεριφοράς (Fishbein & Ajzen, 1975, Ajzen, 1991, Κοκκινάκη, 2005).

Η δύναμη μίας πρόθεσης φαίνεται από την πιθανότητα που αποδίδει το άτομο στη πραγματοποίηση της συμπεριφοράς υπό εξέταση (Fishbein & Ajzen, 1975). Όσο πιο ισχυρή είναι η πρόθεση ενός ατόμου να πραγματοποιήσει μια συμπεριφορά, τόσο περισσότερη προσπάθεια αναμένεται να καταβάλλει το άτομο αυτό έτσι, ώστε να πραγματοποιήσει τη συγκεκριμένη συμπεριφορά, και επομένως αυξάνεται η πιθανότητα η συμπεριφορά αυτή να πραγματοποιηθεί (Ajzen & Madden, 1986).

Όμως, η συμπεριφορική πρόθεση δημιουργείται με ένα ορθολογικό τρόπο (Airhihenbuwa & Obregon, 2000 αναφέρεται στους Richardson, Wang & Hall, 2012), ο οποίος είναι αποτέλεσμα δύο παραγόντων, της στάσης του ανθρώπου έναντι στη συμπεριφορά και του υποκειμενικού κοινωνικού κανόνα (Fishbein & Ajzen, 1975).

Η στάση αναφέρεται στην αξιολόγηση ενός αντικείμενου, πράξης, γεγονότος, ατόμου, συμπεριφοράς, δηλαδή στα γενικά αισθήματα, θετικά ή αρνητικά, που έχει

ένας άνθρωπος για ένα «αντικείμενο», πράξη, γεγονός, συμπεριφορά κλπ. Από την άλλη πλευρά ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας αναφέρεται στο κατά πόσο πιστεύει το άτομο ότι το κοινωνικό του περιβάλλον επιδοκιμάζει ή αποδοκιμάζει τη συμπεριφορά αυτή (Fishbein & Ajzen, 1975. Ajzen, 1991. Κοκκινάκη, 2005) .

Σε πιο λεπτομερές επίπεδο, η στάση του ατόμου έναντι ενός αντικειμένου, συμπεριφοράς κλπ., καθορίζεται από δυο παράγοντες α) από τις συμπεριφορικές πεποιθήσεις, οι οποίες αναφέρονται στην πιθανότητα που αποδίδει το άτομο στο να έχει ένα αντικείμενο, συμπεριφορά, κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, ιδιότητες, αποτελέσματα και β) από την αξιολόγηση αυτών των χαρακτηριστικών, ιδιοτήτων, αποτελεσμάτων (Fishbein & Ajzen, 1975. Ajzen, 1991. Κοκκινάκη, 2005).

Αντίστοιχα συμβαίνει και στον υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα, όπου και αυτός καθορίζεται από δύο παράγοντες α) από τις κανονιστικές πεποιθήσεις, όπου το άτομο θεωρεί ότι συγκεκριμένα πρόσωπα ή ομάδες επιθυμούν ή δεν επιθυμούν να πράξει τη συμπεριφορά και β) από τα κίνητρα συμμόρφωσης, όπου δείχνει το βαθμό στον οποίο το άτομο επιθυμεί ή δεν επιθυμεί να συμμορφωθεί σε αυτό που θέλουν οι «άλλοι» (Fishbein & Ajzen, 1975. Ajzen, 1991. Κοκκινάκη, 2005).

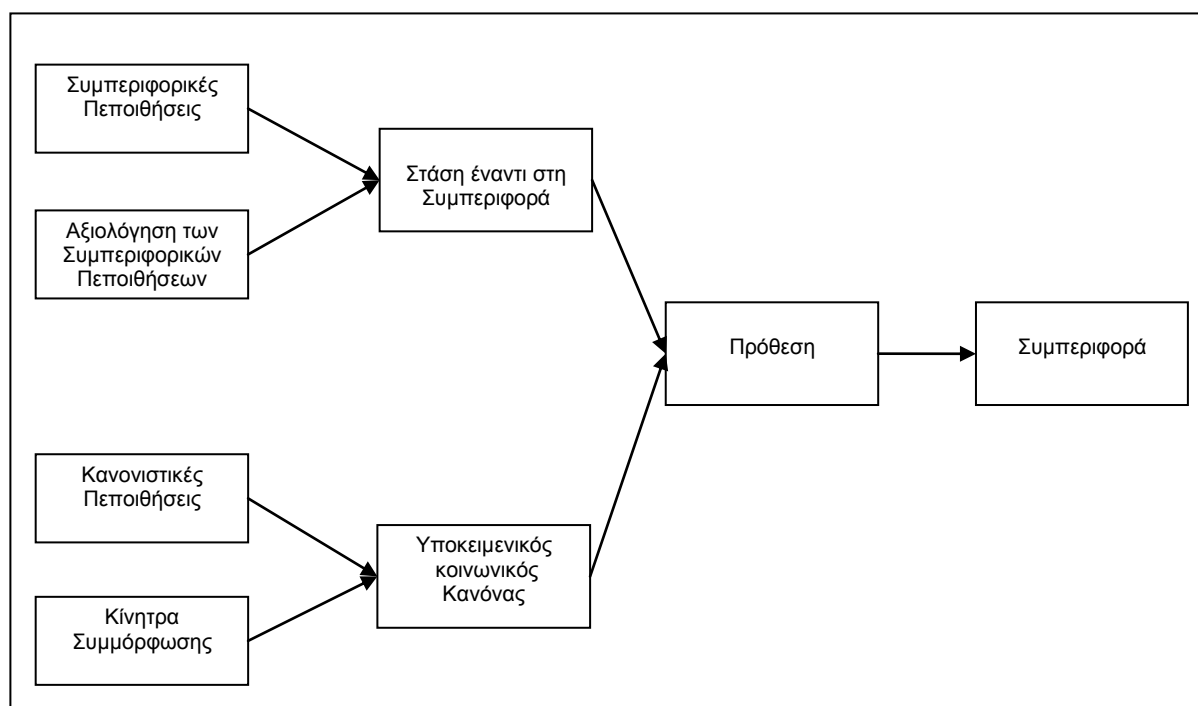
Βασική προϋπόθεση της θεωρίας αυτής, προκειμένου να είναι σε θέση ένας ερευνητής να μελετήσει την πρόθεση για κάποια συμπεριφορά, είναι η εξασφάλιση της πλήρους αντιστοιχίας μεταξύ της στάσης, του υποκειμενικού κοινωνικού κανόνα, της πρόθεσης και της συμπεριφοράς.

Ως πρώτο βήμα έτσι, ώστε να γίνει εφικτή η μελέτη της πρόθεσης για κάποια συμπεριφορά, είναι να βρεθούν τα «στοιχεία» αυτής της συμπεριφοράς. Τα στοιχεία, όπως αναφέρουν οι Fishbein και Ajzen (Fishbein & Ajzen, 1975. Ajzen, 2002) είναι τα εξής: ο στόχος - αντικείμενο της συμπεριφοράς, η συμπεριφορά, το περιεχόμενο και ο χρόνος. Π.χ. «Η Κατερίνα σκοπεύει να καταγγείλει την κακοποίηση στην Μαρίνα, τη διευθύντρια του σχολείου, αύριο το πρωί». Στο συγκεκριμένο παράδειγμα η συμπεριφορά είναι «να καταγγείλει την κακοποίηση», το αντικείμενο της συμπεριφοράς είναι «στη Μαρίνα», «το σχολείο» είναι το περιεχόμενο και «αύριο το πρωί» είναι ο χρόνος. Η πρόθεση, λοιπόν, για συμπεριφορά σύμφωνα με αυτό το παράδειγμα είναι «Σκοπεύω/ δεν σκοπεύω να καταγγείλω την κακοποίηση στη Μαρίνα, τη διευθύντρια του σχολείου, αύριο το πρωί».

Ως δεύτερο βήμα, θα πρέπει όλοι οι παράγοντες που καθορίζουν την πρόθεση για τη συγκεκριμένη συμπεριφορά, δηλαδή η στάση και ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, να είναι σε πλήρη αντιστοιχία με τη συμπεριφορά υπό εξέταση. Π.χ. η

στάση θα ήταν: «Είναι ευχάριστο/ Είναι δυσάρεστο/ Είναι Αξιόλογο/ Άνευ Αξίας, να καταγγείλω την κακοποίηση στη Μαρίνα, τη διευθύντρια του σχολείου, αύριο το πρωί» και αντίστοιχα ο Υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας θα ήταν: «Οι περισσότεροι άνθρωποι που είναι σημαντικοί για εμένα πιστεύουν ότι πρέπει/ δεν πρέπει να καταγγείλω την κακοποίηση στη Μαρίνα, τη διευθύντρια του σχολείου, αύριο το πρωί».

Φυσικά, σύμφωνα τη θεωρία αυτή είναι δυνατόν να μελετηθεί η πρόθεση, όχι μόνο συγκεκριμένων συμπεριφορών, αλλά και πιο γενικών. Αρκεί όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, να υπάρχει πλήρης αντιστοιχία ανάμεσα στη στάση έναντι στη συμπεριφορά, στον υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα, στην πρόθεση για συμπεριφορά και στη συμπεριφορά υπό εξέταση.

Σχήμα 1.1 Η Θεωρία της Λογικής Πράξης των Fishbein & Ajzen (1975, σελ: 16)

Πεποιθήσεις

Οι πεποιθήσεις είναι και το πιο βασικό στοιχείο στη νοητική δόμηση και ουσιαστικά είναι οι κρίσεις του ανθρώπου αναφορικά με το περιβάλλον του (Fishbein & Ajzen, 1975). Οι Fishbein και Ajzen (1975) όρισαν τις πεποιθήσεις ως την υποκειμενική πιθανότητα ύπαρξης σχέσης ανάμεσα σε ένα αντικείμενο (το αντικείμενο της πεποίθησης) με άλλα αντικείμενα, ιδιότητες, χαρακτηριστικά. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το εξής: «Η καταγγελία της παιδικής κακοποίησης

και παραμέλησης αποτελεί το μοναδικό τρόπο προστασίας των παιδιών». Το αντικείμενο της πεποίθησης «η καταγγελία της παιδικής κακοποίησης» συνδέεται με το αποτέλεσμα «αποτελεί το μοναδικό τρόπο προστασίας των παιδιών».

Η δύναμη της πεποίθησης, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, καθορίζει το πως μια συγκεκριμένη συμπεριφορά θα έχει ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Επιπλέον, η δύναμη των πεποιθήσεων μπορεί να διαφέρει ανάμεσα στους ανθρώπους, όπως επίσης μπορεί να διαφέρει η αντίληψη των ατόμων ότι αντικείμενο έχει το εν λόγω χαρακτηριστικό, ή ακόμα και να σχετίζεται με αυτό το χαρακτηριστικό (Ajzen, 1991. Fishbein & Ajzen, 1975).

Σε αυτή τη θεωρία υπάρχουν δύο ειδών πεποιθήσεις, όπως αναφέραμε προηγουμένως, οι συμπεριφορικές πεποιθήσεις, που μαζί με την αξιολόγησή τους καθορίζουν τη στάση του ανθρώπου, και οι κανονιστικές πεποιθήσεις, που μαζί με τα κίνητρα συμμόρφωσης καθορίζουν τον υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα (Fishbein & Ajzen, 1975. Ajzen, 2002).

Συμπεριφορικές Πεποιθήσεις και Στάση έναντι στη Συμπεριφορά

Η στάση ενός ατόμου έναντι ενός αντικειμένου διαμορφώνεται από τις πεποιθήσεις που έχει ο άνθρωπος ότι το συγκεκριμένο αντικείμενο έχει κάποια χαρακτηριστικά, ιδιότητες, επιπτώσεις και από την αξιολόγηση αυτών των χαρακτηριστικών, ιδιοτήτων και επιπτώσεων. Αν οι πεποιθήσεις του συνδέουν αυτό το αντικείμενο με θετικά αποτελέσματα - χαρακτηριστικά, τότε η στάση του έναντι του αντικειμένου θα είναι θετική. (Fishbein & Ajzen, 1975. Ajzen, 1991)

Μέτρηση στάσης

Προκειμένου να μετρηθεί η στάση των ατόμων προτείνουν το μοντέλο προσδοκίας - αξίας (Fishbein & Ajzen, 1975. Ajzen, 1991). Σε αυτό το μοντέλο οι διαφορετικές πεποιθήσεις για ένα αντικείμενο και η αξιολόγηση κάθε μιας πεποίθησης συνδυάζονται έτσι, ώστε να φανεί η στάση του ατόμου έναντι του αντικειμένου (Fishbein & Ajzen, 1975). Ο τύπος για να υπολογιστεί η στάση είναι ο εξής:

$$\Sigma T = \sum_{i=1}^n (\sigma\pi)_i \cdot \alpha_i$$

Όπου ΣΤ: στάση, σπ: συμπεριφορικές πεποιθήσεις, α: αξιολόγηση συμπεριφορικών πεποιθήσεων

Βάσει αυτού του μοντέλου, μπορεί να γίνει κατανοητό ότι μπορεί κάποιιο άνθρωποι να έχουν τις ίδιες πεποιθήσεις για ένα αντικείμενο, αλλά εντέλει να έχουν διαφορετική στάση, εφόσον συνυπολογίζεται και η αξιολόγηση των πεποιθήσεων αυτών, ενώ άλλοι άνθρωποι να διαφέρουν στις πεποιθήσεις αλλά να έχουν την ίδια στάση (Fishbein & Ajzen, 1975).

Κανονιστικές Πεποιθήσεις και Υποκειμενικός Κοινωνικός Κανόνας

Ο δεύτερος παράγοντας που καθορίζει την πρόθεση του ατόμου έναντι μιας συμπεριφοράς - ενός αντικειμένου, είναι ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, ο οποίος αναφέρεται στην πιθανότητα που αποδίδει ένα άτομο ότι το κοινωνικό του περιβάλλον θα επικροτήσει ή θα αποδοκιμάσει την πραγματοποίηση μίας συμπεριφοράς (Fishbein & Ajzen, 1975. Ajzen, 1991. Κοκκινάκη, 2005).

Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας καθορίζεται από τις κανονιστικές πεποιθήσεις, δηλαδή τις προσδοκίες που θεωρεί ένα άτομο ότι έχουν σημαντικά για αυτόν άτομα ή ομάδες ατόμων και από τα κίνητρα συμμόρφωσης, δηλαδή κατά πόσο επιθυμεί ή δεν επιθυμεί να συμμορφωθεί με τις προσδοκίες τους (Fishbein & Ajzen, 1975. Ajzen, 1991).

Τα άτομα ή ομάδες που οι προσδοκίες τους είναι σημαντικές, ενδεχομένως να διαφέρουν ανάλογα τη συμπεριφορά. Σε κάποιες συμπεριφορές οι προσδοκίες των μελών της οικογένειας και των φίλων, μπορεί να είναι πιο σημαντικές από εκείνες των συναδέλφων, προϊσταμένων ή της κοινωνίας, ενώ σε άλλες μπορεί να συμβαίνει το αντίθετο. Επομένως, θα πρέπει να διερευνώνται προσδοκίες περισσότερων από ένα ατόμων και φυσικά να μετριοούνται και τα κίνητρα συμμόρφωσης στα αντίστοιχα άτομα - ομάδες (Fishbein & Ajzen, 1975).

Μέτρηση Υποκειμενικού Κοινωνικού Κανόνα

Προκειμένου να μετρηθεί ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, προτείνεται όπως και στη στάση, το μοντέλο προσδοκίας- αξίας (Fishbein & Ajzen, 1975. Ajzen, 1991).

Ο τύπος για να υπολογιστεί ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας είναι ο εξής:

$$YKK = \sum_{i=1}^n (κπ)_i \cdot (κσ)_i$$

Όπου YKK: υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, κπ: κανονιστικές πεποιθήσεις, κσ: κίνητρα συμμόρφωση

Θεωρία της Λογικής πράξης και πρόθεση για καταγγελία παιδικής κακοποίησης

Η θεωρία αυτή έχει χρησιμοποιηθεί για να προβλέψει με επιτυχία αρκετών τύπων συμπεριφορές. Όσο αφορά στη χρήση της στην πρόθεση για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, οι Stanton et al. (1994, αναφέρεται στους Feng & Wu, 2005) χρησιμοποίησαν τη θεωρία της λογικής πράξης προκειμένου να προβλέψουν την πρόθεση των νοσοκόμων να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση. Αλλά, όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Feng & Wu (2005), δεν είναι δυνατό να υποστηριχθεί η χρησιμότητα ή μη της θεωρίας αυτής για την πρόβλεψη της συμπεριφοράς αυτής επειδή δεν χρησιμοποιήθηκαν όλες οι προτάσεις των Fishbein και Ajzen στην κατασκευή του ερωτηματολογίου και δεν ελέγχτηκε το μοντέλο αυτό.

Όμως, η θεωρία της λογικής πράξης έχει χρησιμοποιηθεί με επιτυχία στην πρόβλεψη συμπεριφορών, οι οποίες έχουν κάποιες δυσκολίες αντίστοιχες με τη καταγγελία της παιδικής κακοποίησης. Οι Richardson, Wang & Hall (2012) χρησιμοποίησαν τη θεωρία της λογικής πράξης για να προβλέψουν την πρόθεση των φοιτητών που έμεναν στις αδελφότητες να καταγγείλουν στις αρχές τα καψόνια που γίνονταν μέσα στις αδελφότητες. Τα αποτελέσματα της έρευνάς τους έδειξαν ότι η θεωρία αυτή μπορεί να προβλέψει με επιτυχία την πρόθεση για καταγγελία.

Αντίστοιχα και οι Trongmateerut & Sweeny (2012) χρησιμοποίησαν τη θεωρία αυτή για να διερευνήσουν την χρηστικότητα της στην πρόθεση για καταγγελία παράνομων δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας τους, ανάμεσα σε δύο διαφορετικούς πολιτισμούς, τον Αμερικάνικο και τον Ταϊλανδικό. Βρέθηκε, λοιπόν, ότι η θεωρία της λογικής πράξης μπορούσε να προβλέψει την πρόθεση για καταγγελία παράνομων δραστηριοτήτων.

Θεωρία της Προσχεδιασμένης Συμπεριφοράς

Παρόλη την επιτυχία της θεωρίας της λογικής πράξης για πρόβλεψη της πρόθεσης σε κάποιες συμπεριφορές, υπήρχαν συμπεριφορές τις οποίες δεν μπορούσε να τις προβλέψει επιτυχώς. Συμπεριφορές που δεν ήταν υπό τον έλεγχο του ατόμου. Ο Ajzen (Ajzen, 1991) δόμησε λοιπόν τη θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς. Σχηματικά η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς παρουσιάζεται στο σχ. 1.2.

Στην πραγματικότητα, αρκετές συμπεριφορές προκειμένου να τις εκτελέσει ένας άνθρωπος, εξαρτώνται σε κάποιο βαθμό και από άλλους παράγοντες, πχ. ευκαιρίες που θα του δοθούν προκειμένου να εκτελέσει τη συμπεριφορά, χρόνο στη διάθεσή του, δεξιότητες, χρήματα, πηγές, γνώσεις κλπ. (Ajzen, 1991). Όλοι αυτοί οι παράγοντες αποτελούν τον πραγματικό έλεγχο του ανθρώπου πάνω στη συμπεριφορά.

Η θεωρία αυτή έχει αποδειχτεί εμπειρικά ότι μπορεί να προβλέψει με επιτυχία διάφορους τύπους συμπεριφορών, όπως την πρόθεση για μείωση του καπνίσματος, για απώλεια βάρους, για χρήση αντηλιακής προστασίας, για επιθυμία εκγύμνασης, για χρήση προφυλακτικών, περιορισμό στην κατανάλωση ζάχαρης σε βρέφη, παρακολούθηση μαθημάτων, εύρεση εργασίας, οι οποίες δεν είναι στον απόλυτο έλεγχο του ατόμου, αλλά εξαρτώνται και από άλλους παράγοντες όπως χρήματα, χρόνο, πόρους, πηγές, γνώσεις, δεξιότητες κλπ. (Ajzen, 1991).

Η βασική διαφορά της θεωρίας αυτής με την θεωρία της λογικής πράξης έγκειται στην προσθήκη του αντιληπτού συμπεριφορικού ελέγχου. (Ajzen, 1991. Κοκκινάκη, 2005). Ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος αναφέρεται στο πόσο εύκολη ή δύσκολη θεωρεί το άτομο την εκτέλεση μιας συμπεριφοράς (Ajzen, 1991. Κοκκινάκη, 2005) και ουσιαστικά αναφέρεται στην προηγούμενη εμπειρία και τα αναμενόμενα εμπόδια ή καθυστερήσεις.

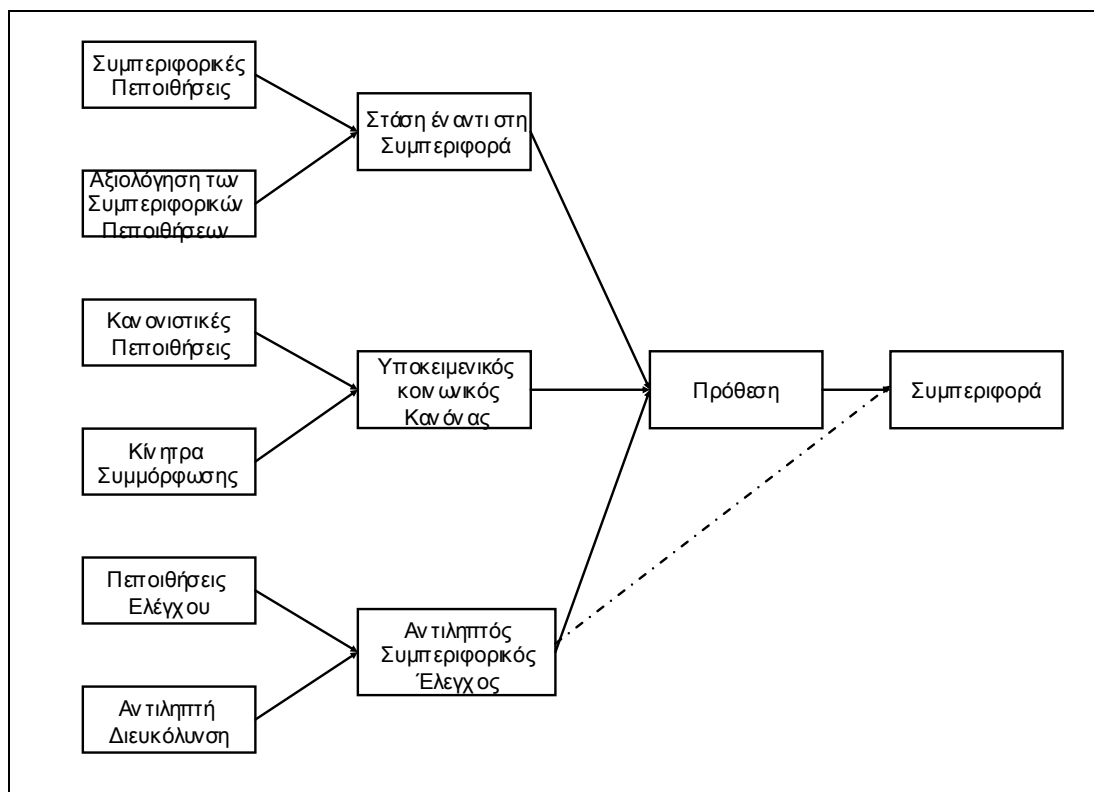
Σε πιο λεπτομερές επίπεδο, ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος καθορίζεται από δυο παράγοντες: α) τις πεποιθήσεις ελέγχου, οι οποίες αναφέρονται στο κατά πόσο ο άνθρωπος θεωρεί ότι έχει τους παράγοντες ή ελέγχει τους παράγοντες π.χ. γνώσεις, πόρους, πηγές, δεξιότητες, που είναι απαραίτητοι για την επιτυχή εκτέλεση της συμπεριφοράς και β) από την αντιληπτή διευκόλυνση, δηλαδή κατά πόσο θεωρεί ότι αυτοί οι παράγοντες διευκολύνουν ή εμποδίζουν την εκτέλεση της συμπεριφοράς (Ajzen, 1991. Κοκκινάκη, 2005).

Η σύνδεση του αντιληπτού συμπεριφορικού ελέγχου με την πρόβλεψη της συμπεριφοράς, μπορεί να γίνει με δύο τρόπους. Είτε άμεσα όπου λειτουργεί ως παράγοντας που επηρεάζει τη συμπεριφορά παράλληλα με την πρόθεση, είτε έμμεσα όπου λειτουργεί ως παράγοντας που επηρεάζει την πρόθεση για κάποια συμπεριφορά, παράλληλα με τη στάση και τον υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα. (Ajzen, 1991, 2002. Armitage & Conner, 1999, Armitage & Conner, 2001)

Βασικός κανόνας της θεωρίας αυτής είναι εάν ένας άνθρωπος έχει την πρόθεση να εκτελέσει μια συμπεριφορά και επιπλέον έχει όλα τα απαραίτητα εφόδια πχ. χρόνο, γνώσεις, χρήμα κλπ., τότε αυτός θα επιτύχει στην εκτέλεση της συμπεριφοράς (Ajzen, 1991).

Όπως και στη θεωρία της λογικής πράξης, έτσι και στη θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς, προκειμένου να γίνει εφικτή η πρόβλεψη κάποιας συμπεριφοράς, πρέπει να πληρούνται κάποιες συνθήκες. Πρώτον η μέτρηση της πρόθεσης και του αντιληπτού συμπεριφορικού ελέγχου θα πρέπει να είναι αντίστοιχες με τη συμπεριφορά υπό εξέταση. Δεύτερον, η πρόθεση και ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος θα πρέπει να διατηρηθούν σταθεροί κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από τη μέτρηση μέχρι την παρακολούθηση της συμπεριφοράς υπό εξέταση. Τέλος, η μέτρηση του αντιληπτού συμπεριφορικού ελέγχου πρέπει να είναι ακριβής και να αντανακλά τον πραγματικό έλεγχο του ατόμου, διότι μόνο τότε ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος βελτιώνει την πρόβλεψη της πρόθεσης. (Ajzen, 1991).

Γενικός κανόνας της θεωρίας αυτής, σύμφωνα με τον Ajzen (1991), είναι ότι όσο πιο θετική είναι η στάση και ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας σε σχέση με μια συμπεριφορά και όσο μεγαλύτερος είναι ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος, τόσο ισχυρότερη είναι η πρόθεση κάποιου ατόμου να εκτελέσει τη συμπεριφορά υπό εξέταση. Βέβαια ενδέχεται σε κάποιες περιπτώσεις μόνο η στάση και ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος να είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν περισσότερο την πρόθεση, ή να επαρκεί μόνο η στάση, ενώ σε άλλες όλοι οι παράγοντες να επηρεάζουν την πρόβλεψη της συμπεριφορικής πρόθεσης (Ajzen, 1991).

Σχήμα 1.2 Η θεωρία της Προσχεδιασμένης Συμπεριφοράς Ajzen (1991, σελ.:182)

Πεποιθήσεις

Παρόμοια και σε αυτή τη θεωρία οι πεποιθήσεις διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο. Υπάρχουν τριών ειδών πεποιθήσεις που καθορίζουν την πρόθεση του ατόμου. Αυτές είναι: α) οι συμπεριφορικές πεποιθήσεις, που μαζί με την αξιολόγησή τους καθορίζουν τη στάση του έναντι στη συμπεριφορά β) οι κανονιστικές πεποιθήσεις, που μαζί με τα κίνητρα συμμόρφωσης καθορίζουν τον υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα και γ) οι πεποιθήσεις ελέγχου που μαζί με την αντιληπτή διευκόλυνση καθορίζουν τον αντιληπτό συμπεριφορικό έλεγχο. (Ajzen, 1991, 2002).

Στις συμπεριφορικές πεποιθήσεις και στις κανονιστικές πεποιθήσεις αναφερθήκαμε αναλυτικά στη θεωρία της λογικής πράξης και επομένως, αφού η μοναδική διαφορά ανάμεσα στις δύο θεωρίες είναι ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος, θα παρουσιαστούν μόνο οι πεποιθήσεις ελέγχου.

Πεποιθήσεις Ελέγχου και Αντιληπτός Συμπεριφορικός Έλεγχος

Οι πεποιθήσεις αυτές καθορίζουν τόσο την πρόθεση του ατόμου για κάποια συμπεριφορά όσο και τη συμπεριφορά. Αναφέρονται στις πεποιθήσεις που έχει ο άνθρωπος για την ύπαρξη ή την απουσία των απαραίτητων πηγών, γνώσεων,

δεξιοτήτων πόρων κλπ. που απαιτούνται για την επιτυχή εκτέλεση της συμπεριφοράς (Ajzen, 1991). Κάθε πεποίθηση ελέγχου, που έχει κάποιος άνθρωπος, πολλαπλασιάζεται με την αντιληπτή διευκόλυνση, δηλαδή κατά πόσο θεωρεί ότι αυτός ο παράγοντας θα διευκολύνει ή θα εμποδίσει την εκτέλεση της συμπεριφοράς (Κοκκινάκη, 2005. Ajzen, 1991). Βασικός κανόνας είναι ότι όσο περισσότερες πηγές, ευκαιρίες και πόρους πιστεύει ότι διαθέτει και όσα λιγότερα εμπόδια και καθυστερήσεις αντιμετωπίσει, τόσο μεγαλύτερος θα είναι ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος.

Μέτρηση Αντιληπτού Συμπεριφορικού Ελέγχου

Προκειμένου να μετρηθεί ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος, επομένως και η δύναμη των πεποιθήσεων ελέγχου, προτείνεται το μοντέλο προσδοκίας- αξίας (Ajzen, 1991). Ο τύπος είναι ο εξής:

$$ΑΣΕ = \sum_{i=1}^n (\pi\varepsilon)_i \cdot (\alpha\delta)_i$$

ΑΣΕ: αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος, πε: πεποιθήσεις ελέγχου, αδ: αντιληπτή διευκόλυνση.

Θεωρία της Προσχεδιασμένης Δράσης και πρόθεση για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης

Όσο αφορά στην πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης, η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς χρησιμοποιήθηκε από διάφορους ερευνητές και βρέθηκε ότι μπορεί να την προβλέψει επιτυχημένα.

Οι Feng και Levine (2005) χρησιμοποίησαν τη θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς του Ajzen, προκειμένου να μελετήσουν τις προθέσεις του νοσηλευτικού προσωπικού να αναφέρει την παιδική κακοποίηση και παραμέληση. Δόμησαν, σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, το ερωτηματολόγιο CARIS, στο οποίο, πέρα από τους βασικούς παράγοντες της θεωρίας αυτής, περιλάμβαναν και ένα μέρος που ασχολιόταν με τις γνώσεις τόσο σε θέματα που αφορούν στην παιδική κακοποίηση, όσο και σε θέματα σχετικά με το νόμο. Υπέθεσαν ότι οι γνώσεις, όπως είχε φανεί και από τη βιβλιογραφία, θα επηρέαζαν παράλληλα με τη στάση, τον υποκειμενικό κανόνα και τον αντιληπτό συμπεριφορικό έλεγχο και την απόφαση για καταγγελία.

Τα αποτελέσματα της έρευνας τους έδειξαν ότι η θεωρία της προσχεδιασμένης δράσης μαζί με την προσθήκη των γνώσεων μπορεί να προβλέψει με επιτυχία την πρόθεση των νοσοκόμων για καταγγελία των περιστατικών κακοποίησης.

Παράλληλα, οι Feng & Wu (2005), Feng et al. (2010a), Ben Natan, Faour, Naamah, Grinberg & Klein- Kremer (2012) χρησιμοποίησαν σε έρευνά τους τη θεωρία της προσχεδιασμένης δράσης και το ερωτηματολόγιο CARIS, που δομήθηκε από τους Feng & Levine (2005), προκειμένου να μελετήσουν την πρόθεση των νοσοκόμων (Feng & Wu, 2005), των γιατρών και νοσοκόμων (Ben Natan et al. 2012) και των νηπιαγωγών (Feng et al. 2010a) για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης. Από τα αποτελέσματα όλων των ερευνών φάνηκε να υποστηρίζουν τη χρήση της θεωρίας της προσχεδιασμένης δράσης στην πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία.

Αναλυτικότερα, οι Feng & Wu (2005) υποστηρίζουν ότι οι γνώσεις, οι στάσεις, ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας και ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος αποτελούσαν σημαντικούς δείκτες της πρόθεσης για καταγγελία τόσο στα σοβαρά περιστατικά κακοποίησης, όσο και στα λιγότερο σοβαρά. Βέβαια οι γνώσεις αποτελούσαν τη μεταβλητή που συνέβαλε περισσότερο στην πρόθεση για καταγγελία. Παρόμοια ευρήματα είχαν και στην έρευνα τους και οι Feng & Levine (2005) με νοσηλευτικό προσωπικό και οι Ben Natan et al (2012) σε γιατρούς και νοσηλευτικό προσωπικό.

Σύμφωνα με την έρευνα των Ben Natan et al. (2012), βρέθηκε ότι ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος και οι στάσεις αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την πρόβλεψη της πρόθεσης, ενώ δεν βρέθηκε σημαντική συσχέτιση ανάμεσα στις γνώσεις και τις καταγγελίες.

Παράλληλα, τα ευρήματα των Feng et al. (2010a) σε νηπιαγωγούς υποστηρίζουν ότι η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς προσφέρει τη δυνατότητα της πρόβλεψης της πρόθεσης για καταγγελία. Βρέθηκε ότι η στάση έναντι στην σωματική τιμωρία, η στάση έναντι στην τιμωρία των θυτών, η στάση έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη, ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας και ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος αποτελούσαν τους παράγοντες που προέβλεπαν με επιτυχία την πρόθεση των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την γενική παιδική κακοποίηση. Παράλληλα, βρέθηκε ότι η στάση των εκπαιδευτικών και η αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος ήταν πιο σημαντικοί παράγοντες στην πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία σε σχέση με τον υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα.

Η παρούσα Έρευνα

Η παρούσα έρευνα πλαισιώθηκε από τη θεωρία της λογικής πράξης και τη θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς, προκειμένου να μελετήσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την πρόθεση των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση. Πέρα από τους βασικούς παράγοντες των θεωριών, στο μοντέλο εισήχθησαν και κάποιοι επιπλέον παράγοντες που προέκυψαν από τη βιβλιογραφική επισκόπηση. Αναλυτικότερα, οι παράγοντες στη θεωρία της λογικής πράξης είναι η στάση των ατόμων έναντι στη καταγγελία και ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας. Ενώ στη θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς, πέρα από όσους αναφέρθηκαν προηγουμένως, είναι και ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος.

Αναφορικά με τους επιπλέον παράγοντες που εισήχθησαν στο μοντέλο ήταν: οι γνώσεις των εκπαιδευτικών, κάποιες επιπλέον στάσεις, κάποια χαρακτηριστικά της εργασίας και κάποια χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού. Αναλυτικότερα, οι γνώσεις που περιλαμβάνονταν ήταν οι γενικές γνώσεις των ατόμων σε θέματα που αφορούν στο φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης και οι γνώσεις πάνω στα περιστατικά κακοποίησης.

Ως επιπλέον στάσεις, που περιλαμβάνονταν στον ερευνητικό σχεδιασμό ήταν η στάση έναντι στο φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης, έναντι στη σωματική τιμωρία, έναντι στη τιμωρία των θυτών της κακοποίησης και έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση.

Ως χαρακτηριστικά της εργασίας λήφθηκαν υπόψη η βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία εργάζονταν οι εκπαιδευτικοί και ο αριθμός μαθητών στους οποίους δίδασκαν. Σε ότι αφορά στα χαρακτηριστικά που αναφέρονταν στον εκπαιδευτικό ήταν τα έτη προϋπηρεσίας του.

Τέλος, προκειμένου να ελεγχθεί η επίδραση της σοβαρότητας του περιστατικού κακοποίησης και του τύπου κακοποίησης στην πρόθεση, οι υποθετικές ιστορίες που περιλαμβάνονταν στην έρευνα περιείχαν περιστατικά κακοποίησης όλων των τύπων και από κάθε τύπο κακοποίησης υπήρχαν περιστατικά διαφορετικής σοβαρότητας.

Υποθέσεις

Εάν επαρκεί η θεωρία της λογικής πράξης για την πρόβλεψη της συμπεριφοράς αυτής, αναμένεται ότι μόνο η στάση των εκπαιδευτικών έναντι στη συμπεριφορά και

ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας θα αποτελούν τους παράγοντες που επηρεάζουν την πρόθεση. Υποθέτουμε, λοιπόν, ότι όσο πιο θετική είναι η στάση των εκπαιδευτικών έναντι στη καταγγελία της παιδικής κακοποίησης και όσο πιο έντονα αισθάνονται ότι οι σημαντικοί άνθρωποι στη ζωή τους (όπως φίλοι, συγγενείς, συνάδελφοι, διευθυντής) θα τους υποστηρίξουν στην απόφαση για καταγγελία, τόσο πιο ισχυρή θα είναι η πρόθεση τους για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης.

Αντίθετα, αν ισχύει η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος θα βελτιώνει σημαντικά την πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών. Υποθέτουμε, λοιπόν, ότι δεν θα επαρκούν η στάση και ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας για την πρόβλεψη της πρόθεσης. Θα χρειάζεται και ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος. Αναλυτικότερα, περιμένουμε ότι όσο πιο έντονα αισθάνονται ότι έχουν τον έλεγχο πάνω στην καταγγελία, τόσο πιο ισχυρή θα είναι η πρόθεση για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης.

Αναφορικά με τους επιπλέον παράγοντες υποθέτουμε, λοιπόν, ότι κάποιιοι από αυτούς, παράλληλα με τους βασικούς παράγοντες των θεωριών, θα βελτιώνουν την πρόβλεψη της πρόθεσης. Αναλυτικότερα ως προς τις γνώσεις: όσες περισσότερες γνώσεις έχουν πάνω στη νομοθεσία και πάνω στην παιδική κακοποίηση, τόσο πιο ισχυρή θα είναι η πρόθεσή τους να καταγγείλουν το περιστατικό. Ως προς τις επιπλέον στάσεις: όσο πιο θετική είναι η στάση τους έναντι στη σπουδαιότητα του φαινομένου της παιδικής κακοποίησης, όσο πιο αρνητική είναι η στάση τους έναντι στη σωματική τιμωρία, όσο πιο θετική είναι η στάση τους έναντι στην τιμωρία των θυτών και όσο πιο θετική είναι η στάση τους έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη να καταγγείλουν την κακοποίηση, τόσο πιο ισχυρή θα είναι η πρόθεσή τους να καταγγείλουν. Ως προς τα χαρακτηριστικά εργασίας: οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης θα έχουν ισχυρότερη πρόθεση να καταγγείλουν την κακοποίηση και επιπλέον όσο λιγότερους μαθητές έχουν, τόσο πιο ισχυρή θα είναι η πρόθεσή τους να καταγγείλουν. Ως προς τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού: όσο μεγαλύτερη προϋπηρεσία έχουν, τόσο πιο ισχυρή θα είναι η πρόθεσή τους να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση. Τέλος, ως προς τη σοβαρότητα και τον τύπο του περιστατικού: οι εκπαιδευτικοί θα έχουν μεγαλύτερη πρόθεση να καταγγείλουν τα σοβαρότερα περιστατικά κακοποίησης από τα λιγότερα σοβαρά και θα έχουν μεγαλύτερη πρόθεση να καταγγείλουν την σεξουαλική και τη σωματική κακοποίηση από την συναισθηματική και την παραμέληση.

Μέθοδος

Συμμετέχοντες

Στην έρευνα έλαβαν μέρος 117 εκπαιδευτικοί, από δημόσια σχολεία (νηπιαγωγεία, δημοτικά και γυμνάσια) της πόλης του Ρεθύμνου. Στον πίνακα 1. παρουσιάζονται τα δημογραφικά και επαγγελματικά στοιχεία του δείγματος. Από τα 120 ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι εκπαιδευτικοί μόνο 3 δεν συμπεριλήφθηκαν στο δείγμα. Και τα 3 ερωτηματολόγια ήταν εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εκ των οποίων 2 ερωτηματολόγια δεν συμπεριλήφθησαν στην έρευνα διότι οι εκπαιδευτικοί δεν πρόλαβαν να το συμπληρώσουν ολόκληρο μέσα στο χρονικό πλαίσιο που είχε στη διάθεση της η ερευνήτρια και 1 ερωτηματολόγιο δεν συμπληρώθηκε καθόλου από τον εκπαιδευτικό διότι θεώρησε ότι οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου δεν τον αντιπροσώπευαν.

Πίνακας 1. Δημογραφικά και επαγγελματικά στοιχεία

		N	Ποσοστό %	Μέσος όρος	Τυπική απόκλιση	Ελάχιστο	Μέγιστο
Συμμετέχοντες		117					
Φύλο	Γυναίκα	94	80.3%				
	Ανδρας	23	19.7%				
Ηλικία				39.59	9.17	22.00	62.00
Οικογενειακή Κατάσταση	Ανύπαντρος	35	29.9%				
	Παντρεμένος ή συμβίωων	77	65.8%				
	Σε διάσταση	2	1.7%				
	Διαζευγμένος	1	0.9%				
	Χηρεμένος	2	1.7%				
Παιδιά				1.34	1.20	.00	5.00
	0	41	35.3%				
	1	17	14.7%				
	2	40	34.5%				
	3	14	12.1%				
	4	3	2.6%				
	5	1	0.9%				
Θρησκεία	Χριστιανός Ορθόδοξος	110	96.5%				
	Καμία	4	3.5%				
Πτυχίο	Ακαδημία	4	3.5%				
	Πανεπιστήμιο	92	80.7%				
	Μεταπτυχιακό	13	11.4%				
	Διδακτορικό	5	4.4%				

Πίνακας 1. (συνέχεια) Δημογραφικά και επαγγελματικά στοιχεία

		N	Ποσοστό %	Μέσος όρος	Τυπική απόκλιση	Ελάχιστο	Μέγιστο	
Έτη πτυχίου				13.00	10.13	.00	36.00	
Βαθμίδα	Πρωτοβάθμια	60	51.3%					
Εκπαίδευσης	Δευτεροβάθμια	57	48.7%					
	Νηπιαγωγός	27	23.1%					
	Δάσκαλος	28	23.9%					
Ειδικότητα	Καθηγητής	57	48.7%					
	Ειδικής Αγωγής	4	3.4%					
	Άλλο	1	0.9%					
	Φιλόλογος	17	32.7%					
	Μαθηματικός	7	13.5%					
	Φυσικός	9	17.3%					
	Φυσικής Αγωγής	3	5.8%					
	Γαλλικής Φιλολογίας	2	3.8%					
	Ειδικότητα	Μουσικής	3	5.8%				
	Καθηγητών	Αγγλικής Φιλολογίας	5	9.6%				
Οικιακής Οικονομίας		1	1.9%					
Καλλιτεχνικών		2	3.8%					
Θρησκευτικών		1	1.9%					
Κοινωνιολογίας		1	1.9%					
Γερμανικής Φιλολογίας		1	1.9%					
Εκπαιδευτικοί Ειδικής Αγωγής	Νηπιαγωγός	3	60.0%					
	Δάσκαλος	2	40.0%					
Αριθμός Μαθητών	Πρωτοβάθμια			21.78	32.11	5	260	
	Δευτεροβάθμια			118.15	80.37	15	440	
Επιπλέον Αρμοδιότητες	Διευθυντής	8	80.0%					
	Υποδιευθυντής	2	20.0%					
Ωράριο Εργασίας	Πλήρες	116	99.1%					
	Ωρομίσθιος	1	0.9%					
Προϋπηρεσία		117		12.59	8.44	.25	33.00	

Υλικό

Προκειμένου να βρεθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης στα πλαίσια της θεωρίας της λογικής πράξης και της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς, χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο CARIS των Feng και Levine (2005). Ζητήθηκε ειδική άδεια από την Feng, μια εκ των δύο ερευνητών που το δόμησαν, έτσι ώστε να χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έρευνα. Αφού υπογράφηκε μια φόρμα για τη χρήση και τα πνευματικά δικαιώματα του

ερωτηματολογίου, αποστάλθηκε η Αγγλική έκδοση του ερωτηματολογίου που απευθυνόταν σε νοσηλευτικό προσωπικό. Μεταφράστηκε στα ελληνικά και τροποποιήθηκαν κάποιες ερωτήσεις, με τη συναίνεση της Feng, έτσι ώστε να είναι κατάλληλες και να ανταποκρίνονται, κυρίως, στα επαγγελματικά χαρακτηριστικά του δείγματος.

Στην συνέχεια το μεταφρασμένο ερωτηματολόγιο ελέγχθηκε πιλοτικά σε 3 εκπαιδευτικούς και τροποποιήθηκαν κάποιες ερωτήσεις.

Περιγραφή του ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 6 μέρη. Στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου περιλαμβάνονται οι δημογραφικές ερωτήσεις, οι επαγγελματικές και τα χαρακτηριστικά του σχολείου στο οποίο εργάζονταν οι εκπαιδευτικοί. Στο δεύτερο μέρος περιλαμβάνονταν οι επιμέρους στάσεις που λήφθηκαν υπόψη στην έρευνα, η στάση έναντι στο φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης, η στάση έναντι στη σωματική τιμωρία, η στάση έναντι στην τιμωρία των θυτών και η στάση έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη.

Εν συνεχεία, οι γνώσεις που ερευνήθηκαν στα πλαίσια αυτής της έρευνας ως παράγοντας που ενδεχομένως να επηρεάζει την πρόθεση, βρίσκονταν στο τρίτο μέρος και στο έκτο του ερωτηματολογίου. Αναλυτικότερα, στο τρίτο μέρος περιλαμβάνονταν οι γενικές γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στην παιδική κακοποίηση, ενώ στο έκτο μέρος περιλαμβάνονταν οι γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στα περιστατικά.

Οι παράγοντες των θεωριών βρίσκονταν στο τέταρτο, στο πέμπτο και στο έκτο μέρος του ερωτηματολογίου. Συγκεκριμένα, το τέταρτο μέρος περιείχε τις ερωτήσεις που εξέταζαν τον υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα, αντίθετα το πέμπτο μέρος ασχολούταν με τις ερωτήσεις που εξέταζαν τον αντιληπτό συμπεριφορικό έλεγχο. Τέλος στο έκτο μέρος, υπήρχαν οι ερωτήσεις που εξέταζαν τη στάση των εκπαιδευτικών έναντι στην καταγγελία της παιδικής κακοποίησης και την πρόθεση των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση.

Πρώτο μέρος ερωτηματολογίου: Δημογραφικά Στοιχεία-Επαγγελματικά και χαρακτηριστικά σχολείου

Αναλυτικότερα, στο πρώτο μέρος περιλαμβάνονταν οι δημογραφικές ερωτήσεις (φύλο, ηλικία, θρησκεία, σπουδές, προγενέστερη καταγγελτική συμπεριφορά), οι

επαγγελματικές ερωτήσεις (πτυχίο, έτη πτυχίου, ωράριο εργασίας, εκπαίδευση πάνω στη παιδική κακοποίηση, αξιολόγηση της εκπαίδευσης αυτής) και τα χαρακτηριστικά του σχολείου στο οποίο εργάζονταν (περιοχή σχολείου, βαθμίδα εκπαίδευσης και αριθμός μαθητών στους οποίους δίδασκαν).

Δεύτερο μέρος ερωτηματολογίου: Επιπλέον στάσεις

Στο δεύτερο μέρος, περιλαμβάνονταν οι επιπλέον στάσεις που υποθέτουμε ότι θα επηρέαζαν την πρόθεση για καταγγελία παράλληλα με τους βασικούς παράγοντες των θεωριών. Αποτελούνταν από 4 ενότητες, την ενότητα Α, Β, Γ, Δ. Η μέτρηση των στάσεων έγινε απευθείας με κλίμακα τύπου Likert.

Αν και στη θεωρία της λογικής πράξης και της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η μέτρηση της στάσης προκύπτει από τον τύπο $\Sigma T = \sum_{i=1}^n (\sigma\pi)_i \cdot \alpha_i$ (Ajzen, 1991. Fishbein & Ajzen, 1975), υπάρχει η δυνατότητα να μετρηθεί απευθείας, εφόσον σε κάθε ερώτηση συνυπολογίζεται η δύναμη κάθε πεποίθησης και η αξιολόγηση της (Ajzen, n.d.).

Η ενότητα Α αναφερόταν στις γενικές στάσεις των ατόμων έναντι στο φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης και ο δείκτης αξιοπιστίας ήταν 0,526.

Κάθε πεποίθηση βαθμολογούταν από το βαθμό 1: Διαφωνώ απόλυτα έως το βαθμό 6: Συμφωνώ απόλυτα. Οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα ήταν από 3 έως 18, το 3 αντιστοιχούσε σε εξαιρετικά αρνητική στάση έναντι στη σπουδαιότητα του φαινομένου της παιδικής κακοποίησης και το 18 αντιστοιχούσε σε εξαιρετικά θετική στάση έναντι στη σπουδαιότητα του φαινομένου της παιδικής κακοποίησης.

Στην ενότητα Β του δεύτερου μέρους εξετάζονταν οι στάσεις των εκπαιδευτικών έναντι στη σωματική τιμωρία πχ. «Σκοπεύω να χρησιμοποιήσω σωματική τιμωρία στα παιδιά μου, όταν χρειαστεί» (Feng & Levine, 2005). Ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,819.

Κάθε πεποίθηση βαθμολογούταν από το βαθμό 1: Διαφωνώ απόλυτα έως το βαθμό 6: Συμφωνώ απόλυτα. Οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα ήταν από 6 έως 36, όπου το 6 αντιστοιχούσε σε αρνητική στάση έναντι στη σωματική τιμωρία των παιδιών και το 36 αντιστοιχούσε σε θετική στάση έναντι στη σωματική τιμωρία.

Αντίστοιχα, η ενότητα Γ αναφερόταν στις στάσεις των εκπαιδευτικών έναντι στη τιμωρία των θυτών της παιδικής κακοποίησης π.χ. *«Οι γονείς που κακοποιούν τα παιδιά τους θα πρέπει να χάνουν το δικαίωμα ανατροφής τους»* (Feng & Levine, 2005). Ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,717.

Κάθε πεποίθηση βαθμολογούταν από 1: Διαφωνώ απόλυτα έως 6: Συμφωνώ απόλυτα. Στις δηλώσεις στις οποίες η έννοια ήταν αντίθετη, η βαθμολόγηση αντιστράφηκε. Οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα ήταν από 5 έως 30, όπου το 5 αντιστοιχούσε σε αρνητική στάση έναντι στην τιμωρία των θυτών της παιδικής κακοποίησης και το 30 αντιστοιχούσε σε θετική στάση έναντι στη τιμωρία των θυτών της παιδικής κακοποίησης.

Τέλος, η ενότητα Δ αναφερόταν στις στάσεις των εκπαιδευτικών έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική τους ευθύνη για την καταγγελία της παιδικής κακοποίησης, π.χ. *«Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να υποστηρίζουν τα κακοποιημένα παιδιά»* (Feng & Levine, 2005). Ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,691.

Κάθε πεποίθηση βαθμολογούταν από 1: Διαφωνώ απόλυτα έως 6: Συμφωνώ απόλυτα. Οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα ήταν από 3 έως 18, όπου το 3 αντιστοιχούσε σε αρνητική στάση έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική τους ευθύνη να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση και το 18 να αντιστοιχεί σε θετική στάση έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική τους ευθύνη να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση.

Τρίτο μέρος: Γενικές γνώσεις πάνω στο φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης

Το τρίτο μέρος του ερωτηματολόγιου ασχολούταν με τις γενικές γνώσεις των εκπαιδευτικών στο φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης. Περιλάμβανε γνώσεις που αναφέρονταν τόσο σε γενικές πτυχές του φαινομένου αυτού όσο και σε γνώσεις σχετικές με τη νομοθεσία και τις διαδικασίες καταγγελίας πχ. *«Οι εκπαιδευτικοί είναι υποχρεωμένοι από το νόμο να καταγγέλλουν την παιδική κακοποίηση, όταν υπάρχει υποψία για κάτι τέτοιο»* (Feng & Levine, 2005). Οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να διαβάσουν 13 δηλώσεις και στην συνέχεια να επιλέξουν αν συμφωνούν με τις δηλώσεις αυτές, αν διαφωνούν ή αν δεν γνωρίζουν κάτι σχετικά με αυτές. Εάν απαντούσαν σωστά στην ερώτηση βαθμολογούνταν με ένα βαθμό, ενώ η λανθασμένη απάντηση βαθμολογούταν με 0 βαθμούς. Οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα ήταν από 0 έως 13, όπου το 0 αντιστοιχούσε στην έλλειψη γνώσεων, ενώ το 13 αντιστοιχούσε σε πάρα πολλές γνώσεις του εκπαιδευτικού.

Τέταρτο μέρος: Υποκειμενικός Κοινωνικός κανόνας

Το τέταρτο μέρος του ερωτηματολογίου περιλάμβανε τις ερωτήσεις του υποκειμενικού κοινωνικού κανόνα και μετρίοταν με κλίμακα τύπου Likert. Χωριζόταν σε δύο μέρη:

1. Στον άμεσο υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα, όπου περιείχε τις ερωτήσεις για τις κανονιστικές πεποιθήσεις που αφορούσαν στους γενικούς άλλους και μετρίοταν απευθείας, αφού δεν περιλάμβανε τις ερωτήσεις για τα κίνητρα συμμόρφωσης, π.χ. «Οι περισσότεροι άνθρωποι που είναι σημαντικοί για εσάς θεωρούν ότι πρέπει να καταγγείλετε την παιδική κακοποίηση όταν υπάρχει υποψία;» (Feng & Levine, 2005). Ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,889.

Η βαθμολογία που μπορούσαν να δώσουν τα υποκείμενα για τις κανονιστικές πεποιθήσεις ήταν από 1: Οπωσδήποτε όχι έως 5: Οπωσδήποτε ναι. Οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα ήταν από 2 έως 10, όπου το 2 αντιστοιχούσε σε χαμηλό άμεσο υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα και το 10 αντιστοιχούσε σε υψηλό άμεσο υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα.

2. Στον έμμεσο υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα, όπου περιείχε τις ερωτήσεις για τις κανονιστικές πεποιθήσεις που αφορούσαν τους συγκεκριμένους άλλους και τα κίνητρα συμμόρφωσης. Ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,905.

Η μέτρηση του έγινε σύμφωνα με το τύπο $ΥΚΚ = \sum_{i=1}^n (κπ)_i \cdot (κσ)_i$. Η βαθμολογία που μπορούσαν να δώσουν τα υποκείμενα τόσο για τις κανονιστικές πεποιθήσεις όσο και για τα κίνητρα συμμόρφωσης ήταν από 1: Οπωσδήποτε όχι έως 5: Οπωσδήποτε ναι. Οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν ήταν από 4 έως 100, όπου το 4 να αντιστοιχούσε σε χαμηλό έμμεσο υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα και το 100 αντιστοιχούσε σε εξαιρετικά υψηλό έμμεσο υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα.

Πέμπτο μέρος ερωτηματολογίου: Αντιληπτός Συμπεριφορικός Έλεγχος.

Στο πέμπτο μέρος, περιλαμβάνονταν οι δηλώσεις που μετρούσαν τον αντιληπτό συμπεριφορικό έλεγχο, π.χ. «Πιστεύω ότι έχω τον έλεγχο πάνω στην καταγγελία της παιδικής κακοποίησης, την οποία υποπτεύομαι». Ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,687.

Ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος μετρήθηκε απευθείας. Αντίστοιχα με ότι αναφέρθηκε προηγουμένως στη στάση υπάρχει η δυνατότητα να μετρηθεί απευθείας

εφόσον σε κάθε ερώτηση συνυπολογίζεται η πιθανότητα ότι θα υπάρχει ο παράγοντας καθώς και η δύναμη του παράγοντα αυτού να διευκολύνει ή να εμποδίσει την εκτέλεση της συμπεριφοράς (Ajzen, n.d.).

Για την μέτρηση του χρησιμοποιήθηκε κλίμακα τύπου Likert και η βαθμολογία την οποία μπορούσαν να δώσουν τα υποκείμενα ήταν από 1: Οπωσδήποτε όχι έως 5: Οπωσδήποτε ναι. Στις δηλώσεις με αντίθετη έννοια η βαθμολόγηση αντιστράφηκε. Οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα ήταν από 8 έως 40, όπου το 8 αντιστοιχούσε σε αίσθηση έλλειψης ελέγχου έναντι στην καταγγελία της παιδικής κακοποίησης και το 40 αντιστοιχούσε σε αίσθηση απόλυτου ελέγχου έναντι στη καταγγελία της παιδικής κακοποίησης.

Έκτο μέρος Ερωτηματολογίου: Στάση έναντι στην καταγγελία, γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στα περιστατικά και πρόθεση για καταγγελία.

Τέλος, στο έκτο μέρος του ερωτηματολογίου μέσα από οκτώ διαφορετικές υποθετικές ιστορίες κακοποίησης και παραμέλησης μετριόντουσαν με κλίμακα τύπου Likert, οι γνώσεις, η στάση έναντι στην καταγγελία και η πρόθεση. Αναλυτικότερα:

1. Οι γνώσεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με τα συγκεκριμένα περιστατικά κακοποίησης μετριόνταν από δύο ερωτήσεις. Στην πρώτη ερώτηση μετριόντουσαν οι γνώσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την παιδική κακοποίηση «*Κατά την επαγγελματική σας κρίση το περιστατικό που περιγράφηκε παραπάνω αποτελεί κακοποίηση;*» (Feng & Levine, 2005). Αντίθετα, στη δεύτερη ερώτηση μετριόντουσαν οι γνώσεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με τη νομοθεσία: «*Κατά την άποψή σας, θα ήσασταν υποχρεωμένος βάσει νόμου να καταγγείλετε το περιστατικό;*» (Feng & Levine, 2005).

2. Η στάση των εκπαιδευτικών έναντι στη καταγγελία μετριόταν απευθείας μέσα από δυο ερωτήσεις. Αντίστοιχα με ό,τι αναφέρθηκε προηγουμένως στο δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου για τη μέτρηση της στάσης, υπάρχει η δυνατότητα να μετρηθεί απευθείας, εφόσον σε κάθε ερώτηση συνυπολογίζεται η δύναμη κάθε πεποίθησης και η αξιολόγηση της (Ajzen, Constructing a theory of planned behavior questionnaire).

Στην πρώτη ερώτηση οι εκπαιδευτικοί καλούνταν να αξιολογήσουν το αποτέλεσμα μιας ενδεχόμενης καταγγελίας για το παιδί «*Λαμβάνοντας υπόψη την περίπτωση συνολικά, τι γενικό αποτέλεσμα θα είχε η καταγγελία της παιδικής κακοποίησης στο συγκεκριμένο παιδί;*» (Feng & Levine, 2005). Αντίθετα στη δεύτερη ερώτηση οι

εκπαιδευτικοί αξιολογούσαν το αποτέλεσμα μιας ενδεχόμενης καταγγελίας για την οικογένεια: *«Λαμβάνοντας υπόψη την περίπτωση συνολικά, τι γενικό αποτέλεσμα θα είχε η καταγγελία της παιδικής κακοποίησης στα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας;»* (Feng & Levine, 2005).

3. Η πρόθεση των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση: *«Πόσο πιθανό είναι να καταγγέλλατε αυτό το περιστατικό;»* (Feng & Levine, 2005).

Οι υποθετικές ιστορίες περιλάμβαναν δύο περιστατικά από κάθε τύπο κακοποίησης (σεξουαλική κακοποίηση, σωματική κακοποίηση, συναισθηματική κακοποίηση και παραμέληση). Τα περιστατικά που περιγράφονταν σε κάθε τύπο κακοποίησης διέφεραν σε σοβαρότητα, με το ένα περιστατικό να είναι πολύ σοβαρό και ένα λιγότερο σοβαρό. Πχ. *«Μια γυναίκα 20 ετών, έγκυος στον 5 μήνα, πήγε το παιδί της που είναι 19 μηνών στα επείγοντα περιστατικά του νοσοκομείου με μελανιές και πρηξίματα στο πρόσωπο. Οι ακτινογραφίες αποκάλυψαν παλιά επουλωμένα κατάγματα στα πλευρά. Η μητέρα ανέφερε ότι τα τραύματα ήταν αποτέλεσμα του θυμού του πατέρα του παιδιού, ο οποίος δεν άντεχε το κλάμα του (σοβαρό περιστατικό σωματικής κακοποίησης)»* (Feng & Levine, 2005).

Για τη μέτρηση των απαντήσεων στις ερωτήσεις του έκτου μέρους χρησιμοποιήθηκε κλίμακα τύπου Likert. Κάθε ερώτηση βαθμολογούταν από 1 έως 10. Ο βαθμός 1 αντιστοιχούσε ανάλογα με την ερώτηση σε: οπωσδήποτε όχι (γνώσεις αναφορικά με την κακοποίηση), καθόλου υποχρεωμένος (γνώσεις αναφορικά με τη νομοθεσία), εξαιρετικά βλαβερό (στάση έναντι στη καταγγελία), είμαι σίγουρος/η ότι δεν θα το κατήγγειλα (πρόθεση για καταγγελία). Ενώ ο βαθμός 10 αντιστοιχούσε σε: οπωσδήποτε ναι, οπωσδήποτε υποχρεωμένος, εξαιρετικά ωφέλιμο, είμαι σίγουρος/η ότι θα το κατήγγειλα.

Ο υπολογισμός των γνώσεων των εκπαιδευτικών αναφορικά με τα περιστατικά της κακοποίησης, της στάσης των εκπαιδευτικών έναντι στη καταγγελία και της πρόθεσης των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση, χωρίστηκε σε τρεις επιμέρους κατηγορίες: 1. Στην αντιμετώπιση της γενικής κακοποίησης, 2. Στην αντιμετώπιση της κακοποίησης ανά βαθμό σοβαρότητας του περιστατικού, 3. Στην αντιμετώπιση της κακοποίησης ανά τύπο κακοποίησης. Αναλυτικότερα:

1. στην αντιμετώπιση της γενικής κακοποίησης, όπου αθροίστηκαν οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών σε όλες τις ιστορίες ανεξαρτήτως τύπου και σοβαρότητας.

Για τις γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στα περιστατικά, ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,873. Οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν οι εκπαιδευτικοί στις γνώσεις ήταν από 16 έως 160, όπου το 16 έδειχνε ότι δεν είχαν γνώσεις, ενώ το 160 ότι είχαν γνώσεις.

Για την στάση έναντι στη καταγγελία ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,926. Οι πιθανοί που θα μπορούσαν να λάβουν οι εκπαιδευτικοί στην στάση έναντι στη καταγγελία ήταν από 16 έως 160, όπου το 16 έδειχνε ότι είχαν αρνητική στάση έναντι στην καταγγελία της κακοποίησης, ενώ το 160 ότι έχουν θετική στάση έναντι στην καταγγελία της κακοποίησης.

Τέλος, για την πρόθεση για καταγγελία ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,876. Οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα στην πρόθεση για καταγγελία ήταν από 8 έως 80, όπου το 8 έδειχνε ότι δεν είχαν την πρόθεση να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση, ενώ το 80 ότι είχαν την πρόθεση να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση.

2. στην αντιμετώπιση των περιστατικών σύμφωνα με τη σοβαρότητά τους, όπου τα περιστατικά χωρίστηκαν σε δυο υποκατηγορίες: α) στα σοβαρά περιστατικά και β) στα λιγότερο σοβαρά. Για χάρη συντομίας παρουσιάζονται οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα μόνο στα σοβαρά περιστατικά. Αντίστοιχη ήταν και η βαθμολογία στα λιγότερο σοβαρά περιστατικά.

α) Σοβαρά περιστατικά

Για τις γνώσεις ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,748. Οι πιθανοί βαθμοί που μπορούσαν να λάβουν στις γνώσεις ήταν από 8 έως 80, όπου το 8 αντιστοιχούσε στην έλλειψη γνώσεων, ενώ το 80 σε πολλές γνώσεις.

Για την στάση έναντι στη καταγγελία ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,843. Οι πιθανοί βαθμοί που μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα στη στάση έναντι στη καταγγελία ήταν από 8 έως 80, όπου το 8 στην αρνητική στάση έναντι στην καταγγελία της κακοποίησης, ενώ το 80 σε θετική στάση έναντι στην καταγγελία της κακοποίησης.

Τέλος για την πρόθεση για καταγγελία Cronbach's Alpha 0,706. Οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα ήταν από 4 έως 40, όπου το 4 ότι δεν είχαν την πρόθεση να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση, ενώ το 40 ότι είχαν την πρόθεση να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση.

β) Λιγότερο σοβαρά περιστατικά

Ο δείκτης Cronbach's Alpha: στις γνώσεις ήταν 0,799, στη στάση έναντι στη καταγγελία ήταν 0,872 και τέλος στην πρόθεση για καταγγελία 0,785.

3. στην αντιμετώπιση των περιστατικών σύμφωνα με τον τύπο της κακοποίησης, όπου τα περιστατικά χωρίστηκαν σε 4 υποκατηγορίες σύμφωνα με τους 4 τύπους κακοποίησης: α)σεξουαλική κακοποίηση, β)σωματική, γ)συναισθηματική και δ) παραμέληση. Για χάρη συντομίας παρουσιάζονται οι πιθανοί βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα μόνο στα περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης. Αντίστοιχη ήταν και η βαθμολογία στη σωματική κακοποίηση, στη συναισθηματική και στην παραμέληση.

α) Σεξουαλική κακοποίηση

Για τις γνώσεις ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,531. Οι πιθανοί βαθμοί που μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα στις γνώσεις ήταν από 4 έως 40, όπου το 4 αντιστοιχούσε στην έλλειψη γνώσεων, ενώ το 40 σε πολλές γνώσεις.

Για την στάση έναντι στη καταγγελία ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,728. Αντίστοιχα οι πιθανοί βαθμοί που μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα στη στάση έναντι στη καταγγελία ήταν από 4 έως 40, όπου το 4 αντιστοιχούσε στην αρνητική στάση έναντι στην καταγγελία της κακοποίησης, ενώ το 40 σε θετική στάση έναντι στην καταγγελία της κακοποίησης.

Τέλος, για την πρόθεση για καταγγελία ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,605. Οι βαθμοί που θα μπορούσαν να λάβουν τα υποκείμενα στην πρόθεση για καταγγελία ήταν από 2 έως 20 όπου το 2 ότι δεν είχαν την πρόθεση να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση. Αντίθετα το 20 ότι είχαν την πρόθεση να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση.

β) Συναισθηματική κακοποίηση

Για την αξιολόγηση της σοβαρότητας του περιστατικού ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,630, στις γνώσεις ήταν 0,781, στην στάση έναντι στη καταγγελία ο ήταν 0,820 και τέλος στην πρόθεση για καταγγελία 0,754.

γ) Σωματική κακοποίηση

Για την αξιολόγηση της σοβαρότητας του περιστατικού ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,359, στις γνώσεις ήταν 0,706, στην στάση έναντι στη καταγγελία ήταν 0,768 και τέλος στην πρόθεση για καταγγελία ήταν 0,753.

δ) Παραμέληση

Για την αξιολόγηση της σοβαρότητας του περιστατικού ο δείκτης Cronbach's Alpha ήταν 0,456, στις γνώσεις ήταν 0,763, στην στάση έναντι στη καταγγελία ο ήταν 0,805 και τέλος στην πρόθεση για καταγγελία 0,670.

Διαδικασία

Όλοι οι εκπαιδευτικοί προσεγγίστηκαν από την ερευνήτρια στα σχολεία στα οποία εργάζονταν. Αρχικά τους παρέχονταν κάποιες πληροφορίες για την έρευνα και για τη διαδικασία της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου και στη συνέχεια όσοι επιθυμούσαν να συμμετάσχουν συμπλήρωναν μια φόρμα συγκατάθεσης. Εάν υπήρχαν εκπαιδευτικοί οι οποίοι επιθυμούσαν να συμμετάσχουν στην έρευνα αλλά δεν είχαν χρόνο στη διάθεσή τους εκείνη την ημέρα, κλεινόταν ραντεβού με την ερευνήτρια για όποια ημέρα και ώρα τους εξυπηρετούσε.

Μόλις οι εκπαιδευτικοί υπέγραφαν τη φόρμα συγκατάθεσης και την παρέδιδαν στην ερευνήτρια, τους δινόταν το ερωτηματολόγιο, το οποίο, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το συμπλήρωναν παρουσία της ερευνήτριας στο χώρο. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου συνήθως διαρκούσε 20 με 25 λεπτά.

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα της έρευνας χωριστήκαν σε τέσσερις ενότητες. Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζονται κάποια στοιχεία που προέκυψαν από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών και περιλαμβάνει την μέχρι στιγμής καταγγελτική συμπεριφορά των εκπαιδευτικών, την εκπαίδευσή τους, καθώς και τις γενικές γνώσεις τους πάνω στο φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης.

Στην δεύτερη ενότητα περιέχεται η επίδραση του τύπου κακοποίησης και της σοβαρότητας των περιστατικών κακοποίησης στην πρόθεση, στη στάση και στις γνώσεις των εκπαιδευτικών. Χωρίζεται σε δύο επιμέρους υποενότητες: α) στην επίδραση του βαθμού της σοβαρότητας των περιστατικών και β) στην επίδραση του τύπου της κακοποίησης.

Στην τρίτη ενότητα περιέχονται τα μοντέλα που εξετάζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την πρόθεση των εκπαιδευτικών για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης. Αναλυτικότερα, περιλαμβάνει τους παράγοντες, που σύμφωνα με τις υποθέσεις, προβλέπουν την πρόθεση για καταγγελία (στάση έναντι στη συμπεριφορά, επιπλέον στάσεις, υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα, αντιληπτό συμπεριφορικό έλεγχο, γνώσεις, χαρακτηριστικά εργασίας και χαρακτηριστικά εκπαιδευτικού). Ουσιαστικά, η τρίτη ενότητα περιλαμβάνει τα μοντέλα που ελέγχουν τη συνεισφορά ή μη των παραγόντων για την πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών. Χωρίζεται σε δυο επιμέρους ενότητες: α) στα μοντέλα που ελέγχουν τους παράγοντες που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την καταγγελία της γενικής κακοποίησης, των σοβαρών περιστατικών κακοποίησης και των λιγότερο σοβαρών περιστατικών, β) στα μοντέλα που ελέγχουν τους παράγοντες που συμβάλλουν στην πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της σεξουαλικής κακοποίησης, της συναισθηματικής, της σωματικής και τέλος της παραμέλησης.

Τέλος, στην τέταρτη ενότητα περιλαμβάνεται μία γενική θεώρηση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Εκπαιδευτικοί: εκπαίδευση, γνώσεις και καταγγελίες

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι ένα πολύ μικρό ποσοστό των εκπαιδευτικών, μόλις το 6.8%, είχε καταγγείλει σε κάποια στιγμή της καριέρας του κάποιο περιστατικό το οποίο υποπτευόταν για παιδική κακοποίηση και ο αριθμός καταγγελιών που έχει κάνει ήταν μόλις μία. Επιπλέον, το 36.2% δήλωσε ότι, αν και έχει υποψιαστεί κάποιο παιδί να κακοποιείται, δεν έκανε καταγγελία, ενώ το 63.8% των εκπαιδευτικών δήλωσαν ότι δεν είχαν υποψιαστεί ποτέ ότι κάποιο παιδί κακοποιείται. Από τους εκπαιδευτικούς, που αν και αντιμετώπισαν κακοποίηση αποφάσισαν να μην κάνουν καταγγελία, ζητήθηκε να επιλέξουν από μια λίστα με πιθανά αίτια (η οποία περιείχε αίτια τα οποία έχουν προκύψει από ερευνητικά αποτελέσματα πχ. Abrahams et al. 1992. Bavoleck, 1983) τους τρεις σημαντικότερους λόγους για τους οποίους δεν κατήγγειλαν την κακοποίηση και να τους κατατάξουν ιεραρχικά. Ως σημαντικότερο αίτιο της απόφασής τους να μην καταγγείλουν, όπως κατέγραψαν, ήταν η αβεβαιότητα για τα αποδεικτικά στοιχεία, ενώ ως λιγότερο σημαντικά αίτια δήλωσαν το φόβο της δικαστικής διαδικασίας και το φόβο των αντιποίνων των γονιών (πίνακας 2).

Επιπλέον, βρέθηκε ότι μόλις το 30.8% των εκπαιδευτικών είχε λάβει κάποιας μορφής εκπαίδευση σε θέματα που αφορούσαν στην παιδική κακοποίηση είτε από το πανεπιστήμιο στο οποίο φοιτούσαν είτε από την υπηρεσία στην οποία εργάζονταν. Βέβαια, όταν τους ζητήθηκε να αξιολογήσουν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δήλωσαν ότι η εκπαίδευση τόσο κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, όσο και από την υπηρεσία στην οποία εργάζονταν ήταν ανεπαρκής. Ελάχιστοι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι η εκπαίδευση κατά τη διάρκεια των σπουδών και η εκπαίδευση από την υπηρεσία στην οποία εργάζονται είναι επαρκής. Παράλληλα, δεν βρέθηκε να υπάρχει καμία σχέση ανάμεσα στην συνολική εκπαίδευση και την απόφαση να μην καταγγείλουν τον περιστατικό που αντιμετώπισαν, $\chi^2(1, N = 116) = .00, n.s.$, όπου θα περιμέναμε να υπάρχει αρνητική σχέση, αλλά ούτε στην συνολική εκπαίδευση και στις γνώσεις, $M = 4.66, SD = 2.00, r = .011, n.s.$, όπου θα περιμέναμε να υπάρχει κάποια θετική συσχέτιση. Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν ότι η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών δεν συνέβαλε στην απόκτηση περισσότερων γνώσεων, αλλά ούτε και τους διαφοροποίησε από τους εκπαιδευτικούς που δεν είχαν λάβει κάποια εκπαίδευση στην απόφαση να μην καταγγείλουν το περιστατικό που αντιμετώπισαν.

Πίνακας 2. Ιστορικό καταγγελιών και εκπαίδευση

		N	Συχνότητα %	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση
Ιστορικό Καταγγελιών	Όχι	109	93.2%		
	Ναι	8	6.8%		
Αριθμός Καταγγελιών				1,00	,00
Αντιμετώπιση περιστατικού κακοποίησης και απόφαση για καταγγελία	Όχι, δεν αντιμετώπισαν ποτέ κάποιο περιστατικό κακοποίησης	74	63.8%		
	Ναι, αλλά αποφάσισαν να μην το καταγγείλουν	42	36.2%		
	Πολιτισμικά Θέματα	1	2.5%		
Σημαντικότερο αίτιο της απόφασης να μην καταγγείλουν το περιστατικό κακοποίησης που αντιμετώπισαν	Φόβος Αντιποίνων	2	5.0%		
	Αβεβαιότητα για τα αποδεικτικά στοιχεία	30	75.0%		
	Φόβος δικαστικής Διαδικασίας	2	5.0%		
	Έλλειψη Εμπιστοσύνης στις Δικαστικές Αρχές	4	10.0%		
	Άλλοι Λόγοι	1	2.5%		
	Πολιτισμικά Θέματα	4	11.4%		
	Φόβος Αντιποίνων	9	25.7%		
Σημαντικό αίτιο της απόφασης να μην καταγγείλουν το περιστατικό κακοποίησης που αντιμετώπισαν	Αβεβαιότητα για τα αποδεικτικά στοιχεία	4	11.4%		
	Φόβος δικαστικής Διαδικασίας	12	34.3%		
	Έλλειψη Εμπιστοσύνης στις Δικαστικές Αρχές	5	14.3%		
	Άλλοι Λόγοι	1	2.9%		
	Πολιτισμικά Θέματα	3	9.4%		
	Φόβος Αντιποίνων	8	25,0%		
	Αβεβαιότητα για τα αποδεικτικά στοιχεία	4	12.5%		
Λιγότερο σημαντικό αίτιο της απόφασης να μην καταγγείλουν το περιστατικό κακοποίησης που αντιμετώπισαν	Φόβος δικαστικής Διαδικασίας	7	21.9%		
	Έλλειψη Εμπιστοσύνης στις Δικαστικές Αρχές	4	12.5%		
	Άλλοι Λόγοι	6	18.8%		
	Φόβος Αντιποίνων	8	25,0%		
Εκπαίδευση κατά τη διάρκεια των σπουδών	Όχι	94	80.3%		
	Ναι	23	19.7%		
Βαθμός επάρκειας της εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια των σπουδών	Επαρκής	7	6,1%		
	Ελάχιστος	32	28,1%		
	Ανεπαρκής	75	65,8%		
Εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της εργασίας	Όχι	79	68,7%		
	Ναι	36	31,3%		
Βαθμός επάρκειας της εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της εργασίας	Επαρκής	6	5,4%		
	Ελάχιστος	39	34,8%		
	Ανεπαρκής	67	59,8%		
Συνολική εκπαίδευση	Όχι	81	69,2%		
	Ναι	36	30,8%		

Στον πίνακα 3. περιέχονται οι μέσοι όροι, οι τυπικές αποκλίσεις, το ελάχιστο και το μέγιστο στους βασικούς παράγοντες των θεωριών και κάποιων από τους επιπλέον παράγοντες που χρησιμοποιήσαμε στο μοντέλο για την πρόβλεψη της πρόθεσης.

Πίνακας 3. Περιγραφική στατιστική των βασικών μεταβλητών των θεωριών και των επιπλέον στάσεων και των γνώσεων

		N	Μέσος όρος	Τυπική απόκλιση	Ελάχιστο	Μέγιστο	Εν δυνάμει ελάχιστο	Εν δυνάμει μέγιστο
Πρόθεση	Γενικής κακοποίησης	113	54.00	15.00	10.00	78.00	8	80
	Λιγότερο σοβαρών περιστατικών	113	25.76	8.64	4.00	40.00	4	40
	Σοβαρών περιστατικών	111	28.23	7.03	5.00	39.00	4	40
	Σεξουαλικής κακοποίησης	116	16.68	3.89	3.00	20.00	2	20
	Συναισθηματικής κακοποίησης	113	9.38	5.28	2.00	20.00	2	20
	Σωματικής κακοποίησης	114	15.97	4.08	2.00	20.00	2	20
	Παραμέλησης	113	11.96	4.82	2.00	20.00	2	20
Στάσεις έναντι στην καταγγελία	Γενικής κακοποίησης	112	121.76	26.00	29.00	160.00	16	160
	Λιγότερο σοβαρών περιστατικών	109	61.08	13.66	21.00	80.00	8	80
	Σοβαρών περιστατικών	105	60.91	13.32	8.00	80.00	8	80
	Σεξουαλικής κακοποίησης	115	32.90	7.43	4.00	40.00	4	40
	Συναισθηματικής κακοποίησης	110	28.14	7.74	9.00	40.00	4	40
Επιπλέον Στάσεις Έναντι στη	Σωματικής κακοποίησης	111	32.70	6.99	4.00	40.00	4	40
	Παραμέλησης	107	28.38	7.27	12.00	40.00	4	40
	Παιδική κακοποίηση	116	17.64	1.43	9.00	18.00	3	18
	Σωματική τιμωρία	116	10.96	4.96	6.00	31.00	6	36
	Τιμωρία των θυτών	115	23.47	5.10	10.00	30.00	5	30
Υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας	Επαγγελματική Ευθύνη	115	16.80	1.75	11.00	18.00	3	18
	Άμεσος	116	8.59	1.71	2.00	10.00	2	10
Αντιληπτός Συμπεριφορικός έλεγχος	Έμμεσος	113	61.05	26.61	12.00	100.00	4	100
Γενικές Γνώσεις	Αντιληπτός Συμπεριφορικός έλεγχος	114	25.20	4.96	14.00	40.00	8	40
	Γενικές Γνώσεις	117	4.66	2.00	.00	10.00	0	13
Γνώσεις πάνω στα περιστατικά κακοποίησης	Γενική κακοποίηση	114	126.84	19.93	72.00	160.00	16	160
	Λιγότερο σοβαρά	111	62.56	11.56	32.00	80.00	8	80
	Σοβαρά περιστατικά	112	64.54	9.89	32.00	80.00	8	80
	Σεξουαλικής	116	37.19	4.02	23.00	40.00	4	40
	Συναισθηματικής	114	25.92	7.91	6.00	40.00	4	40
	Σωματικής	115	36.38	4.62	19.00	40.00	4	40
	Παραμέλησης	112	27.43	8.09	7.00	40.00	4	40

Σοβαρότητα περιστατικών κακοποίησης και τύπος κακοποίησης

Η πρόθεση των εκπαιδευτικών, όπως φαίνεται στον πίνακα 3, διέφερε ανά βαθμό σοβαρότητας των περιστατικών και ανά τύπο κακοποίησης. Επιπλέον, βρέθηκαν να διαφέρουν και οι γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στα περιστατικά και η στάση τους έναντι στην καταγγελία. Προκειμένου να βρεθούν εάν οι διαφορές στις απαντήσεις των εκπαιδευτικών ανά βαθμό σοβαρότητας της κακοποίησης και ανά τύπο κακοποίησης είναι στατιστικά σημαντικές τόσο στην πρόθεση για καταγγελία, στη στάση έναντι στην κακοποίηση και στις γνώσεις, πραγματοποιήθηκαν *t test* και πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης (Manova repeated measures).

Σοβαρότητα περιστατικών

Βρέθηκε ότι υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα στην πρόθεση των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν τα σοβαρά περιστατικά κακοποίησης, $M = 28.23$, $SD = 7.03$, με τα λιγότερο σοβαρά περιστατικά, $M = 27.76$, $SD = 8.64$, $t(110) = -5.57$, $p = .000$. Πέρα από ότι είχαμε υποθέσει, δηλαδή ότι η πρόθεση θα επηρεάζεται από τον βαθμό της σοβαρότητας του περιστατικού, βρέθηκε να υπάρχει σημαντική διαφορά στις γνώσεις των εκπαιδευτικών στα σοβαρά περιστατικά, $M = 64.54$, $SD = 9.89$, με τα λιγότερο σοβαρά περιστατικά, $M = 62.56$, $SD = 11.56$, $t(109) = -2.68$, $p < 0.05$. Δεν υπήρχε όμως διαφορά στη στάση των εκπαιδευτικών έναντι στην καταγγελία των σοβαρών περιστατικών παιδικής κακοποίησης, $M = 60.91$, $SD = 13.32$, από τα λιγότερα σοβαρά, $M = 61.08$, $SD = 13.66$, $t(101) = .909$, *n.s.*

Αυτά τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν παρεμφερή στάση έναντι στην καταγγελία της κακοποίησης, αφού θεωρούν ότι τα αποτελέσματα μιας ενδεχόμενης καταγγελίας είναι παρόμοια για τα σοβαρά περιστατικά κακοποίησης και τα λιγότερο σοβαρά περιστατικά. Παρόλα αυτά έχουν μεγαλύτερη πρόθεση να καταγγείλουν τα σοβαρά περιστατικά από τα λιγότερο σοβαρά και επιπλέον περισσότερες γνώσεις τόσο στη νομοθεσία όσο και στην αναγνώριση της κακοποίησης στα σοβαρά περιστατικά από τα λιγότερο σοβαρά περιστατικά.

Τύπος κακοποίησης

Όσο αφορά την πρόθεση, τη στάση έναντι στη καταγγελία και στις γνώσεις των εκπαιδευτικών ανά τύπο κακοποίησης βρέθηκε ότι υπάρχει σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των εκπαιδευτικών. Αναλυτικότερα η πρόθεση των εκπαιδευτικών να

καταγγείλουν τη σεξουαλική, $M = 16.68$, $SD = 3.89$, τη συναισθηματική, $M = 9.38$, $SD = 5.28$, τη σωματική κακοποίηση, $M = 15.97$, $SD = 4.08$, και τη παραμέληση, $M = 11.96$, $SD = 4.82$, βρέθηκε να διαφέρει σημαντικά, $F(3, 330) = 146.33$, $p < .001$. Έχουν, όπως φάνηκε από τα αποτελέσματα, ισχυρότερη πρόθεση να καταγγείλουν την σεξουαλική κακοποίηση, εν συνεχεία τη σωματική, την παραμέληση και τέλος την συναισθηματική.

Επιπλέον, αν και είχαμε υποθέσει ότι ο τύπος της κακοποίησης θα επηρεάζει την πρόθεση για καταγγελία, βρέθηκε ότι επηρεάζει και τη στάση των εκπαιδευτικών έναντι στη καταγγελία της κακοποίησης και τις γνώσεις.

Ως προς τη στάση των εκπαιδευτικών έναντι στη καταγγελία ανά τύπο κακοποίησης, βρέθηκε ότι υπάρχει σημαντική διαφορά, $F(3, 303) = 48.35$, $p < .001$. Συγκεκριμένα η στάση των εκπαιδευτικών έναντι στη καταγγελία της σεξουαλικής κακοποίησης, $M = 32.90$, $SD = 7.43$, και στη καταγγελία της σωματικής, $M = 32.70$, $SD = 6.99$, δεν διέφερε σημαντικά, όπως επίσης, δεν βρέθηκε να διαφέρει η στάση έναντι στη καταγγελία της συναισθηματικής κακοποίησης, $M = 28.14$, $SD = 7.74$, και στη καταγγελία της παραμέλησης, $M = 28.38$, $SD = 7.27$. Όμως διέφερε σημαντικά η στάση έναντι στη καταγγελία της σεξουαλικής και της σωματικής με τη στάση έναντι στη καταγγελία της συναισθηματικής και της παραμέλησης. Από τα αποτελέσματα αυτά φαίνεται ότι οι εκπαιδευτικοί αξιολογούν πιο θετικά τα αποτελέσματα μιας ενδεχόμενης καταγγελίας όταν αυτή πρόκειται για καταγγελία σεξουαλικής κακοποίησης και σωματικής κακοποίησης από ότι όταν αυτή πρόκειται για καταγγελία συναισθηματικής κακοποίησης και παραμέλησης.

Τέλος, όσο αφορά στις γνώσεις των εκπαιδευτικών ανά τύπο κακοποίησης, βρέθηκε ότι οι γνώσεις τους διαφέρουν σημαντικά, $F(3,327) = 170.34$, $p < .001$. Αναλυτικότερα οι γνώσεις των εκπαιδευτικών δε βρέθηκε να διαφέρουν ανάμεσα στη σεξουαλική, $M = 37.19$, $SD = 4.02$, και τη σωματική κακοποίηση, $M = 36.38$, $SD = 4.62$, ούτε ανάμεσα στη συναισθηματική κακοποίηση, $M = 25.92$, $SD = 7.91$, και την παραμέληση, $M = 27.43$, $SD = 8.09$. Όμως διέφεραν σημαντικά ανάμεσα στη σεξουαλική και τη σωματική με τη συναισθηματική κακοποίηση και την παραμέληση. Επομένως, οι εκπαιδευτικοί φαίνεται να έχουν περισσότερες γνώσεις όταν το περιστατικό αφορά σεξουαλική και σωματική κακοποίηση και λιγότερες γνώσεις όταν το περιστατικό αφορά συναισθηματική κακοποίηση και παραμέληση.

Καταλήγοντας, ο βαθμός σοβαρότητας των περιστατικών και ο τύπος της κακοποίησης επηρεάζουν όχι μόνο την πρόθεση των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν

την παιδική κακοποίηση αλλά και τις γνώσεις τους πάνω στα περιστατικά. Όμως μόνο ο τύπος κακοποίησης βρέθηκε να επηρεάζει τη στάση έναντι στη καταγγελία

Πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών για καταγγελία της κακοποίησης

Προκειμένου να ελεγχθούν ποιοι παράγοντες και ποια θεωρία, η θεωρία της λογικής πράξης ή η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς, προβλέπουν καλύτερα την πρόθεση των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση (γενική κακοποίηση, ανά σοβαρότητα περιστατικού και ανά τύπο κακοποίησης), χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση παλινδρόμησης. Οι μεταβλητές εισήχθησαν στο μοντέλο σταδιακά και ελεγχόταν κάθε φορά η συνεισφορά τους: στο πρώτο βήμα, όπως φαίνεται στους πίνακες 4 και 5, εισήχθη η στάση των εκπαιδευτικών έναντι στην καταγγελία· στο δεύτερο βήμα οι επιπλέον στάσεις (στάση έναντι στην παιδική κακοποίηση, στη σωματική τιμωρία, στην τιμωρία των θυτών της παιδικής κακοποίησης, στη αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη για καταγγελία)· στο τρίτο βήμα ο υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας· ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος στο τέταρτο βήμα· οι γνώσεις στο πέμπτο· τα χαρακτηριστικά εργασίας στο έκτο βήμα και, τέλος, στο έβδομο τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού. Το μοντέλο που θεωρήθηκε κατάλληλο κάθε φορά για την πρόβλεψη των προθέσεων σταματούσε στο βήμα εκείνο που ο παράγοντας που εισερχόταν συνεισέφερε σημαντικά, π.χ. εάν για την πρόβλεψη μιας πρόθεσης ο τελευταίος παράγοντας που συνεισέφερε σημαντικά ήταν τα χαρακτηριστικά της εργασίας, τότε το μοντέλο και οι παράγοντες που επαρκούσαν για την πρόβλεψη της πρόθεσης βρίσκονταν στο έκτο βήμα.

Στην πορεία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της απλής γραμμικής παλινδρόμησης. Στον πίνακα 4, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα για την πρόθεση των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την γενική παιδική κακοποίηση και την πρόθεση ανά βαθμό σοβαρότητας των περιστατικών και στον πίνακα 5, η πρόθεση ανά τύπο κακοποίησης.

Πρόθεση καταγγελίας γενικής κακοποίησης και ανά βαθμό σοβαρότητας των περιστατικών

Για την πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν τη γενική κακοποίηση, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 4, βρέθηκε ότι η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς μαζί με την προσθήκη των γνώσεων αποτελούσαν το κατάλληλο μοντέλο, $R^2 = .73$, $F(10,88) = 23.33$, $p < .001$. Οι παράγοντες που προέβλεπαν το 73% της διακύμανσης της πρόθεσης ήταν ο άμεσος υποκειμενικός κανόνας, $\beta = .21$, $p < .05$, ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος, $\beta = .16$, $p < .05$, και οι γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στα περιστατικά, $\beta = .66$, $p < .001$. Συνεπώς, όσο πιο έντονα αισθάνονταν οι εκπαιδευτικοί ότι οι σημαντικοί άλλοι θα στηρίξουν την απόφασή τους για καταγγελία, όσο πιο έντονα αισθάνονταν ότι έχουν τον έλεγχο πάνω στη καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά της κακοποίησης και στη νομοθεσία, τόσο πιο πιθανό ήταν να καταγγείλουν την κακοποίηση.

Παρόμοια με την πρόθεση για καταγγελία της γενικής κακοποίησης και στα σοβαρά περιστατικά κακοποίησης βρέθηκε ότι η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς μαζί με την προσθήκη των γνώσεων αποτελούσαν το κατάλληλο μοντέλο, $R^2 = .69$, $F(10,82) = 18.55$, $p < .001$. Ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος, $\beta = .22$, $p < .05$ και οι γνώσεις πάνω στα περιστατικά, $\beta = .65$, $p < .001$, αποτελούσαν τους παράγοντες που προέβλεπαν το 69% της πρόθεσης των εκπαιδευτικών για καταγγελία. Επομένως, όσο πιο έντονα αισθάνονταν οι εκπαιδευτικοί ότι έχουν τον έλεγχο πάνω στη καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά της κακοποίησης και στη νομοθεσία, τόσο πιο πιθανό ήταν να καταγγείλουν την κακοποίηση.

Αντίθετα, για την πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν τα λιγότερο σοβαρά περιστατικά, βρέθηκε ότι η θεωρία της λογικής πράξης μαζί με την προσθήκη των γνώσεων επαρκούσαν, $R^2 = .71$, $F(10,85) = 20.40$, $p < .001$. Ο άμεσος υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, $\beta = .25$, $p = .001$, μαζί με τις γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στα περιστατικά, $\beta = .63$, $p < .001$, αποτελούσαν τους παράγοντες που προέβλεπαν το 71% της πρόθεσης των εκπαιδευτικών για καταγγελία. Συνεπώς όσο πιο έντονα αισθάνονταν οι εκπαιδευτικοί ότι οι σημαντικοί άλλοι θα στηρίξουν την απόφασή τους για καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά της κακοποίησης και στη νομοθεσία, τόσο πιο πιθανό ήταν να καταγγείλουν την κακοποίηση.

Συνοψίζοντας, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι για την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της γενικής κακοποίησης και των σοβαρών περιστατικών κακοποίησης η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς αποτελούσε το κατάλληλο μοντέλο μαζί με την προσθήκη των γνώσεων. Αντίθετα για την πρόβλεψη της πρόθεσης να καταγγείλουν τα λιγότερο σοβαρά περιστατικά κακοποίησης, η θεωρία της λογικής πράξης επαρκούσε, βέβαια με την προσθήκη των γνώσεων.

Πίνακας 4. Παράγοντες που προβλέπουν την πρόθεση για καταγγελία της γενικής κακοποίησης και των περιστατικών ανά βαθμό σοβαρότητας

Βήματα	Παράγοντες	Πρόθεση γενικής κακοποίησης ^a		Πρόθεση σοβαρών περιστατικών ^b		Πρόθεση λιγότερο σοβαρών περιστατικών ^c	
		β	t	β	t	β	t
1	Στάση έναντι στην καταγγελία	.52*	5.93	.41*	4.30	.57*	6.70
2	Στάση έναντι στην καταγγελία	.46*	5.29	.36*	3.74	.53*	6.07
	Στάση έναντι στην κακοποίηση	.01	.11	.04	.36	-.04	-.49
	Επιπλέον Στάσεις						
	Στάση έναντι στη σωματική τιμωρία	-.09	-1.02	-.11	-1.08	-.09	-1.04
	Στάση έναντι στη τιμωρία των θυτών	.03	.27	.06	.58	.00	.02
	Στάση έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη	.15	1.60	.17	1.57	.17	1.77
3	Στάση έναντι στην καταγγελία	.37*	4.46	.27***	2.86	.45*	5.36
	Επιπλέον Στάσεις						
	έναντι στην κακοποίηση	.03	.40	.07	.74	-.02	-.26
	έναντι στη σωματική τιμωρία	-.01	-.13	-.03	-.30	-.02	-.25
	έναντι στη τιμωρία των θυτών	-.06	-.68	-.06	-.58	-.06	-.73
	έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη	.07	.78	.09	.91	.08	.95
	Υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας						
	Άμεσος	.44*	4.39	.42*	3.84	.40*	4.10
	Έμμεσος	.02	.23	.03	.31	-.00	-.03

Πίνακας 4. (συνέχεια Α) Παράγοντες που προβλέπουν την πρόθεση για καταγγελία της γενικής κακοποίησης και των περιστατικών ανά βαθμό σοβαρότητας

Βήματα	Παράγοντες	Πρόθεση γενικής κακοποίησης ^a		Πρόθεση σοβαρών περιστατικών ^b		Πρόθεση λιγότερο σοβαρών περιστατικών ^c	
		β	t	β	t	β	t
4	Στάση έναντι στην καταγγελία	.32*	3.87	.19***	2.09	.41*	4.87
	έναντι στην κακοποίηση	.04	.55	.08	.86	-.02	-.21
	έναντι στη σωματική τιμωρία	.02	.22	.01	.09	-.00	-.04
	Επιπλέον Στάσεις						
	έναντι στη τιμωρία των θυτών	-.04	-.42	-.01	-.08	-.05	-.55
	έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη	.02	.27	.01	.15	.05	.56
	Υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας						
	Άμεσος	.42*	4.36	.39*	3.73	.39*	4.02
	Έμμεσος	-.04	-.42	-.06	-.52	-.05	-.47
	Αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος	.23***	2.66	.34**	3.49	.17	1.88
5	Στάση έναντι στην καταγγελία	.06	.78	-.03	-.34	.12	1.61
	έναντι στην κακοποίηση	-.00	-.05	.03	.45	-.03	-.51
	έναντι στη σωματική τιμωρία	.11	1.82	.11	1.62	.10	1.55
	έναντι στη τιμωρία των θυτών	.04	.68	.08	1.16	.05	.70
	έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη	-.03	-.45	-.04	-.58	-.02	-.28
	Υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας						
	Άμεσος	.21***	2.71	.15	1.72	.25**	3.09
	Έμμεσος	-.07	-.91	-.03	-.39	-.08	-1.08
	Αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος	.16***	2.28	.22***	2.84	.13	1.78
	Γνώσεις						
	Πάνω στα περιστατικά	.66*	8.49	.65*	7.97	.63*	7.57
	Γνώσεις (συνέχεια)						
	Γενικές	.02	.36	.06	.80	-.02	-.28

Πίνακας 4. (συνέχεια Β) Παράγοντες που προβλέπουν την πρόθεση για καταγγελία της γενικής κακοποίησης και των περιστατικών ανά βαθμό σοβαρότητας

Βήματα	Παράγοντες	Πρόθεση γενικής κακοποίησης ^a		Πρόθεση σοβαρών περιστατικών ^b		Πρόθεση λιγότερο σοβαρών περιστατικών ^c	
		β	t	β	t	β	t
6							
	Στάση έναντι στην καταγγελία	.06	.82	-.01	-.14	.12	1.53
	έναντι στην κακοποίηση	-.01	-.13	.03	.47	-.04	-.59
	έναντι στη σωματική τιμωρία	.10	1.52	.08	1.18	.10	1.42
Επιπλέον Στάσεις	έναντι στη τιμωρία των θυτών	.04	.66	.06	.86	.05	.73
	έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη	-.02	-.33	-.03	-.36	-.02	-.24
Υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας	Άμεσος	.21***	2.67	.15	1.68	.25**	3.03
	Έμμεσος	-.07	-.91	-.03	-.36	-.08	-1.06
	Αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος	.17***	2.44	.22***	2.87	.14	1.86
Γνώσεις	Πάνω στα περιστατικά	.65*	8.36	.63*	7.71	.63*	7.53
	Γενικές	.03	.44	.07	.94	-.02	-.25
Χαρακτηριστικά σχολείου	Βαθμίδα εκπαίδευσης	-.11	-1.43	-.14	-1.63	-.05	-.67
	Αριθμός μαθητών	.12	1.60	.10	1.21	.08	.97

Πίνακας 4. (συνέχεια Γ) Παράγοντες που προβλέπουν την πρόθεση για καταγγελία της γενικής κακοποίησης και των περιστατικών ανά βαθμό σοβαρότητας

Βήματα	Παράγοντες	Πρόθεση γενικής κακοποίησης ^a		Πρόθεση σοβαρών περιστατικών ^b		Πρόθεση λιγότερο σοβαρών περιστατικών ^c		
		β	t	β	t	β	t	
7	Στάση έναντι στην καταγγελία	.08	1.18	.01	.07	.16**	2.04	
	έναντι στην κακοποίηση	-.00	-.03	.04	.55	-.03	-.51	
	Επιπλέον Στάσεις	έναντι στη σωματική τιμωρία	.08	1.30	.08	1.13	.08	1.18
		έναντι στη τιμωρία των θυτών	.03	.49	.07	.89	.04	.51
		έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη	-.01	-.11	-.02	-.29	.00	.02
		Υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας	Άμεσος	.22***	2.80	.15	1.68	.26**
		Έμμεσος	-.04	-.59	-.01	-.07	-.05	-.67
	Αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος		.19***	2.76	.24***	3.13	.17**	2.23
	Γνώσεις	Πάνω στα περιστατικά	.62*	7.75	.63*	7.67	.56*	6.39
		Γενικές	.03	.46	.07	.99	-.02	-.25
	Χαρακτηριστικά σχολείου	Βαθμίδα εκπαίδευσης	-.11	-1.45	-.13	-1.52	-.05	-.66
		Αριθμός μαθητών	.16***	2.08	.13	1.60	.12	1.52
	Χαρακτηριστικά εργασίας	Έτη προϋπηρεσίας	-.12	-1.75	-.12	-1.59	-.14	-1.87
	a	1) $R^2 = .27, F(1,97) = 35.15, p < .001$. 2) $R^2 = .31, F(5,93) = 8.17, p < .001$. 3) $R^2 = .46, F(7,91) = 11.19, p < .001$. 4) $R^2 = .50, F(8,90) = 11.33, p < .001$. 5) $R^2 = .73, F(10,88) = 23.33, p < .001$. 6) $R^2 = .74, F(12,86) = 19.88, p < .001$. 7) $R^2 = .74, F(13,85) = 19.02, p < .001$.						
1) $\Delta R^2 = .27, F_{(change)}(1,97) = 35.15, p < .001$. 2) $\Delta R^2 = .04, F_{(change)}(4,93) = 1.32, n.s.$ 3) $\Delta R^2 = .16, F_{(change)}(2,91) = 13.31, p < .001$. 4) $\Delta R^2 = .04, F_{(change)}(1,90) = 7.08, p < .05$. 5) $\Delta R^2 = .22, F_{(change)}(2,88) = 36.05, p < .001$. 6) $\Delta R^2 = .01, F_{(change)}(2,86) = 1.50, n.s.$ 7) $\Delta R = .01, F_{(change)}(1,85) = 3.06, n.s.$								
1) $R^2 = .17, F(1,91) = 18.52, p < .001$. 2) $R^2 = .23, F(5,87) = 5.22, p < .001$. 3) $R^2 = .38, F(7,85) = 7.33, p < .001$. 4) $R^2 = .46, F(8,84) = 8.78, p < .001$. 5) $R^2 = .69, F(10,82) = 18.55, p < .001$. 6) $R^2 = .70, F(12,80) = 15.83, p < .001$. 7) $R^2 = .71, F(13,79) = 15.08, p < .001$.								
b	1) $\Delta R^2 = .17, F_{(change)}(1,91) = 18.57, p < .001$. 2) $\Delta R^2 = .06, F_{(change)}(4,87) = 1.74, n.s.$ 3) $\Delta R^2 = .15, F_{(change)}(2,85) = 9.94, p < .001$. 4) $\Delta R^2 = .08, F_{(change)}(1,84) = 12.17, p = .001$. 5) $\Delta R^2 = .24, F_{(change)}(2,82) = 31.84, p < .001$. 6) $\Delta R^2 = .01, F_{(change)}(2,80) = 1.36, n.s.$ 7) $\Delta R^2 = .01, F_{(change)}(1,79) = 2.54, n.s.$							
	1) $R^2 = .32, F(1,94) = 44.95, p < .001$. 2) $R^2 = .36, F(5,90) = 10.05, p < .001$. 3) $R^2 = .49, F(7,88) = 11.86, p < .001$. 4) $R^2 = .51, F(8,87) = 11.12, p < .001$. 5) $R^2 = .71, F(10,85) = 20.39, p < .001$. 6) $R^2 = .71, F(12,83) = 16.87, p < .001$. 7) $R^2 = .72, F(13,82) = 16.30, p < .001$.							
	1) $\Delta R^2 = .32, F_{(change)}(1,94) = 44.95, p < .001$. 2) $\Delta R^2 = .04, F_{(change)}(4,90) = 1.22, n.s.$ 3) $\Delta R^2 = .13, F_{(change)}(2,88) = 10.87, p < .001$. 4) $\Delta R^2 = .02, F_{(change)}(1,87) = 3.52, n.s.$ 5) $\Delta R^2 = .20, F_{(change)}(2,85) = 28.95, p < .001$. 6) $\Delta R^2 = .003, F_{(change)}(2,83) = .48, n.s.$ 7) $\Delta R^2 = .01, F_{(change)}(1,82) = 3.49, n.s.$							

* $p < .01$, ** $p = .001$, *** $p < .05$

Πρόθεση καταγγελίας ανά τύπο κακοποίησης

Για την πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την σεξουαλική κακοποίηση, όπως φαίνεται στον πίνακα 5, βρέθηκε ότι η θεωρία της λογικής πράξης μαζί με την προσθήκη των γνώσεων αποτελούσαν το κατάλληλο μοντέλο, $R^2 = .53$, $F(10,88) = 11.94$, $p < .001$. Ο άμεσος υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, $\beta = .32$, $p < .05$, και οι γνώσεις πάνω στα περιστατικά, $\beta = .52$, $p < .001$, αποτελούσαν τους παράγοντες που προέβλεπαν το 53% της πρόθεσης των εκπαιδευτικών για καταγγελία. Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν ότι όσο πιο έντονα αισθάνονταν οι εκπαιδευτικοί ότι οι σημαντικοί άλλοι θα επικροτήσουν την απόφασή τους καταγγείλουν και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν οι εκπαιδευτικοί πάνω στη νομοθεσία και στη σεξουαλική κακοποίηση, τόσο πιο πιθανό ήταν να την καταγγείλουν.

Παρόμοια με τη σεξουαλική κακοποίηση, και για την πρόβλεψη της πρόθεσης της συναισθηματικής κακοποίησης επαρκούσε η θεωρία της λογικής πράξης μαζί με την προσθήκη των γνώσεων, $R^2 = .73$, $F(10,87) = 23.08$, $p < .001$. Βέβαια, όπως φαίνεται και στον πίνακα 5, μέχρι να εισαχθούν οι γνώσεις στο μοντέλο οι μεταβλητές που εξηγούσαν το 40% της διακύμανσης της πρόθεσης ήταν η στάση των εκπαιδευτικών έναντι στην καταγγελία, $\beta = .63$, $p < .001$. Μετά την προσθήκη των γνώσεων, βρέθηκε ότι επαρκούσαν μόνο οι γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στα περιστατικά, $\beta = .74$, $p < .001$, και αποτελούσαν τον παράγοντα που προέβλεπε το 73% της πρόθεσης των εκπαιδευτικών για καταγγελία. Συνεπώς, όσο περισσότερες γνώσεις είχαν οι εκπαιδευτικοί πάνω στη νομοθεσία και τη συναισθηματική κακοποίηση, τόσο πιο ισχυρή ήταν η πρόθεση τους να καταγγείλουν τη συναισθηματική κακοποίηση.

Για την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της σωματικής κακοποίησης, βρέθηκε ότι η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς μαζί την προσθήκη των επιπλέον στάσεων και των γνώσεων πάνω στα περιστατικά αποτελούσαν το κατάλληλο μοντέλο, $R^2 = .71$, $F(10,89) = 22.25$, $p < .001$. Συγκεκριμένα η στάση έναντι στη σωματική τιμωρία, $\beta = .14$, $p < .05$, ο άμεσος υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, $\beta = .19$, $p < .05$, ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος, $\beta = .18$, $p < .05$, και οι γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στα περιστατικά, $\beta = .67$, $p < .001$, αποτελούσαν τους παράγοντες που προέβλεπαν το 71% της πρόθεσης των εκπαιδευτικών για καταγγελία. Από τα αποτελέσματα αυτά φάνηκε ότι όσο πιο θετική στάση είχαν οι εκπαιδευτικοί έναντι στη σωματική τιμωρία, όσο πιο έντονα αισθάνονταν ότι οι

σημαντικοί άλλοι θα στηρίξουν την απόφασή τους για καταγγελία, όσο πιο έντονα αισθάνονται ότι είχαν τον έλεγχο πάνω στη καταγγελία και όσοες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά της κακοποίησης και στη νομοθεσία, τόσο πιο ισχυρή ήταν η πρόθεσή τους για καταγγελία. Αν και θα περιμέναμε, όσο πιο αρνητική στάση έναντι στη σωματική τιμωρία έχουν οι εκπαιδευτικοί, τόσο πιο ισχυρή να είναι η πρόθεση για καταγγελία, τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν το αντίθετο.

Τέλος, για την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της παραμέλησης βρέθηκε ότι η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς μαζί με την προσθήκη των γνώσεων πάνω στα περιστατικά αποτελούσαν το κατάλληλο μοντέλο $R^2 = .73$, $F(10,84) = 22.26$, $p < .001$. Οι επιπλέον στάσεις, αν και δεν βρέθηκαν να συνεισφέρουν σημαντικά κατά την εισαγωγή τους στο μοντέλο (πίνακας 5, βήμα 2), μόλις εισήχθησαν οι γνώσεις στο μοντέλο (πίνακας 5, βήμα 5), φάνηκε ότι μόνο η στάση έναντι στην τιμωρία των θυτών της κακοποίησης συνεισέφερε σημαντικά. Οι μεταβλητές, λοιπόν, που εξηγούσαν το 73% τις διακύμανσης της πρόθεσης για καταγγελία ήταν η στάση των εκπαιδευτικών έναντι στη τιμωρία των θυτών της κακοποίησης, $\beta = .15$, $p < .05$, ο άμεσος υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, $\beta = .25$, $p < .05$, ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος, $\beta = .22$, $p < .05$, και οι γνώσεις, $\beta = .58$, $p < .001$. Επομένως, όσο πιο θετική στάση είχαν οι εκπαιδευτικοί έναντι στη τιμωρία των θυτών της κακοποίησης, όσο πιο έντονα αισθάνονταν ότι οι σημαντικοί άλλοι θα τους υποστηρίξουν στην απόφασή τους για καταγγελία, όσο πιο έντονα αισθάνονταν ότι έχουν τον έλεγχο πάνω στην καταγγελία και όσοες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στη νομοθεσία και στην παραμέληση, τόσο πιο ισχυρή ήταν η πρόθεσή τους για καταγγελία.

Συνοψίζοντας, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι για την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της σωματικής κακοποίησης και της παραμέλησης, η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς αποτελούσε το κατάλληλο μοντέλο μαζί με την προσθήκη των γνώσεων και των επιπλέον στάσεων. Αντίθετα για την πρόβλεψη της πρόθεσης να καταγγείλουν τη σεξουαλική κακοποίηση και τη συναισθηματική κακοποίηση, η θεωρία της λογικής πράξης επαρκούσε, βέβαια με την προσθήκη των γνώσεων.

Πίνακας 5. Παράγοντες που προβλέπουν την πρόθεση για καταγγελία των περιστατικών ανά τύπο κακοποίησης

Βήματα	Παράγοντες	Πρόθεση σεξουαλικής κακοποίησης ^a		Πρόθεση συναισθηματικής κακοποίησης ^b		Πρόθεση σωματικής κακοποίησης ^c		Πρόθεση παραμέλησης ^d	
		β	t	β	t	β	t	β	t
1	Στάση έναντι στην καταγγελία	.35*	3.62	.63*	7.95	.38*	4.09	.56*	6.42
2	Στάση έναντι στην καταγγελία	.27***	2.74	.63*	7.93	.30**	3.29	.50*	5.70
	έναντι στην κακοποίηση	-.05	-.54	.03	.311	-.08	-.80	.02	.25
	έναντι στη σωματική τιμωρία	-.01	-.14	-.12	-1.46	.02	.17	-.18***	-2.01
	έναντι στη τιμωρία των θυτών	.17	1.66	-.17	-1.97	.08	.87	.12	1.20
Επιπλέον	έναντι στην αντιλαμβανόμενη								
Στάσεις	επαγγελματική ευθύνη	.19	1.82	.03	.39	.31***	3.08	.07	.70
3	Στάση έναντι στην καταγγελία	.21***	2.35	.58*	7.09	.22***	2.58	.40*	4.70
	έναντι στην κακοποίηση	-.03	-.36	.04	.48	-.06	-.65	.04	.49
	έναντι στη σωματική τιμωρία	.07	.79	-.08	-.98	.09	1.08	-.13	-1.54
	έναντι στη τιμωρία των θυτών	.09	.95	-.21***	-2.45	.01	.06	.02	.18
Επιπλέον	έναντι στην αντιλαμβανόμενη								
Στάσεις	επαγγελματική ευθύνη	.10	.98	-.01	-.12	.21***	2.26	.00	-.00
Υποκειμενικός	Άμεσος	.44*	4.03	.20***	2.00	.40*	3.85	.44*	4.46
κοινωνικός	Έμμεσος	-.004	-.04	.02	.22	.06	.55	-.06	-.59
κανόνας									

Πίνακας 5. (συνέχεια Α) Παράγοντες που προβλέπουν την πρόθεση για καταγγελία των περιστατικών ανά τύπο κακοποίησης

Βήματα	Παράγοντες	Πρόθεση σεξουαλικής κακοποίησης ^a		Πρόθεση συναισθηματικής		Πρόθεση σωματικής κακοποίησης ^c		Πρόθεση παραμέλησης ^d	
		β	t	β	t	β	t	β	t
4	Στάση έναντι στην καταγγελία	.19***	2.11	.55*	6.54	.19***	2.27	.33*	3.96
	έναντι στην κακοποίηση	-.03	-.31	.05	.59	-.04	-.52	.05	.59
	έναντι στη σωματική τιμωρία	.09	.96	-.06	-.78	.12	1.40	-.10	-1.26
	Επιπλέον Στάσεις								
	έναντι στη τιμωρία των θυτών	.10	1.09	-.20***	-2.36	.02	.28	.06	.73
	έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη	.07	.67	-.04	-.43	.17	1.80	-.06	-.73
	Υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας								
	Άμεσος	.42*	3.92	.19	1.92	.39*	3.79	.42*	4.41
	Έμμεσος	-.05	-.46	-.01	-.14	-.01	-.07	-.12	-1.25
	Αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος	.16	1.62	.13	1.45	.21***	2.33	.26***	2.92
5	Στάση έναντι στην καταγγελία	.09	1.18	.08	.91	.05	.80	.08	1.09
	έναντι στην κακοποίηση	-.04	-.49	.01	.18	-.08	-1.37	-.01	-.15
	έναντι στη σωματική τιμωρία	.13	1.67	.05	.75	.14***	2.37	.02	.25
	Επιπλέον Στάσεις								
	έναντι στη τιμωρία των θυτών	.15	1.94	-.08	-1.23	.04	.61	.15***	2.11
	έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη	.02	.18	-.04	-.63	.01	.14	-.13	-1.85
	Υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας								
	Άμεσος	.32**	3.43	.02	.24	.19***	2.50	.25***	3.16
	Έμμεσος	-.06	-.71	-.00	-.02	-.06	-.87	-.12	-1.65
	Αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος	.09	1.05	.12	1.74	.18***	2.66	.22***	3.01
	Πάνω στα περιστατικά	.52*	6.50	.75*	8.84	.67*	9.34	.58*	7.44
Γνώσεις	Γενικές	-.06	-.75	.01	.14	-.00	-.02	.06	.92

Πίνακας 5. (συνέχεια Β) Παράγοντες που προβλέπουν την πρόθεση για καταγγελία των περιστατικών ανά τύπο κακοποίησης

Βήματα	Παράγοντες	Πρόθεση σεξουαλικής κακοποίησης ^a		Πρόθεση συναισθηματικής		Πρόθεση σωματικής κακοποίησης ^c		Πρόθεση παραμέλησης ^d		
		β	t	β	t	β	t	β	t	
6	Στάση έναντι στην καταγγελία	.09	1.10	.09	1.04	.04	.68	.09	1.17	
	έναντι στην κακοποίηση	-.04	-.46	.01	.15	-.08	-1.33	-.01	-.13	
	έναντι στη σωματική τιμωρία	.13	1.70	.01	.20	.15***	2.41	.01	.07	
	έναντι στη τιμωρία των θυτών	.16	1.97	-.09	-1.44	.04	.68	.14	1.99	
	Επιπλέον στάσεις έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη	.02	.21	-.03	-.46	.02	.23	-.12	-1.76	
	Υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας	Άμεσος	.33**	3.45	.003	.04	.21***	2.65	.24***	2.95
	Έμμεσος	-.07	-.73	.003	.04	-.07	-.90	-.12	-1.60	
	Αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος		.10	1.12	.13	1.87	.19***	2.80	.21***	2.95
	Πάνω στα περιστατικά		.51*	6.32	.73*	8.74	.65*	8.88	.59*	7.39
	Γνώσεις	Γενικές	-.06	-.77	.02	.36	-.00	-.02	.07	.97
Χαρακτηριστικά σχολείου	Βαθμίδα εκπαίδευσης	-.00	-.01	-.17***	-2.30	-.02	-.23	-.05	-.68	
	Αριθμός μαθητών	.05	.58	.11	1.54	.09	1.14	.02	.32	

Πίνακας 5. (συνέχεια Γ) Παράγοντες που προβλέπουν την πρόθεση για καταγγελία των περιστατικών ανά τύπο κακοποίησης

Βήματα	Παράγοντες	Πρόθεση σεξουαλικής κακοποίησης ^a		Πρόθεση συναισθηματικής κακοποίησης ^b		Πρόθεση σωματικής κακοποίησης ^c		Πρόθεση παραμέλησης ^d		
		β	t	β	t	β	t	β	t	
7	Στάση έναντι στην καταγγελία	.10	1.21	.10	1.20	.07	1.01	.10	1.36	
	έναντι στην κακοποίηση	-.04	-4.49	.01	.08	-.08	-1.37	-.00	-.06	
	Επιπλέον Στάσεις	έναντι στη σωματική τιμωρία	.13	1.61	.00	.05	.14***	2.26	.00	.01
		έναντι στη τιμωρία των θυτών	.15	1.91	-.10	-1.52	.04	.62	.14***	2.01
	Υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας	έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη	.02	.28	-.02	-.30	.03	.44	-.12	-1.72
		Άμεσος	.33**	3.46	.01	.10	.21***	2.75	.24***	2.95
	Αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος	Έμμεσος	-.06	-6.60	.02	.34	-.05	-.66	-.10	-1.31
		Πάνω στα περιστατικά	.11	1.24	.15***	2.15	.21***	3.03	.23***	3.19
	Γνώσεις	Γενικές	.50*	6.07	.71*	8.48	.62*	8.10	.58*	7.30
		Βαθμίδα εκπαίδευσης	-.06	-7.76	.02	.31	-.00	-.02	.07	1.04
Χαρακτηριστικά σχολείου	Αριθμός μαθητών	-.001	-.01	-.17***	-2.25	-.02	-.27	-.05	-.62	
	Έτη προϋπηρεσίας	.08	.79	.15	1.96	.13	1.56	.06	.71	
Χαρακτηριστικά εργασίας		-.06	-7.74	-.10	-1.60	-.10	-1.36	-.10	-1.48	
a	1) $R^2 = .12$, $F(1,97) = 13.11$, $p < .001$, 2) $R^2 = .20$, $F(5,93) = 4.55$, $p = .001$, 3) $R^2 = .35$, $F(7,91) = 6.99$, $p < .001$, 4) $R^2 = .37$, $F(8,90) = 6.55$, $p < .001$, 5) $R^2 = .53$, $F(10,88) = 11.94$, $p < .001$, 6) $R^2 = .58$, $F(12,86) = 9.83$, $p < .001$, 7) $R^2 = .58$, $F(13,85) = 9.07$, $p < .001$.									
	1) $\Delta R^2 = .12$, $F_{(change)}(1,97) = 13.11$, $p < .001$. 2) $\Delta R^2 = .08$, $F_{(change)}(4,93) = 2.24$, $n.s.$									
	3) $\Delta R^2 = .15$, $F_{(change)}(2,91) = 10.71$, $p < .001$. 4) $\Delta R^2 = .02$, $F_{(change)}(1,90) = 2.61$, $n.s.$									
	5) $\Delta R^2 = .21$, $F_{(change)}(2,88) = 21.53$, $p < .001$. 6) $\Delta R^2 = .003$, $F_{(change)}(2,86) = .27$, $n.s.$									
	7) $\Delta R^2 = .003$, $F_{(change)}(1,85) = .55$, $n.s.$									
	1) $R^2 = .40$, $F(1,96) = 63.20$, $p < .001$, 2) $R^2 = .43$, $F(5,92) = 14.09$, $p < .001$, 3) $R^2 = .47$, $F(7,90) = 11.31$, $p < .001$, 4) $R^2 = .48$, $F(8,89) = 10.28$, $p < .001$, 5) $R^2 = .73$, $F(10,87) = 23.08$, $p < .001$, 6) $R^2 = .74$, $F(12,85) = 20.40$, $p < .001$, 7) $R^2 = .75$, $F(13,84) = 19.37$, $p < .001$.									
	1) $\Delta R^2 = .40$, $F_{(change)}(1,96) = 63.20$, $p < .001$. 2) $\Delta R^2 = .04$, $F_{(change)}(4,92) = 1.49$, $n.s.$									
b	3) $\Delta R^2 = .03$, $F_{(change)}(2,90) = 2.89$, $n.s.$ 4) $\Delta R^2 = .01$, $F_{(change)}(1,89) = 2.10$, $n.s.$									
	5) $\Delta R^2 = .25$, $F_{(change)}(2,87) = 39.09$, $p < .001$. 6) $\Delta R^2 = .02$, $F_{(change)}(2,85) = 2.64$, $n.s.$									
	7) $\Delta R^2 = .01$, $F_{(change)}(1,84) = 2.55$, $n.s.$									
	1) $R^2 = .15$, $F(1,98) = 16.73$, $p < .001$, 2) $R^2 = .25$, $F(5,94) = 6.32$, $p < .001$, 3) $R^2 = .40$, $F(7,92) = 8.79$, $p < .001$, 4) $R^2 = .43$, $F(8,91) = 8.74$, $p < .001$, 5) $R^2 = .71$, $F(10,89) = 22.25$, $p < .001$, 6) $R^2 = .72$, $F(12,87) = 18.62$, $p < .001$, 7) $R^2 = .73$, $F(13,86) = 17.50$, $p < .001$.									
	1) $\Delta R^2 = .15$, $F_{(change)}(1,98) = 16.73$, $p < .001$. 2) $\Delta R^2 = .11$, $F_{(change)}(4,94) = 3.32$, $p < .05$									
	3) $\Delta R^2 = .15$, $F_{(change)}(2,92) = 11.47$, $p < .001$. 4) $\Delta R^2 = .03$, $F_{(change)}(1,91) = 5.41$, $p < .05$									
	5) $\Delta R^2 = .28$, $F_{(change)}(2,89) = 43.60$, $p < .001$. 6) $\Delta R^2 = .01$, $F_{(change)}(2,87) = .85$, $n.s.$									
c	7) $\Delta R^2 = .01$, $F_{(change)}(1,86) = 1.86$, $n.s.$									
	1) $R^2 = .31$, $F(1,93) = 41.20$, $p < .001$, 2) $R^2 = .37$, $F(5,89) = 10.58$, $p < .001$, 3) $R^2 = .50$, $F(7,87) = 12.45$, $p < .001$, 4) $R^2 = .55$, $F(8,86) = 12.90$, $p < .001$, 5) $R^2 = .73$, $F(10,84) = 22.26$, $p < .001$, 6) $R^2 = .73$, $F(12,82) = 18.26$, $p < .001$, 7) $R^2 = .74$, $F(13,81) = 17.27$, $p < .001$.									
	1) $\Delta R^2 = .31$, $F_{(change)}(1,93) = 41.20$, $p < .001$. 2) $\Delta R^2 = .07$, $F_{(change)}(4,89) = 2.33$, $n.s.$									
	3) $\Delta R^2 = .13$, $F_{(change)}(2,87) = 11.12$, $p < .001$. 4) $\Delta R^2 = .05$, $F_{(change)}(1,86) = 8.51$, $p < .05$									
	5) $\Delta R^2 = .18$, $F_{(change)}(2,84) = 27.69$, $p < .001$. 6) $\Delta R^2 = .002$, $F_{(change)}(2,82) = .24$, $n.s.$									
	7) $\Delta R^2 = .01$, $F_{(change)}(1,81) = 2.19$, $n.s.$									
	d									

* $p < .01$, ** $p = .001$, *** $p < .05$

Γενική θεώρηση των αποτελεσμάτων

Καταλήγοντας, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ο βαθμός σοβαρότητας των περιστατικών και ο τύπος της κακοποίησης επηρεάζει τόσο την πρόθεση των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση, όσο και τη στάση έναντι στη καταγγελία και τις γνώσεις τους πάνω στα περιστατικά.

Αναφορικά με την πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν τη γενική κακοποίηση, την κακοποίηση ανά σοβαρότητα και ανά τύπο κακοποίησης, βρέθηκε ότι για κάποιες από αυτές τις συμπεριφορές η θεωρία της λογικής πράξης αποτελεί το κατάλληλο μοντέλο, ενώ για κάποιες άλλες η προσθήκη του αντιληπτού συμπεριφορικού ελέγχου το βελτιώνει σημαντικά.

Αναλυτικότερα, για την πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν τα λιγότερο σοβαρά περιστατικά κακοποίησης, τη σεξουαλική κακοποίηση και τη συναισθηματική κακοποίηση βρέθηκε ότι η θεωρία της λογικής πράξης επαρκεί. Οι παράγοντες που προέβλεπαν σημαντικά τη διακύμανση της πρόθεσης στα λιγότερο σοβαρά περιστατικά και στη σεξουαλική κακοποίηση ήταν ο άμεσος υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, το οποίο σημαίνει ότι όσο πιο έντονα αισθάνονταν οι εκπαιδευτικοί ότι οι σημαντικοί «άλλοι» στη ζωή τους θα υποστήριζαν την απόφαση τους για καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά της κακοποίησης και στη νομοθεσία, τόσο πιο πιθανό ήταν να καταγγείλουν την κακοποίηση. Αντίθετα, για την πρόθεση για καταγγελία της συναισθηματικής κακοποίησης, βρέθηκε ότι μόνο οι γνώσεις επαρκούσαν για την πρόβλεψη της πρόθεσης. Δηλαδή όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά και τη νομοθεσία, τόσο πιο πιθανό ήταν να καταγγείλουν την κακοποίηση.

Για την πρόβλεψη της πρόθεσης να καταγγείλουν τη γενική κακοποίηση, τα σοβαρά περιστατικά κακοποίησης, τη σωματική κακοποίηση και τη παραμέληση η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς αποτελεί το κατάλληλο μοντέλο. Επιπλέον σε όλες τις προθέσεις βρέθηκε ότι η προσθήκη των γνώσεων πάνω στα περιστατικά βελτιώνει σημαντικά την πρόβλεψη.

Αναλυτικότερα, για την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της γενικής κακοποίησης, οι παράγοντες που συνεισέφεραν σημαντικά στο μοντέλο ήταν ο άμεσος υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος και οι γνώσεις. Συνεπώς όσο πιο έντονα αισθάνονταν οι εκπαιδευτικοί ότι οι

σημαντικοί άλλοι θα στηρίζουν την απόφαση τους για καταγγελία, όσο πιο έντονα αισθάνονταν ότι είχαν τον έλεγχο πάνω στη καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά της κακοποίησης και της νομοθεσίας, τόσο πιο πιθανό ήταν να καταγγείλουν την κακοποίηση.

Αντίστοιχα, συνέβαινε και στην πρόθεση για καταγγελία των σοβαρών περιστατικών κακοποίησης. Οι παράγοντες που συνεισέφεραν σημαντικά στο μοντέλο ήταν ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος και οι γνώσεις. Συνεπώς, όσο πιο έντονα αισθάνονταν ότι είχαν τον έλεγχο πάνω στη καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά της κακοποίησης και της νομοθεσίας, τόσο πιο πιθανό ήταν να καταγγείλουν την κακοποίηση.

Οι παράγοντες που προσέφεραν μόνο σε δύο προθέσεις, συγκεκριμένα στην πρόθεση να καταγγείλουν τη σωματική κακοποίηση και στην πρόθεση να καταγγείλουν τη παραμέληση, ήταν οι επιπλέον στάσεις.

Για την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της σωματικής κακοποίησης, οι παράγοντες που προέβλεπαν σημαντικά τη διακύμανση της πρόθεσης ήταν από τις επιπλέον στάσεις μόνο η στάση έναντι στην σωματική τιμωρία, ο άμεσος υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος και οι γνώσεις. Η στάση έναντι στη σωματική τιμωρία συνεισέφερε στο μοντέλο με αντίθετο τρόπο από ό,τι είχαμε υποθέσει. Αναμέναμε ότι, όσο πιο αρνητική θα ήταν η στάση των εκπαιδευτικών έναντι στη σωματική τιμωρία, τόσο πιο ισχυρή θα ήταν η πρόθεση να καταγγείλουν την σωματική κακοποίηση, ενώ τα αποτελέσματα έδειξαν το αντίθετο. Συνεπώς, όσο πιο θετική ήταν η στάση των ατόμων έναντι στη σωματική τιμωρία, όσο πιο έντονα αισθάνονταν οι εκπαιδευτικοί ότι οι σημαντικοί άλλοι θα στηρίζουν την απόφαση τους για καταγγελία, όσο πιο έντονα αισθάνονταν ότι είχαν τον έλεγχο πάνω στη καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά της κακοποίησης και της νομοθεσίας, τόσο πιο πιθανό ήταν να καταγγείλουν την κακοποίηση.

Τέλος, για την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της παραμέλησης, οι παράγοντες που προέβλεπαν σημαντικά τη διακύμανση της πρόθεσης ήταν από τις επιπλέον στάσεις μόνο η στάση έναντι στην τιμωρία των θυτών της κακοποίησης, ο άμεσος υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος και οι γνώσεις. Συνεπώς, όσο πιο θετική ήταν η στάση των ατόμων έναντι στη τιμωρία των θυτών της κακοποίησης, όσο πιο έντονα αισθάνονταν οι εκπαιδευτικοί ότι οι σημαντικοί άλλοι θα στηρίζουν την απόφαση τους για καταγγελία, όσο πιο

έντονα αισθάνονταν ότι είχαν τον έλεγχο πάνω στη καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά της κακοποίησης και της νομοθεσίας, τόσο πιο πιθανό ήταν να καταγγείλουν την κακοποίηση

Τέλος, οι μεταβλητές που δεν βρέθηκαν να προσθέτουν στην πρόβλεψη καμίας πρόθεσης ήταν τα χαρακτηριστικά εργασίας και τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού.

Συζήτηση

Η συζήτηση χωρίζεται σε πέντε επιμέρους ενότητες. Αρχικά, στην πρώτη ενότητα παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που αναφέρονται στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και στην καταγγελτική τους συμπεριφορά, τα οποία προέκυψαν από τη συλλογή των δεδομένων.

Στην δεύτερη ενότητα παρουσιάζονται η επίδραση του τύπου και του βαθμού σοβαρότητας των περιστατικών κακοποίησης στην πρόθεση για καταγγελία, στη στάση έναντι στη καταγγελία, αλλά και στις γνώσεις.

Στην τρίτη ενότητα παρουσιάζονται τα ευρήματα σχετικά με τις θεωρίες και τους επιπλέον παράγοντες που είχαμε υποθέσει ότι θα προβλέπουν τις προθέσεις και χωρίζεται σε επιμέρους 2 υποενότητες. Στην πρώτη υποενότητα περιέχεται η συζήτηση για τις θεωρίες, ενώ στη δεύτερη υποενότητα περιλαμβάνονται οι επιπλέον παράγοντες που είχαμε υποθέσει ότι θα συμβάλουν στην πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία.

Η τέταρτη ενότητα περιλαμβάνει μια σύνοψη των ευρημάτων και τέλος η πέμπτη ενότητα τις προτάσεις και τους περιορισμούς της έρευνας.

Εκπαιδευτικοί: εκπαίδευση, γνώσεις και καταγγελίες

Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας έδειξαν ότι ένα πολύ μικρό ποσοστό εκπαιδευτικών είχε καταγγείλει σε κάποια στιγμή της καριέρας του κάποιο περιστατικό το οποίο υποπτευόταν για παιδική κακοποίηση. Όμως, υπήρξαν αρκετοί εκπαιδευτικοί που δήλωσαν ότι αν και είχαν υποπτευθεί ότι κάποιο παιδί κακοποιούταν, αποφάσισαν να μην κάνουν καταγγελία. Ως αίτια της απόφασης αυτής οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι ο κυριότερος λόγος ήταν η αβεβαιότητα για τα αποδεικτικά στοιχεία ενώ ως λιγότερο σημαντικά αίτια δήλωσαν τον φόβο της δικαστικής διαδικασίας και το φόβο των αντιποίνων των γονιών. Τα αποτελέσματα αυτά συνάδουν με τα αποτελέσματα πολλών ερευνών (Abrahams et al. 1992. Goebbels et al. 2008. Kesner & Robinson, 2002, αναφέρεται στους Goebbels et al. 2008. Tite, 1993. Walsh, Farrell, Schweitzer et al. 2005, αναφέρεται στους Goebbels et al. 2008. Webster, et al. 2005) που βρήκαν ότι σχετικά μεγάλο ποσοστό επαγγελματιών που είναι υποχρεωμένοι να καταγγείλουν την κακοποίηση αποτυγχάνει.

Επιπλέον, αντίστοιχα με τα ευρήματα των Abrahams, et al. (1992), Bavolek, (1983, αναφέρεται στους Beck, Ogloff & Corbishley, 1994), Kenny, (2001b, 2004), Kenny & McEachern, (2008) McIntyre, (1987) Sponberg, (1989 αναφέρεται στους Abrahams, et al. 1992). Stein, (1984 αναφέρεται στους Alvarez, et. al. 2004) βρέθηκε ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δεν είχε λάβει κάποια μορφής εκπαίδευση σε θέματα που αφορούν την παιδική κακοποίηση. Όταν, βέβαια, ζητήθηκε από τους εκπαιδευτικούς που είχαν λάβει κάποια εκπαίδευση, να αξιολογήσουν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, η πλειοψηφία δήλωσε ότι η εκπαίδευση τους ήταν ανεπαρκής. Τέλος, βρέθηκε ότι οι εκπαιδευτικοί που είχαν λάβει κάποια εκπαίδευση δεν διέφεραν στις γνώσεις από τους εκπαιδευτικούς που δεν είχαν λάβει. Από τα αποτελέσματα αυτά, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών σε θέματα που αφορούν την παιδική κακοποίηση, δεν ήταν επαρκής, έτσι ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν ένα τόσο πολύπλοκο φαινόμενο.

Σοβαρότητα περιστατικών κακοποίησης και τύπος κακοποίησης

Παρόμοια με τα αποτελέσματα διάφορων ερευνών (Alvarez et al. 2004. Ards' & Harrell, 1993 αναφέρεται στον Sundell, 1997. Beck et al. 1994. Besharov, 1994 αναφέρεται στους Crenshaw et al. 1995. Crenshaw et al. 1995. Giovannoni, 1989, αναφέρεται στον Garcia, 1995. Nightingale & Walker, 1986, αναφέρεται στον Garcia, 1995. O' Toole et al.1999. Williams, Osborne & Pappaport, 1987, αναφέρεται στους Crenshaw et al. 1995. Zellman 1990. Zellman & Bell, 1990) βρέθηκε ότι η σοβαρότητα του περιστατικού κακοποίησης και ο τύπος της κακοποίησης επηρεάζει την πρόθεση για καταγγελία.

Αναλυτικότερα, βρέθηκε ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν μεγαλύτερη πρόθεση να καταγγείλουν τα σοβαρά περιστατικά κακοποίησης από τα λιγότερο σοβαρά περιστατικά και ότι έχουν μεγαλύτερη πρόθεση να καταγγείλουν τη σεξουαλική κακοποίηση, εν συνεχεία τη σωματική, την παραμέληση και τέλος τη συναισθηματική.

Επιπλέον, πέρα από την πρόθεση για καταγγελία, βρέθηκε ότι η σοβαρότητα του περιστατικού και ο τύπος της κακοποίησης επηρεάζει και τις γνώσεις των εκπαιδευτικών. Αντίστοιχα με τα αποτελέσματα της Zellman (1990), βρέθηκε αναφορικά με τη σοβαρότητα των περιστατικών ότι οι εκπαιδευτικοί είχαν

περισσότερες γνώσεις στα σοβαρά περιστατικά από τα λιγότερο σοβαρά περιστατικά. Όσο αφορά στους τύπους κακοποίησης, βρέθηκε ότι οι γνώσεις των εκπαιδευτικών δεν διέφεραν ανάμεσα στη σεξουαλική και τη σωματική κακοποίηση ούτε ανάμεσα στη συναισθηματική και την παραμέληση. Όμως είχαν περισσότερες γνώσεις όταν το περιστατικό αναφερόταν σε σεξουαλική ή σωματική κακοποίηση και λιγότερες γνώσεις όταν το περιστατικό αναφερόταν σε συναισθηματική κακοποίηση ή παραμέληση. Συνεπώς οι εκπαιδευτικοί αναγνώριζαν πιο «εύκολα» την κακοποίηση και θεωρούσαν ότι ο νόμος επιβάλλει την καταγγελία όταν το περιστατικό που περιγραφόταν ήταν πολύ σοβαρό ή όταν το περιστατικό που περιγραφόταν ήταν σεξουαλική ή σωματική κακοποίηση.

Τέλος, παρόμοια με τις γνώσεις βρέθηκε ότι ο τύπος της κακοποίησης επηρεάζει τη στάση των εκπαιδευτικών έναντι στη καταγγελία. Οι εκπαιδευτικοί θεωρούσαν ότι τα αποτελέσματα της καταγγελίας τόσο για το παιδί όσο και για την οικογένειά του θα είναι πιο θετικά όταν το περιστατικό αφορούσε σεξουαλική ή σωματική κακοποίηση και λιγότερο θετικά όταν το περιστατικό αφορούσε συναισθηματική κακοποίηση ή παραμέληση. Επίσης τα αποτελέσματα της κακοποίησης ανάμεσα στα σοβαρά περιστατικά και στα λιγότερο σοβαρά περιστατικά κρίνονταν εξίσου σημαντικά.

Από τα αποτελέσματα αυτά, φάνηκε ότι ο τύπος της κακοποίησης και η σοβαρότητα του περιστατικού επηρεάζουν τόσο την ικανότητα αναγνώρισης της κακοποίησης από τους εκπαιδευτικούς όσο και τις αντιλήψεις τους για το τι θεωρούν ότι ορίζει ο νόμος. Επιπλέον επηρεάζει και τη στάση έναντι στη καταγγελία, αφού κρίνουν ότι τα αποτελέσματά της θα ήταν πιο θετικά σε περιπτώσεις σεξουαλικής και σωματικής κακοποίησης από ό,τι σε περιπτώσεις συναισθηματικής κακοποίησης ή παραμέλησης. Τέλος και η πρόθεσή τους διαφοροποιείται ανάλογα με τον τύπο και τη σοβαρότητα του περιστατικού κακοποίησης.

Θεωρίες και παράγοντες που προβλέπουν την πρόθεση των εκπαιδευτικών για καταγγελία της κακοποίησης

Στην παρούσα ενότητα αρχικά αναφέρεται ποια θεωρία επαρκεί για την πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών για καταγγελία της κακοποίησης (γενική κακοποίηση, ανά βαθμό σοβαρότητας, ανά τύπο κακοποίησης) και στην πορεία παρουσιάζονται οι επιπλέον παράγοντες που σύμφωνα με τις υποθέσεις θα βελτιώναν την πρόβλεψη των προθέσεων.

Θεωρία της Λογικής Πράξης και Θεωρία της Προσχεδιασμένης συμπεριφοράς

Αναφορικά με την πρόβλεψη των προθέσεων των εκπαιδευτικών για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης, τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν να υποστηρίζουν και τις δύο θεωρίες, τη θεωρία της λογικής πράξης και τη θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς. Για την πρόβλεψη κάποιων προθέσεων για καταγγελία, φάνηκε ότι η θεωρία της λογικής πράξης επαρκεί ενώ για κάποιες άλλες προθέσεις η προσθήκη του αντιληπτού συμπεριφορικού ελέγχου βελτίωσε σημαντικά το μοντέλο.

Συγκεκριμένα, για την πρόβλεψη της πρόθεσης να καταγγείλουν οι εκπαιδευτικοί τα λιγότερο σοβαρά περιστατικά κακοποίησης, τη σεξουαλική κακοποίηση και τη συναισθηματική κακοποίηση βρέθηκε ότι η θεωρία της λογικής πράξης επαρκεί, ενώ για την πρόβλεψη της πρόθεσης να καταγγείλουν τη γενική κακοποίηση, τα σοβαρά περιστατικά κακοποίησης, τη σωματική κακοποίηση και την παραμέληση η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς αποτελεί το κατάλληλο μοντέλο.

Αν και μέχρι στιγμής, δεν υπάρχει αντίστοιχη έρευνα που να εξετάζει τις δυο θεωρίες συγκριτικά για την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της παιδικής κακοποίησης, ενμέρει τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν με τα αποτελέσματα της έρευνας των Feng et al. (2010a) όπου βρήκαν ότι η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς αποτελεί το κατάλληλο μοντέλο για την πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την γενική παιδική κακοποίηση. Αναφορικά με τις άλλες προθέσεις για καταγγελία, όπως ήταν χωρισμένες στον ερευνητικό μας σχεδιασμό, στην έρευνά τους οι Feng et al. (2010a) δεν τις εξέτασαν ξεχωριστά.

Επιπλέον παράγοντες: στάσεις, γνώσεις, χαρακτηριστικά σχολείου και χαρακτηριστικά εκπαιδευτικού

Στον ερευνητικό μας σχεδιασμό, πέρα από τους βασικούς παράγοντες των θεωριών, είχαμε υποθέσει ότι και κάποιοι επιπλέον παράγοντες θα συνεισφέρουν στο μοντέλο. Συγκεκριμένα οι παράγοντες αυτοί ήταν: α) κάποιες επιπλέον στάσεις (η στάση έναντι στο φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης, η στάση έναντι στη σωματική τιμωρία, η στάση έναντι στην τιμωρία των θυτών της παιδικής κακοποίησης και η στάση έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη για καταγγελία της κακοποίησης), β) οι γενικές γνώσεις των εκπαιδευτικών σε θέματα που αφορούν την παιδική κακοποίηση και οι γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στα

περιστατικά, γ) κάποια χαρακτηριστικά που σχετίζονται με την εργασία των εκπαιδευτικών (βαθμίδα εκπαίδευσης και αριθμός μαθητών), δ) κάποια χαρακτηριστικά που σχετίζονται με τους εκπαιδευτικούς (έτη προϋπηρεσίας).

Στάσεις

Αναφορικά με τις επιπλέον στάσεις, είχαμε υποθέσει ότι όσο πιο θετική στάση έχουν οι εκπαιδευτικοί έναντι στη σπουδαιότητα του φαινομένου της παιδικής κακοποίησης, όσο πιο αρνητική στάση έχουν έναντι στη σωματική τιμωρία, όσο πιο θετική στάση έναντι στην τιμωρία των θυτών και όσο πιο θετική στάση έχουν έναντι στην αντιλαμβανόμενη επαγγελματική ευθύνη για καταγγελία, τόσο πιο ισχυρή θα είναι η πρόθεσή τους να καταγγείλουν την παιδική κακοποίηση. Οι υποθέσεις αυτές δεν επιβεβαιώθηκαν στις περισσότερες προθέσεις. Οι επιπλέον στάσεις δεν βρέθηκαν να αυξάνουν την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της γενικής κακοποίησης, των σοβαρών περιστατικών κακοποίησης, των λιγότερο σοβαρών περιστατικών, της σεξουαλικής κακοποίησης και της συναισθηματικής κακοποίησης. Τα αποτελέσματα αυτά είναι αντίθετα με τα ευρήματα των Feng et al. (2010a), όπου βρήκαν ότι όλες οι επιπλέον στάσεις συνεισέφεραν σημαντικά στην πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών για καταγγελία της γενικής κακοποίησης.

Οι επιπλέον στάσεις και συγκεκριμένα μόνο η στάση έναντι στη σωματική τιμωρία βρέθηκε να αυξάνει σημαντικά την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της σωματικής κακοποίησης. Αντίθετα με τις υποθέσεις μας και με τα αποτελέσματα πολλών ερευνών (Abrahams et al. 1992. Briggs & Potter, 2004 αναφέρεται στους Feng et al. 2010a. Feng et al. 2012. Kenny, 2004) που έχουν δείξει ότι η αποδοχή της σωματικής τιμωρίας σχετίζεται αρνητικά με την πιθανότητα καταγγελίας, στην παρούσα έρευνα βρέθηκε ότι όσο πιο θετική στάση έχουν οι εκπαιδευτικοί έναντι στη σωματική τιμωρία τόσο πιο ισχυρή είναι η πρόθεση τους να καταγγείλουν τη σωματική κακοποίηση. Το παραπάνω εύρημα, ενδεχομένως, να σημαίνει ότι είτε οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται τη διαφορά μεταξύ της σωματικής τιμωρίας και της σωματικής κακοποίησης, είτε συμπλήρωναν με «επιφύλαξη» την ενότητα που αφορούσε στη στάση τους έναντι στη σωματική τιμωρία και δεν κατέγραψαν τις πραγματικές τους απόψεις. Μια επιπλέον εξήγηση ίσως είναι, ότι η πλειονότητα των εκπαιδευτικών που έλαβε μέρος στην έρευνα, εξαιτίας της σχετικά μεγάλης ηλικίας τους, ίσως να είχε διαπαιδαγωγηθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να αντιλαμβάνεται τη σωματική τιμωρία ως μέσο διαπαιδαγώγησης. Παρόλα αυτά, οι εκπαιδευτικοί είναι

σε θέση να διακρίνουν τη διαφορά μεταξύ σωματικής τιμωρίας και σωματικής κακοποίησης, με αποτέλεσμα πιθανώς να θεωρούν τη σωματική τιμωρία «αποδεκτή», αλλά να μην δείχνουν ανοχή στη σωματική κακοποίηση. Βέβαια, περαιτέρω έρευνα κρίνεται απαραίτητη έτσι ώστε να διεξαχθεί κάποιο συμπέρασμα.

Τέλος, αναφορικά με τις επιπλέον στάσεις για την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της παραμέλησης, αν και κατά την εισαγωγή των επιπλέον στάσεων δεν βρέθηκαν να συνεισφέρουν σημαντικά στο μοντέλο, μετά την προσθήκη των γνώσεων στο μοντέλο, η στάση έναντι στη τιμωρία των θυτών της κακοποίησης βρέθηκε να είναι σημαντική για την πρόβλεψη της πρόθεσης. Συγκεκριμένα, όσο πιο θετική στάση είχαν οι εκπαιδευτικοί έναντι στη τιμωρία των θυτών της κακοποίησης, τόσο πιο ισχυρή ήταν η πρόθεσή τους να καταγγείλουν την παραμέληση.

Γνώσεις

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η προσθήκη των γνώσεων των εκπαιδευτικών στο μοντέλο βελτίωνε σημαντικά την πρόβλεψη όλων των προθέσεων για καταγγελία της κακοποίησης. Βέβαια, οι γνώσεις που βελτίωναν την πρόβλεψη των προθέσεων δεν ήταν οι γενικές γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στο φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης, αλλά οι γνώσεις που αναφέρονταν στα περιστατικά. Βρέθηκε, λοιπόν, ότι όσες περισσότερες γνώσεις είχαν οι εκπαιδευτικοί στην αναγνώριση της κακοποίησης και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν στη νομοθεσία, τόσο πιο ισχυρή ήταν η πρόθεσή τους να καταγγείλουν τα περιστατικά.

Αντίστοιχα ήταν τα αποτελέσματα της Zellman (1990) που βρήκε ότι οι γνώσεις σχετίζονται με την απόφαση για καταγγελία και της Kalichman (1999, αναφέρεται στην Kenny, 2004) όπου βρήκε το αντίθετο, ότι η έλλειψη γνώσεων εμποδίζει τις καταγγελίες.

Χαρακτηριστικά εργασίας και χαρακτηριστικά εκπαιδευτικού.

Αντίθετα με τα αποτελέσματα των ερευνών των O'Toole et al. (1999), που βρήκαν ότι οι εκπαιδευτικοί που έβλεπαν μεγάλο αριθμό παιδιών την ημέρα κατήγγειλαν λιγότερα περιστατικά κακοποίησης, και της Zellman (αναφέρεται στους Zellman & Bell, 1990), που βρήκε ότι οι επαγγελματίες που βλέπουν χαμηλό αριθμό παιδιών ανά ημέρα ήταν πιο πιθανό να αποτύχουν στη καταγγελία, δεν βρέθηκε ο αριθμός των μαθητών που διδάσκουν οι εκπαιδευτικοί να συνεισφέρει στην πρόβλεψη καμίας πρόθεσης για καταγγελία.

Αναφορικά με τη βαθμίδα εκπαίδευσης, τα αποτελέσματα της έρευνας ήταν αντίστοιχα με τα αποτελέσματα των O'Toole et al. (1999). Δεν βρέθηκε, λοιπόν, η βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία εργάζονται οι εκπαιδευτικοί να συνεισφέρει στην πρόβλεψη των προθέσεων για καταγγελία.

Παράλληλα, και για τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών είχαμε αντίθετα ευρήματα από τους Barksdale (1989 αναφέρεται στους Feng et al. 2009), Goebbels et al. (2008) και Kenny (2001a), αφού δεν φάνηκαν να προβλέπουν την πρόθεση για καταγγελία.

Καταλήγοντας, τα χαρακτηριστικά της εργασίας και τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού δεν βρέθηκαν να προβλέπουν την πρόθεση των εκπαιδευτικών για καταγγελία. Βέβαια, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι στις περισσότερες έρευνες τα χαρακτηριστικά εργασίας και τα χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού που διερευνήθηκαν και βρέθηκαν να επηρεάζουν την απόφαση για καταγγελία ήταν πολύ περισσότερα από αυτά που διερευνήθηκαν σε αυτή την έρευνα. Επομένως, σε μελλοντικές έρευνες, θα χρειαζόταν περισσότερη διερεύνηση σχετικά με αυτούς τους παράγοντες, προκειμένου να βρεθεί η τυχόν συνεισφορά τους στην πρόβλεψη της πρόθεσης.

Συνοψίζοντας.....

Για την πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν τα λιγότερο σοβαρά περιστατικά και την πρόθεση να καταγγείλουν τη σεξουαλική κακοποίηση η θεωρία της λογικής πράξης μαζί με την προσθήκη των γνώσεων αποτελούσε το κατάλληλο μοντέλο. Ο άμεσος υποκειμενικός κανόνας και οι γνώσεις βρέθηκαν να είναι οι παράγοντες που προέβλεπαν σημαντικά την πρόθεση. Συνεπώς όσο πιο έντονα αισθάνονταν οι εκπαιδευτικοί ότι οι σημαντικοί «άλλοι» θα υποστήριζαν την απόφασή τους για καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά, τόσο πιο ισχυρή ήταν η πρόθεσή τους για καταγγελία.

Αντίστοιχα και για την πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών να καταγγείλουν την συναισθηματική κακοποίηση, η θεωρία της λογικής πράξης μαζί με την προσθήκη των γνώσεων αποτελούσε το κατάλληλο μοντέλο. Αν και βέβαια, μόνο οι γνώσεις των εκπαιδευτικών βρέθηκαν να επαρκούν για την πρόβλεψη της πρόθεσης, το οποίο σημαίνει ότι όσες περισσότερες γνώσεις είχαν τόσο πιο ισχυρή ήταν η πρόθεσή τους.

Αντίθετα, για την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της γενικής κακοποίησης και για την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία των σοβαρών περιστατικών, η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς με την προσθήκη των γνώσεων αποτελούσε το κατάλληλο θεωρητικό μοντέλο.

Για τη γενική κακοποίηση ο άμεσος υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος και οι γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στα περιστατικά αποτελούσαν τους παράγοντες που προέβλεπαν σημαντικά την πρόθεση για καταγγελία. Επομένως, όσο πιο έντονα αισθάνονταν οι εκπαιδευτικοί ότι οι σημαντικοί «άλλοι» θα υποστήριζαν την απόφασή τους για καταγγελία, όσο πιο έντονα αισθάνονταν ότι είχαν τον έλεγχο πάνω στη καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά, τόσο πιο ισχυρή ήταν η πρόθεσή τους για καταγγελία.

Παράλληλα, για τη καταγγελία των σοβαρών περιστατικών ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος και οι γνώσεις των εκπαιδευτικών πάνω στα περιστατικά συνεισέφεραν σημαντικά στην πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία. Δηλαδή, όσο πιο έντονα αισθάνονταν ότι είχαν τον έλεγχο πάνω στη καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά, τόσο πιο ισχυρή ήταν η πρόθεσή τους για καταγγελία.

Αντίστοιχα για την πρόβλεψη της πρόθεσης των εκπαιδευτικών για καταγγελία της σωματικής κακοποίησης, βρέθηκε ότι η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς μαζί με την προσθήκη των επιπλέον στάσεων και την προσθήκη των γνώσεων αποτελούσαν το κατάλληλο μοντέλο. Οι παράγοντες που προέβλεπαν σημαντικά την πρόθεση για καταγγελία ήταν η στάση έναντι στη σωματική τιμωρία, ο άμεσος υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος και οι γνώσεις. Όσο πιο θετική ήταν η στάση τους έναντι στη σωματική τιμωρία, όσο πιο έντονα αισθάνονταν οι εκπαιδευτικοί ότι οι σημαντικοί «άλλοι» θα υποστήριζαν την απόφασή τους για καταγγελία, όσο πιο έντονα αισθάνονταν ότι έχουν τον έλεγχο πάνω στη καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά, τόσο πιο ισχυρή ήταν η πρόθεσή τους για καταγγελία.

Τέλος και για την πρόβλεψη της πρόθεσης για καταγγελία της παραμέλησης βρέθηκε ότι η θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς μαζί με την προσθήκη των γνώσεων πάνω στα περιστατικά αποτελούν το κατάλληλο μοντέλο. Οι μεταβλητές που προέβλεπαν σημαντικά την πρόθεση για καταγγελία ήταν η στάση των εκπαιδευτικών έναντι στη τιμωρία των θυτών της κακοποίησης, ο άμεσος

υποκειμενικός κοινωνικός κανόνας, ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος και οι γνώσεις. Όσο πιο θετική ήταν η στάση τους έναντι στη τιμωρία των θυτών, όσο πιο έντονα αισθάνονταν οι εκπαιδευτικοί ότι οι σημαντικοί «άλλοι» θα υποστήριζαν την απόφασή τους για καταγγελία, όσο πιο έντονα αισθάνονταν ότι έχουν τον έλεγχο πάνω στη καταγγελία και όσες περισσότερες γνώσεις είχαν πάνω στα περιστατικά, τόσο πιο ισχυρή ήταν η πρόθεσή τους για καταγγελία.

Είναι σημαντικό να καταγραφεί ότι η στάση έναντι στην καταγγελία δεν βρέθηκε να συνεισφέρει σημαντικά σε καμία πρόθεση για καταγγελία μετά την εισαγωγή των υπόλοιπων μεταβλητών. Όμως αυτό το εύρημα, δεν δημιουργεί κανένα πρόβλημα στην προβλεπτική ικανότητα του μοντέλου, αφού σύμφωνα με τη θεωρία της λογικής πράξης των Fishbein & Ajzen (1975) και τη θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς του Ajzen (1991) σε κάποιες περιπτώσεις μόνο η στάση και ο αντιληπτός συμπεριφορικός έλεγχος να είναι οι παράγοντες που επηρεάζουν περισσότερο την πρόθεση, ή να επαρκεί μόνο η στάση, ενώ σε άλλες όλοι οι παράγοντες να επηρεάζουν την πρόβλεψη της συμπεριφορικής πρόθεσης.

Τέλος, ο τύπος της κακοποίησης και η σοβαρότητα των περιστατικών κακοποίησης φάνηκαν να επηρεάζουν τόσο την πρόθεση για καταγγελία, όσο τη στάση έναντι στη καταγγελία και τις γνώσεις πάνω στα περιστατικά.

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, ένα σημαντικό βήμα για να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα και να αντιμετωπιστεί ένα τόσο πολύπλοκο φαινόμενο είναι η κατανόηση και η γνώση των παραγόντων που επηρεάζουν την πρόθεση των εκπαιδευτικών για καταγγελία της κακοποίησης. Επομένως, η εκπαίδευση και ενημέρωση των εκπαιδευτικών πάνω στο φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης θα ήταν ωφέλιμη, αφού οι γνώσεις αποτελούν ένα πολύ σημαντικό παράγοντα, που επηρεάζει την απόφαση για καταγγελία. Επιπλέον, η ύπαρξη ομάδας υποστήριξης των εκπαιδευτικών ενδεχομένως να αποτελούσε ένα σημαντικό βήμα αφού η γνώμη και η υποστήριξη των σημαντικών «άλλων» φάνηκε να επηρεάζει την απόφαση αυτή.

Προτάσεις και περιορισμοί

Προτάσεις

Όπως φάνηκε από τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, η στάση έναντι στην σωματική τιμωρία, λειτουργούσε αντίθετα από ότι περιμέναμε. Επιπλέον τα χαρακτηριστικά της εργασίας και του εκπαιδευτικού που συμπεριλήφθησαν στην έρευνα ήταν πολύ περιορισμένα. Συνεπώς θα μπορούσαν αυτοί οι παράγοντες να μελετηθούν διεξοδικότερα σε μελλοντικές έρευνες, έτσι ώστε να μπορούν να διεξαχθούν συμπεράσματα.

Περιορισμοί

Τα ερωτηματολόγια στην παρούσα έρευνα συμπληρώθηκαν παρουσία της ερευνήτριας. Ενδεχομένως, η παρουσία αυτή να επηρέασε του εκπαιδευτικούς και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου να μην ανταποκρινόταν στις πραγματικές απόψεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με τις στάσεις, τον υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα, τον αντιληπτό συμπεριφορικό έλεγχο και την πρόθεση τους για καταγγελία.

Στην έρευνα αυτή αντιμετωπίστηκαν και κάποια προβλήματα κατά τη διαδικασία επεξεργασίας των δεδομένων που σχετίζονταν με το ερωτηματολόγιο και τον τρόπο χειρισμού των μεταβλητών.

Αναλυτικότερα, για την έρευνα αυτή χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο CARIS των Feng & Levine (2005). Πρόκειται για ένα σχετικά καινούργιο ερωτηματολόγιο, το οποίο έχει χρησιμοποιηθεί σε λίγες έρευνες μέχρι στιγμής. Ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν ήταν ότι το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή την έρευνα απευθυνόταν σε νοσοκόμους. Το αντίστοιχο ερωτηματολόγιο για τους εκπαιδευτικούς δεν ήταν διαθέσιμο.

Επιπλέον, δυσκολίες αντιμετωπίστηκαν και κατά τη διαδικασία της επεξεργασίας των δεδομένων αναφορικά με το ερωτηματολόγιο και σχετίζονταν με την έλλειψη σαφών οδηγιών για τη χρήση του. Παράλληλα στις περισσότερες έρευνες που έχει χρησιμοποιηθεί μέχρι στιγμής, φαίνεται ότι διαφορετικοί παράγοντες λαμβάνονταν ως βασικοί παράγοντες του μοντέλου για την πρόβλεψη των προθέσεων.

Συγκεκριμένα, τα προβλήματα σχετίζονταν με τις γνώσεις, με τις στάσεις και με τον υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα. Αναλυτικότερα, οι γνώσεις που συμπεριλαμβάνονταν στο μοντέλο στις περισσότερες έρευνες ήταν οι γενικές γνώσεις (τρίτο μέρος) και όχι οι γνώσεις που αναφέρονταν στα περιστατικά (έκτο μέρος).

Ως προς τις στάσεις, στις περισσότερες έρευνες χρησιμοποίησαν ως στάση έναντι στη συμπεριφορά, τις επιπλέον στάσεις που αφορούσαν γενικές πτυχές του φαινομένου της παιδικής κακοποίησης και όχι τη στάση έναντι στη καταγγελία. Αυτό ενδεχομένως να αποτελεί μεθοδολογικό πρόβλημα, αφού στη θεωρία της λογικής πράξης (Fishbein & Ajzen, 1975) και στη θεωρία της προσχεδιασμένης συμπεριφοράς (Ajzen, 1991) βασικός κανόνας είναι να υπάρχει πλήρης αντιστοιχία ανάμεσα στη στάση έναντι στη συμπεριφορά, στον υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα, στην πρόθεση για συμπεριφορά και στη συμπεριφορά υπό εξέταση.

Επιπλέον, η στάση έναντι στη συμπεριφορά υπολογιζόταν μόνο με δύο ερωτήσεις. Συγκεκριμένα, με την ερώτηση που αφορούσε τα αποτελέσματα που θα είχε η καταγγελία για το παιδί και μία ερώτηση για τα αποτελέσματα που θα είχε η καταγγελία για τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας. Ενδεχομένως, να υπήρχε νόημα να ερωτηθούν οι εκπαιδευτικοί για τα αποτελέσματα που θα είχε μια καταγγελία για τους ίδιους, αφού όπως έχει φανεί από τα ερευνητικά δεδομένα (Abrahams et al. 1992. Finkelhor & Zellman, 1991. Kim, 1986 αναφέρεται στους Alvarez et al. 2004. King, Reece, Bendel & Patel, 1998 αναφέρεται στους Feng & Levine, 2005.), πολλοί επαγγελματίες που είναι υποχρεωμένοι βάσει νόμου να καταγγείλουν θεωρούν ότι μια καταγγελία θα τους κοστίζει σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο, με αποτέλεσμα να μην προβαίνουν σε αυτή.

Τέλος αναφορικά με τον υποκειμενικό κοινωνικό κανόνα, χωριζόταν σε έμμεσο και άμεσο και δεν μετριοτάταν συνολικά. Δεν υπήρχε καμία εξήγηση για τους λόγους που τον υπολογιζόταν ξεχωριστά, ενώ βάσει των θεωριών θα έπρεπε να υπολογίζεται συνολικά.

Ως κατακλείδα της εργασίας μου, δανείζομαι τα παρακάτω λόγια του Γιώργου Σεφέρη, επειδή ακριβώς περιέχουν το σωστό «κλειδί» της αναζητούμενης «λύσης» στο πρόβλημα της παιδικής κακοποίησης:

«Σ' αυτόν τον κόσμο που όλο στενεύει, ο καθένας μας χρειάζεται όλους τους άλλους. Πρέπει να αναζητήσουμε τον άνθρωπο, όπου και να βρίσκεται. Όταν στο δρόμο της Θήβας, ο Οιδίπους συνάντησε τη Σφίγγα, κι αυτή του έθεσε το αίνιγμά της, η απόκρισή του ήταν: άνθρωπος. Τούτη η απλή λέξη χάλασε το τέρας. Έχουμε πολλά τέρατα να καταστρέψουμε, Ας συλλογιστούμε την απόκριση του Οιδίποδα». (Σεφέρης, 2003, σελ.: 159)

Βιβλιογραφία

Abrahams, N., Casey, K., & Daro, D. (1992). Teachers' knowledge, attitudes, and beliefs about child abuse and its prevention. *Child Abuse and Neglect*, *16*, 229-238.

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behaviour. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, *50*, 179-211.

Ajzen, I. (2002). Constructing o TpB questionnaire. Conceptual and methological considerations. Retrieved March 27, 2012, from <http://www.uni-bielefeld.de/ikg/zick/ajzen%20construction%20a%20tpb%20questionnaire.pdf>

Ajzen, I. (n.d.). Constructing o TpB questionnaire. Retrieved March 27, 2012, from <http://people.umass.edu/aizen/pdf/tpb.measurement.pdf>

Ajzen, I., & Madden, T. J. (1986). Prediction of goal- directed behavior: Attitudes, Intention, and perceived behavioral control. *Journal of Experimental Social Psychology*, *22*, 453-474.

Alpert, E. J., Cohen, S., & Sege, R. D. (1997). Family violence: an overview. *Academic Medicine*, *72*, 3-6.

Alvarez, K. M., Kenny, M. C., Donohue, B., & Carpin, K. M. (2004). Why are professionals failing to initiate mandated reports of child maltreatment, and are there any empirically based training programs to assist professionals in the reporting process?. *Aggression and Violent Behavior*, *9*, 563-578.

Arata, C. M., Langhinrichsen- Rohling, J., Bowers, D, & O'Brien, N. (2007). Differential correlates of multi- type maltreatment among urban youth. *Child Abuse and Neglect*, *31*, 393-415.

Armitage, C., & Conner, M. (1999). The theory of planned behaviour: Assessment of predictive validity and 'perceived control'. *British Journal of Social Psychology*, *38*, 35-54.

Armitage, C., & Conner, M. (2001). Efficacy of the theory of planned behaviour: A meta-analytic review. *British Journal of Social Psychology*, *40*, 471-499.

- Beck, K. A., Ogloff, J. R. P., & Corbishley, A. (1994). Knowledge, compliance, and attitudes of teachers toward mandatory child abuse reporting in British Columbia. *Canadian Journal of Education*, *19*, 15-29.
- Beitchman, J. H., Zucker, K. J., Hood, J. E., DaCosta, G. A., Akman, D. & Cassavia, E. (1992). A review of the long- term effects of child sexual abuse. *Child Abuse and Neglect*, *16*, 101-118.
- Ben Natan, M., Faour, C., Naamhah, S., Grinberg, K., & Klein- Kremer, A. (2012). Factors affecting medical and nursing staff reporting of child abuse. *International Nursing Review*, *59*, 331-337.
- Bornstein, B. H., Kaplan, D. L., & Perry, A. R. (2007). Child abuse in the eyes of the beholder: Lay perceptions of child sexual and physical abuse. *Child Abuse and Neglect*, *31*, 375-391.
- Chang, M. K. (1998). Predicting unethical behavior: a comparison of the theory of reasoned action and the theory of planned behavior. *Journal of Business Ethics*, *17*, 1825-1834.
- Crenshaw, W. B., Crenshaw, L. M., & Lightenberg, J. W. (1995). When educators confront child abuse: an analysis of the decision to report. *Child Abuse and Neglect*, *19*, 1095-1113.
- Φ.Ε.Κ. 232/Α/24-10-2006. Νόμος 3500. Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις.
- Feng, J. Y., Chen, S. J., Wilk, N. C., Yang, W. P., & Fetzer, S. (2009). Kindergarten teachers' experience of reporting child abuse in Taiwan: Dancing on edge. *Children and Young Services Review*, *31*, 405-409.
- Feng, J. Y., Chen, Y. W., Fetzer, S., Feng, M. C., & Lin, C. (2012). Ethical and legal challenges of mandated child abuse reporters. *Children and Youth Services review*, *34*, 276-280.
- Feng, J. Y., Fetzer, S., Chen, Y. W., Yeh, L., & Huang, M. C. (2010b). Multidisciplinary collaboration reporting child abuse: A grounded theory study. *International Journal of Nursing Studies*, *47*, 1483-1490.
- Feng, J. Y., Huang, T. Y., & Wang, C. J. (2010a). Kindergarten teachers' experience with reporting child abuse. *Child Abuse and Neglect*, *34*, 124-128.
- Feng, J. Y., & Levine, M. (2005). Factors' associated with nurses' intention to report child abuse: A national survey of Taiwanese nurses. *Child Abuse and Neglect*, *29*, 783-795.

Feng, J. Y., & Wu, Y. W. B. (2005). Nurses' intention to report child abuse in Taiwan: a test of theory of planned behavior. *Research in Nursing and Health*, 28, 337-347.

Finkelhor, D., & Zellman, G. L. (1991). Flexible reporting options for skilled child abuse professionals. *Child Abuse and Neglect*, 15, 335-341.

Finkelhor, D. (1994). Current information on the scope and nature of child sexual abuse. *The Future of Children*, 4, 31-53.

First comparative analysis of child maltreatment in rich nations. (2003). Retrieved August 3, 2012, http://www.unicef.org/media/media_14661.html

Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention and behavior: An introduction to theory and research*. Reading, Ma: Addison-Wesley. Retrieved March 28, 2012, from <http://people.umass.edu/aizen/f&a1975.html>

Fry, D., McCoy, A., & Swales, D. (2012). The consequences of maltreatment on children's lives: a systematic review of data from the east Asia and Pacific region. *Trauma, Violence and Abuse*, 13, 209-233.

Goebbels, A. F. G., Nicholson, J. M., Walsh, K., & De Vries, H. (2008). Teachers' reporting of suspected child abuse and neglect: behaviour and determinants. *Health Education Research*, 23, 941-951.

Gracia, E. (1995). Visible but unreported: A case for the "not serious enough" cases of child maltreatment. *Child Abuse and Neglect*, 19, 1083-1093.

Grandon, E. E., Nasco, S. A., & Mykytyn Jr., P. P. (2011). Comparing theories to explain e-commerce adoption. *Journal of Business Research*, 64, 292-298.

Χαμόγελο του Παιδιού. *Απολογισμός Ά Μέρος*. (2010). Ανακτήθηκε Μαΐου 23, 2012, από

http://www.hamogelo.gr/files/PDF/Apologismoi/2010/Apologismos_2010a.pdf

Χαμόγελο του Παιδιού. *Απολογισμός*. (2011). Ανακτήθηκε από προσωπική επικοινωνία με το «Χαμόγελο του παιδιού»

Hansen, T., Jensen, J. M., & Solgaard, H. S. (2004). Predicting online grocery buying intention: a comparison of the theory of reasoned action and the theory of planned behaviour. *International Journal of Information Management*, 24, 539-550.

Harvey, S. M., Dorahy, M. J., Vertue, F. M., & Duthie, S. (2012). Childhood psychological maltreatment and perception of self, others, and relationships: a phenomenological exploration. *Journal of Aggression, Maltreatment and Trauma*, 21, 237-255.

Hibbard, R., Barlow, J., MacMillan, H., The Committee on Child Abuse and Neglect, American Academy of Child and Adolescent Psychiatry, & Child Maltreatment and Violence Committee. Psychological Maltreatment. (2012). *Pediatrics*, 130, 372-378.

Hunt, H. R., & Gross, A. M. (2009). Prediction of exercise in patients across various stages of bariatric surgery: a comparison of the merits of the theory of reasoned action versus theory of planned behavior. *Behavior Modification*, 33, 795-817.

Ibanez, E. S., Borrego Jr., J., Pemberton, J. R., & Terao, S. (2006). Cultural factors in decision-making about child physical abuse: Identifying reporter characteristics influencing reporting tendencies. *Child Abuse and Neglect*, 30, 1365-1379.

Καραμοσχόγλου, Α. (2010). Ν 3500/2006 – Οι ποινικές ρυθμίσεις, ο ρόλος των εκπαιδευτικών. *Ποινική Δικαιοσύνη*, 10, 1175-1179.

Κοκκινάκη, Φ. (2005). *Κοινωνική ψυχολογία. Εισαγωγή στη μελέτη της κοινωνικής συμπεριφοράς*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Kenny, M. C. (2001a). Child abuse reporting: teachers' perceive deterrents. *Child Abuse and Neglect*, 25, 81-92.

Kenny, M. C. (2001b). Compliance with mandate child abuse reporting: Comparing physicians and teachers. *Journal of Offender Rehabilitation*, 34, 9-23.

Kenny, M. C. (2004). Teachers' attitudes toward and knowledge of child maltreatment. *Child Abuse and Neglect*, 28, 1311-1319.

Kenny, M. C., & McEachern, A. G. (2008). Reporting suspected child abuse: A pilot comparison of middle and high school counselors and principals. *Journal of Child Sexual Abuse*, 11, 59-75.

Kirk, C., Logie, L., & Mok, J. YQ. (2010). Diagnosing sexual abuse (excluding forensics). *Pediatrics and Child Health*, 20, 556-560.

Lev- Wiesel, R. & Sternberg. (2012). Victimized at home revictimized by peers: Domestic child abuse a risk factor for social rejection. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 29, 203-220.

Μπουγιούκος, Γ., & Φασουλής, Β. (2012). *Έκθεση: Η κατάσταση των παιδιών στην Ελλάδα*. Ανακτήθηκε Αυγούστου 12, 2012, από http://www.unicef.gr/pdfs/Children_in_Greece_2012.pdf

Maas, C., Herrenkohl, T.I., & Sousa, C. (2008). Review of research on child maltreatment and violence in youth. *Trauma, Violence, and Abuse*, 9, 56-67.

McIntyre, T. C. (1987). Teacher awareness of child abuse and neglect. *Child Abuse and Neglect*, 11, 133-135.

Modelli, M. E. S., Galvao, M. F., & Pratesi, R. (2012). Child sexual abuse. *Forensic Science International*, 217, 1-4.

Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών. Διακήρυξη για τα δικαιώματα του παιδιού, Αρχή 6^η, (1959). Ανακτήθηκε Ιανουαρίου 17, 2013, από

<http://www.un.org/cyberschoolbus/humanrights/resources/child.asp>

O' Dougherty Wright, M., Crawford, E., & Del Castillo, D. (2009). Childhood emotional maltreatment and later psychological distress among college students: The mediating role of maladaptive schemas. *Child Abuse and Neglect*, 33, 59-68.

O'Toole, R., Webster, S. W., O'Toole, A. W., & Lucal, B. (1999). Teachers' recognition and reporting of child abuse: A factorial survey. *Child Abuse and Neglect*, 23, 1083-1101.

Ozer, G., & Yilmaz, E. (2011). Comparison of the theory of reasoned action and the theory of planned behavior: an application on accountants' information technology usage. *African Journal of Business Management*, 5, 50-58.

Paavilainen, E., & Tarkka, M. T. (2003). Definition and identification of child abuse by Finnish public health nurses. *Public Health Nursing*, 20, 49-55.

Pollak, J., & Levy, S. (1989). Countertransference and failure to report child abuse and neglect. *Child Abuse and Neglect*, 13, 515-522.

Richardson, B. K., Wang, Z., & Hall, C. A. (2012). Blowing the whistle against Greek hazing: The theory of reasoned action as a framework for reporting intentions. *Communication Studies*, 63, 172-193.

Runyon, M. K., Deblinger, E., Ryan, E. E., & Thakkar- Kolar, R. (2004). An overview of child physical abuse: developing an integrated parent- child cognitive behavioural treatment approach. *Trauma, Violence and Abuse*, 5, 65-85.

Σεφέρης, Γ. (2003). *Δοκιμές, Τόμος 2. (Η' εκδ.)*. Αθήνα: Ίκαρος.

Schmitt, B. D. (1986). Types of child abuse and neglect: an overview for dentists. *Pediatric Dentistry*, 8, 67-71.

Sheppard, B. H., Hartwick, J., & Warshaw, P. R. (1988). The theory of reasoned action: A meta- analysis of past research with recommendations for modifications and future research. *Journal of Consumer Research*, 15, 325-343.

Retrieved August 27, 2012, from

<http://www.jstor.org/stable/pdfplus/2489467.pdf?acceptTC=true>

Sideridis, G. D., Kaissidis, A., & Padeliaadu, S. (1998). Comparison of the theories of reasoned action and planned behaviour. *British Journal of Educational Psychology*, 68, 563-580.

Smith, M. C. (2010). Early childhood educators: Perspective on maltreatment and mandate reporting. *Children and Young Services Review*, 32, 20-27.

Stoltenborgh, M., Bakermans- Kranenburg, M. J., & van Ijzendoorn, M. H. (2012). The neglect of child neglect: a meta-analytic review of the prevalence of neglect. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*. doi: 0.1007/s00127-012-0549-y

Sundell, K. (1997). Child- care personnel's failure to report child maltreatment: some Swedish evidence. *Child abuse and neglect*, 21, 93-105.

Swaim, R. C., Perrine, N. E., & Aloise- Young, P. A. (2007). Gender differences in a comparison of the two tested etiological models of cigarette smoking across elementary school students. *Journal of Applied Social Psychology*, 3, 1681-1696.

Tite, R. (1993). How teachers define and respond to child abuse: The distinction between theoretical and reportable cases. *Child Abuse and Neglect*, 17, 591-603.

Tonmyr, L., Draca, J., Crain, J., & MacMillan, H. L. (2011). Measurement of emotional/psychological child maltreatment: A review. *Child Abuse and Neglect*, 35, 767-782.

Trongmateerut, P., & Sweeney, J. T. (2012). The influence of subjective norms on whistle-blowing: A cross-cultural investigation. *Journal of Business Ethics*. doi: 10.1007/s10551-012-1270-1

Usta, J., Farver, J. M., & Danachi, D. (2012). Child maltreatment: the Lebanese children's experience. *Child: Care, Health and Development*. doi:10.1111/j.1365-2214.2011.01359.x

VanBergeijk, E. O. (2007). Mandated reporting among school personell: Differences between professionals who reported a suspected case and those who did not. *Journal of Aggression, Maltreatment and Trauma*, 15, 21-37.

Walsh, K., Bridgstock, R., Farrell, A., Rassafiani, M., & Schweitzer, R. (2008). Case, teacher and school characteristics influencing teachers' detection and

reporting of child physical abuse and neglect: Results from an Australian survey. *Child Abuse and Neglect*, 32, 983-993.

Walsh, K., & Farrell, A. (2008). Identifying and evaluating teachers' knowledge in relation to child abuse and neglect: A qualitative study with Australian early childhood teachers. *Teaching and Teacher Education*, 24, 585-600.

Webster, S. W., O'Toole, R., O'Toole, A. W., & Lucal, B. (2005). Overreporting and underreporting of child abuse: Teachers' use of professional discretion. *Child Abuse and Neglect*, 29, 1281-1296.

Woon, I. M. Y., & Kankanhalli, A. (2007). Investigation of IS professionals' intention to practice secure development of applications. *International Journal of Human- Computer Studies*, 65, 29-41.

Wurtele, S. K., & Schmitt, A. (1992). Child care workers' knowledge about reporting suspected child sexual abuse. *Child Abuse and Neglect*, 16, 385-390.

Yanowitz, K. L., Monte, E., & Tribble, J. R. (2003). Teachers beliefs about the effects of child abuse. *Child Abuse and Neglect*, 27, 483-488.

Zellman, G. L. (1990). Report decision- making patterns among mandated child abuse reporters. *Child Abuse and Neglect*, 14, 325-336.

Zellman, G. L. (1992). The impact of case characteristics on child abuse reporting decisions. *Child Abuse and Neglect*, 16, 57-74.

Zellman, G. L., & Bell, R. M. (1990). *The role of professional background, case, characteristics, and protective agency response in mandated child abuse reporting*. Santa Monica: Rand.